

అరణ్యపురాణం

నీయోనీ కొండలలో ఒక గుహ. అందులో ఒక తోడేలయ్య సకుటుంబంగా కావరం ఉంటున్నాడు. అతనికి భార్య, నలుగురు పసికందులూనూ.

సాయంకాలం ఏడయింది. చంద్రుడు గుహలోకి తొంగి చూస్తున్నాడు. తోడేలయ్య కాళ్ళు చాచి, ఒళ్ళు విరుచుకువి, నిద్ర లేచాడు. వేటకు వేళ అయింది. తోడేలయ్య కొండ దిగిపోదామనుకుంటుండగా గుహ ద్వారాన నీడ కనపడింది. "శుభం కలగ వలె, తోడేలుదొరా! పిల్లలకు గట్టి దంతాలు రావలె! ధర్మం వర్ధిల్లవలె!" అన్నది నక్క అతి విసయంగా.

నక్క తబకి అంటే తోడేళ్ళకు తగని రోత. అది అన్నిచోట్లా చెడతిరిగి, చాడీకొరు కబుర్లు చెబుతుంది. ఎంగిలి నాకుతుంది. ఏ చెత్తపోగు మీది తోలుముక్కలైనా కొరుకు తుంది. గుడ్డపిలికలను కూడా విడిచిపెట్టదు.

అయితే నక్క అంటే తోడేళ్ళకు కొంత భయం కూడా లేకపోలేదు. ఎందుకంటే, ఉన్నట్టుండి దానికి ఏచ్చెత్తుతుంది. ఏచ్చి నక్క అంటే పులికికూడా హడలే. ఏచ్చినక్క కాటు వల్ల సంభవించే మరణం మహా దారుణమైనది.

"లోపలికి వచ్చి చూసుకో కావలిస్తే. తిండి ఏమీలేదు," అన్నది తోడేలు నక్కతో.

"తమకు లేకపోవచ్చు. నాబోటివాడి కెంత కావాలి? ఎందు ఎముకైనా చాలు," అంటూ నక్క గుహమూల పడి ఉన్న ఒక ఎముక మీది మాంసం గీరుకు తింటూ, "అహ, ఎంత చక్కని భోజనం! ఎంత, చక్కని పిల్లలు! చెంపకు చారడేసి కళ్ళు!... అన్నట్టు పేరణానగారు—అంటే పెద్దాయన—మన ప్రాంతాలకి వేటాడ వచ్చారు. ఈ నెలల్లా ఇక్కడే వేటాడుతూ ఉండిపోతామని నాతో అన్నారు!" అన్నది.

షేర్ఖాన్ అనేది ఒక పులి, అది ఇరవై మైళ్ళ దూరాన వాయిన్గంగా నదీతీరాన నివాసం ఉంటుంది.

"అది చట్టవిరుద్ధం! షేర్ఖాన్ ముందు చెప్పకుండా చెందకుండా తన వేటస్థలాన్ని మార్చటం అరణ్యచట్టానికి విరుద్ధం. వది మైళ్ళమేరలోగల మృగాలన్నీ దొంగిలించాడు. నా సంగతి చూడబోతే, మా అవిడ వేట కూడా ప్రస్తుతం నేనే ఆడాలామో!" అన్నది తోడెలు.

"వాణ్ణి వాళ్ళమ్మ మొదటి నుంచి సొట్టడనే విలిచేది. పుట్టినప్పడే కుంటికుంక. అందుకే వకువుల్ని తప్ప వేటాడిచావలెడు.

వాయిన్గంగ ప్రాంతంలో వాళ్ళని రెచ్చగొట్టాడు. ఇప్పుడిక్కడా అదే చెయ్యటానికి దాపరించాడు. వాడి కోసం దుబ్బు అంటిస్తారే, అప్పుడుంటాయి మనపాట్లు," అన్నది తోడెలమ్మ కాపిగా.

ఇంతలో కొండ కింది లోయలో నుంచి షేర్ఖాన్ కంఠం వినిపించింది. నక్కచల్లగా జారుకున్నది.

"చచ్చువెధవ! ఊరపాదూక్కముందే ఆ రంకె లేమిటి? ఇక్కడి వేటమ్మగాలు లేళ్ళు, వాయిన్గంగ దున్నలనుకుంటున్నాడో ఏమో!" అన్నాడు తోడెలయ్య.

"వాడు వేటాడుతున్నది లేడికాదు, దున్నాకాదు—మనిషి," అన్నది తోడెలమ్మ.

"ఛీ, ఛీ! మనిషిని వేటాడే బదులు కప్పల్ని, చేపల్ని తిని కడుపు నింపుకోరాదా?" అన్నాడు తోడెలయ్య నిరసనగా.

ఎంతమాత్రమూ దాటరాని అరణ్యపు కట్టుబాట్లలో ఒకటి ఏమిటంటే వీరమ్మగాలు మనిషిని వేటాడరాదన్నది. దీనికి బలమైన కారణం లేకపోలేదు. అవి మనిషిని వేటాడ నారంభించినట్లయితే మనుషులు ఏనుగులెక్కి తుపాకులు తీసుకుని, కాగడాల్సా, అవ్వాయచువ్వాలా, తప్పెట్లా వేసుకుని వచ్చి పడతారు. అది అరణ్యాని కంఠకి

ఈవద్రవం. అయితే మృగాలు తమలో తాము చెప్పకునే కారణం వేరే ఉన్నది. అన్ని జంతువులలోకి మనిషి దుర్బలుడూ, అసహాయుడూనూ. అతడి జోలికి పోవటం శూరలక్షణం కాదు; ప్రైవేట్టు మనిషిని తినే జంతువులకు ఒళ్ళు వాస్తుంది, దంతాలాడిపోతాయి.

పులి అరుపు బొబ్బగా పరిణమించింది. అది దూకింది, కాని మరుక్షణమే రోదన ధ్వని చేసింది పులి.

"అందలేదు. ఏమిటో అది?" అన్నది తోడేలమ్మ.

తోడేలయ్య బయటికి తొంగి చూశాడు. షేర్‌ఖాన్ పొదల మధ్యగా పడుతూ లేస్తూ, ఏదో గిణుగురున్నాడు.

"వెధవ, కలవ కోసేవాళ్ళ నెగడు లోకి దూకి కాళ్ళు కాల్చుకున్నాడు. తబకి వెంటే ఉన్నాడు," అన్నాడు తోడేలయ్య.

తోడేలమ్మ చెవి రిక్కించి కొద్దిసేపు విని, "ఎవరో కొండ ఎక్కి వస్తున్నారు జాగ్రత్త!" అన్నది మెల్లిగా.

పొదల్లో అలికిడి అయింది. తోడేలయ్య లంఘించడానికి నిర్ధంగా కూర్చున్నాడు. సరిగా తరుణం చూసి లంఘించబోయి అంతలో ఏదో చూసి తనను తాను నిగ్రహించుకోవ

టంలో, గాలిలోకి నాలుగైదు అడుగుల ఎత్తు లేచి, మళ్ళీ ఆక్కడే పడ్డాడు.

"మనిషి! మనిషినిల్ల! చూడు," అన్నాడు తోడేలయ్య.

అతని కెదురుగా ఒక పిల్లవాడు, కొద్ది ఎత్తులో ఉన్న మండ ఒకటి వట్టుకుని నిలబడి ఉన్నాడు. వాడి కిప్పుడిప్పుడే నడక వస్తున్నది. వాడు తోడేలయ్య ముఖంలోకి చూసి నవ్వాడు. వాడి ఒళ్ళు మెత్తగా, సొట్ట లతో నవనవలాడుతున్నది.

"అదా మనిషి పిల్లంటే? ఎన్నడూ చూడలేదుస్సీ. ఏదీ, ఇలా వట్టా," అన్నది తోడేలమ్మ.

తోడెలయ్య అ పిల్లవాడి విప్లవ తన దవడలమధ్య బలంగావట్టి తినుకొచ్చి తన పిల్లలమధ్య పెట్టాడు. పిల్లవాడి శరీరానికి ఇంత చిన్న గాటు కూడా లేదు.

"ఎంత చిన్న ఒళ్ళు! ఎంత నున్నని వాడు! ఎంత ధైర్యం!" అన్నది తోడెలమ్మ మృదువుగా. పిల్లవాడు తోడెలు పిల్లల మధ్య వెచ్చగా చోటుచేసుకుని, వాటి ఆహారమే తానుకూడా తినసాగాడు. అదిమాని తోడెలమ్మ తెగముచ్చటపడింది.

"ఎప్పుడైనా తోడెళ్ళు తమ పిల్లలతో బాటు మనిషి పిల్లని పెంచటం కద్దా?" అన్నదావిడ.

"ఎప్పుడో జరిగినట్టు వినటమేగాని, మన మందలో, మనకాలంలో ఎరగం. వాణ్ణిచూడు, ఒంటిన ఒక్క వెంట్రుకలేదు, నేను కాలుతో ఇలా అన్నానంటే చస్తాడు, కాని వాడికి భయంలేదు," అన్నాడు తోడెలయ్య.

గుహద్వారాన వెన్నెల కాస్తా పోయింది. అ ద్వారంలో పేరళాన కలా, భుజాలూ ప్రత్యక్షమయాయి. "దొరా, దొరా! అది ఈ లోపలికే వెళ్ళింది," అని తబకి కిచు గంతు పినిపిందింది.

"మనిషికూన! నా వేటను నా కిచ్చే య్యండి. దాని తల్లి తండ్రి తప్పించుకు పోయారు," అన్నాడు పేరళాన. అతను నెగడులోకి దూకి కాళ్ళు కాల్చుకున్నమాట నిజమే. ఆ బాధమూలాన చాలా కోపంలో ఉన్నాడు. అయితే అతను ఆ ద్వారంలో నుంచి దూరి గుహలోకి రాలేడని తోడెలయ్య ఎరుగును. ఇప్పటికే ద్వారంలో అతని తలా భుజాలూ నెక్కుకుంటూ ఉండి ఉండాలి.

"తోడెళ్ళు స్వతంత్రులు. వారిని అజ్ఞా పించగలవాడు మందనాయకుడు మాత్రమే. ప్రతి చారలమెకమూ చెప్పినట్టు వాళ్ళు నడుచుకోరు. మనిషికూన మాది!" అన్నాడు తోడెలయ్య. —(ఇంకా వుంది)

అరణ్యపురాణం

2

షేర్‌ఖాన్ రంకె వేసి, "నా సొత్తు కొనం నేనీ కుక్కబొక్కదగ్గిర నిలబడాలా? షేర్‌ఖాన్ అంటే ఎవరో తెలుసా?" అన్నాడు.

తోడెలమ్మ ముందుకు వచ్చి, "రాక్షసి అనే బిరుదుగల నే నెవరో నీకు తెలుసా? మనిషి కూన నాదిరా, సొట్టడా—నా సొంతం. వాడు చావటానికి వీల్లేదు. వాడు మందతో పరిగెత్తాలి, మందతో కలిసి వెటాడాలి. ఓరీ, కూనల్ని తినేవాడా, కప్పల్ని తినేవాడా, చేపల వెటగాడా! చివరకి వాడు నిన్నే వెటాడాలి. సొరా, కుంటుకుంటూ మీ అమ్మ దగ్గికి పో! పో!" అన్నది.

తోడెలయ్య నిర్భాంతపోయాడు. తనకు భార్య కాకమునుపే అమెకు మందలో రాక్షసి అనే బిరుదుండినమాట నిజం.

తోడెలయ్యకు తట్టుకోవచ్చునేమోగాని తోడెలమ్మకు తట్టుకునే శక్తి తనకు లేదని,

స్థానబలిమి అమె కున్నదని గ్రహించి షేర్‌ఖాన్ గుర్రుమంటూ తల వెనక్కు పీక్కుని, గుహ వెలవలి నుంచి, "దొడ్డి కుక్క దొడ్డే మొరగటానికేం? ఈ మనిషి కూన పెంపకం గురించి మంద ఏమంటుందో నేనూ చూస్తాను. ఆ కూన నాది, ఎప్పటికైనా నా నేటికి అంది తీరుతుంద్రా, జల్లితోక ముచ్చల్లారా!" అని అరిచాడు.

"షేర్‌ఖాన్ అన్నది ఒకటి నిజం. ఈ కూనను మందకు చూపాలి. దాన్ని ఉంచుకుంటా నంటావా?" అన్నారు తోడెలయ్య.

"ఉంచుకుంటా నా! రాత్రివేళ, నగ్తుంగా, అకలితో వచ్చాడు, కాస్తయినా బంకలేదు! ఆ కుంటి కసాయి వీణ్ణి చంపి వాయిన్‌గంగకు పారిపోయి ఉండేవాడు. గ్రామస్తులంతా వాడి కోసం వెతుకుతూ మన

అట్ట చివరి బొమ్మ

ఇళ్ళన్నీ గాలించి పగ తీర్చుకునేవాళ్ళు. ఉంచుకొనా? తప్పక ఉంచుకుంటాను. కదలకురా, బుల్లి కప్పాయ్! ఏడికి మోగ్గి కప్పాయ్ అని పేరు పెట్టుకుంటాను. ఒరే మోగ్గి, సుపు పెద్దయి నిన్నా పేరబాన్ వేలాడినట్టు వాణ్ణి సుపు వేలాడరా!" అన్నది తోడెలమ్మ.

"సరేలే, మన మంద విమంటుందా?" అన్నాడు తోడెలయ్య.

అరణ్య నియమాలప్రకారం పెళ్ళి చేసు కున్న తోడెలు తన మందను విడిచి వెళ్ళి వేరే కాపరం పెట్టవచ్చు, కాని అతని పిల్లలు కాళ్ళమీద లేచి నిలబడగలిగి

నప్పుడు, అతను వాళ్ళని మంద సదస్సుకు తేవాలి. ఆ సదస్సు నెల నెలా పొర్లమినాడు జరుగుతుంది. అప్పుడు ఇతర తోడెళ్ళు వాళ్ళను పరీచయం చేసుకుంటాయి. ఆ లాంఛనం తీరాక పిల్లలు స్వేచ్ఛగా తిరగవచ్చు. మందకు చెందిన పెద్ద తోడె లేదైనా ఆ పిల్లలను చంపటం బరిగితే హంతకుడు' దొరికిన పక్షంలో మరణిస్తే.

తన బిడ్డలు అటూ ఇటూ పరిగెత్తే దశ రాగానే తోడెలయ్య వాళ్ళనూ, మోగ్గినీ, తన భార్యనూ తీసుకుని, సదస్సునాటి రాత్రి సదస్సు కొండకు వెళ్ళాడు. దాని శిఖరం మీద అసంఖ్యాకమైన రాళ్ళూ, బండలూ

ఉన్నాయి, వాటి మధ్య మందల కొద్ది తోడెళ్ళు దాక్కవచ్చు.

ఈ తోడెళ్ళమందకు నాయకుడు అకేలా అనే ఒంటరి తోడెలు బలంలోనూ, యుక్తి లోనూ మేటి. అతను శిఖరం మీద అడ్డంగా పడుకున్నాడు. కొంచెం దిగువగా నలభైకి పైగా తోడెళ్ళు, అన్ని సైబాల వాళ్ళూ, రంగుల వాళ్ళూ కూర్చున్నారు. వారిలో లేదీని ఒంటరిగా పట్టగల సమర్థులూ, పట్ట గల మనుకునే మూడేళ్ళ ముగ్గులూ కూడా ఉన్నారు. అకేలా ఒక ఏడాదిగా ఈ మందకు నాయకత్వం వహిస్తున్నాడు. అతను యౌవనంలో రెండు సార్లు తోడెలు బోసుల్లో

చిక్కాడు, మరొకసారి చావుచెట్టులు తిని, చచ్చి బతికాడు. అతనికి మనుషుల ఆచార వ్యవహారాలు క్షుణ్ణంగా తెలుసు.

నదన్నులో పెద్దగా ప్రసంగా లేవీ జర గవు. తల్లిదండ్రులు వలయంలో కూర్చుని ఉంటే, మధ్యలో పిల్లలు పిల్లిమొగ్గులు వేస్తూ ఆడుకుంటారు. ఉన్నట్టుండి ఒక తోడెలువృద్ధుడు చప్పుడు కాకుండా వెళ్ళి ఒక పిల్లని పరీక్షగా చూసి, తిరిగి యథా స్థానంలో వచ్చి కూర్చుంటాడు. ఒక్కొక్క సారి ఒక తల్లి తన బిడ్డను నలుగురూ బాగా గమనించ గలందుకు బాగా వెన్నెల పడే చొటికి తోస్తుంది. శిఖరం మీది నుంచి

అకేలా, "తోడేళ్ళలారా, బాగా చూడండి. మీకు చట్టం తెలుసుగదా!" అంటాడు. తల్లులు కూడా ఆదుర్దాగా ఆ మాటలే కాము కూడా అంటారు.

చిట్టచివరకు మౌగీకప్పాయిని పరిచయం చేసే సమయం వచ్చింది. తోడేలమ్మ మెడ మీది రోమాలు నిక్కబొడుచుకున్నాయి. తోడేలయ్య కప్పాయిని మధ్యలోకి తోకాడు. కప్పాయి అక్కడ కూర్చుని నవ్వుతూ, వెన్నెలలో మెరిసే గురికరాళ్ళతో అడుక్కోసాగాడు.

అకేలా తన పాదాల మీద అనించిన తల ఎత్తకుండానే, "బాగా చూడండి! బాగా చూడండి!" అన్నాడు.

గుట్టల వెనకాల నుంచి గాంధ్రంపు అన్నపూర్ణా వినిపించింది. తరవాత షేర్ ఖాన్ గొంతు ఇలా అన్నది: "ఆ కూన నాది. దాన్ని నా కివ్వండి. స్వతంత్ర ప్రజలకు మనిషికూనతో ఏం పని?"

అకేలా తన చెవులను కూడా కదపలేదు. ఆత్మనన్నాడు: "తోడేళ్ళలారా, బాగా చూడండి! స్వతంత్ర ప్రజలకు, స్వతంత్ర ప్రజల ఉత్తరువులతోనే గాని, పైవాళ్ళ ఉత్తరువులతో పనేమిటి?"

అనేక కంటాలు ఒక్క సారిగా గొంధించాయి. ఒక నాలుగేళ్ళవాడు, షేర్ ఖాన్ ప్రశ్ననే అకేలాకు వేస్తూ, "స్వతంత్ర ప్రజలకు మనిషికూనతో ఏం పని?" అని అడిగాడు.

అరణ్యంలో మరొక నియమమున్నది. ఒక కూనను మంద అమోదించటం గురించి ఆఖిప్రాయభేదం కలిగినప్పుడు, మందకు సంబంధించిన వారు ఇద్దరు శిఫార్సు చెయ్యాలి; అలా శిఫార్సు చేసే వారు కూన యొక్క తల్లిదండ్రులై ఉండరాదు.

"ఈ కూనను ఎవరు శిఫార్సు చేస్తారు?" అని అకేలా అడిగాడు. —(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

3

అశేలా ప్రశ్నకు ఎవరూ జవాబు చెప్పలేదు. తోడేలమ్మ లదాయి తప్పదనుకుని అందుకు నిర్దమయింది. అంతలో ఎలుగుబంటు భాలూ, లేచి నిలబడి గొంతు సవరించు కున్నాడు. తోడేలు పిల్లలకు ఈ భాలూయే అరణ్య చట్టం ఉపదేశిస్తాడు. అతను తినేది కాయలూ, దుంపలూ, తేనె లాటి పాత్తి కాహారమే గనక అతను సదస్సుకు యథే చ్చగా వస్తూ పోతూ ఉండవచ్చు.

"మనిషికూన! మనిషికూనను నేను శిష్యుని చేస్తున్నాను. మనిషికూన వల్ల అపాయం ఏమీ లేదు. మందలోపది తిరగ నివ్వండి. నా శిష్యుడుగా ఉంటాడు," అన్నాడు భాలూ.

"భాలూ శిష్యుని చేశాడు. అతను మన పిల్లలకు గురువు. మరెవరు ఎన్నిక చెయ్య దోకారు?" అని అడిగాడు అశేలా.

ఒక నల్లని నీడ వలయం మధ్యకు వచ్చింది. ఆ వచ్చినది బాఫీర అనే నల్ల చిరుతపులి. బాఫీరను అందరూ ఎరుగు దురు. అతని కెవరూ అగ్రహం తెప్పించరు. అతను జిత్తులకు తబకీకి తినిపోడు, ధైర్యంలో అడవిఎనుమునూ, దుస్సాహ సంలో గాయపడిన వినుగునూ పోలినవాడు. అతని మాట మహా మెత్తన, వంటి మీది రోమాలు పక్షినిగా కన్న కూడా మెత్తన.

"అశేలా, స్వతంత్ర ప్రజలారా! నాకు మీ సదస్సులో ఎలాటి స్థానమూ లేదు. కాని అరణ్య చట్ట ప్రకారం ఒక కూన గురించి సందేహం ఏర్పడినప్పు డా కూనను వెలి ఇచ్చి కొనవచ్చును. కాని ఎవరు కొనవచ్చు ననేది స్పష్టంగా చెప్పబడలేదు. నే నన్నది నిజమేనా?" అని బాఫీర అడిగాడు.

అట్ల వివరి చొప్పు

"నిజమే. ఎవరైనా కూనను కొనవచ్చు." అని అనేకమంది యువకులు జవాబిచ్చారు.

"అసహాయంగా ఉన్న కూనను చంపటం అన్యాయం. అదిగాక పెరిగాక అతను మీ పేటకు మరింత బాగా ఉపకరించవచ్చు. భారా ఈ విడ్డూను శిష్యాన్ని చేశాడు. నేను మీ కోక బలిసిన ఎడ్డును ఇస్తాను. ఇక్కడికి అరమైలు లోపు దూరాన ఇంతకు ముందే చంపాను. అది తినుకుని మీరి మనిషి కూనను స్వీకరించండి. అది సాధ్యం కాదా?" అన్నాడు బాఫీర.

అందరూ తలా ఒకమాటా అన్నారు. ఇంతలో మునిగిం దేమిటి? కూనగాడు

శిశికాలపు వానలకు చావనే చస్తాడు. లేదా ఎండలకు ఎండుతాడు. కప్పాయి వల్ల వచ్చి పడే ప్రమాద మేమిటి? ఎడ్డు ఎక్కడ? తినుకుందాం.

"బాగా చూడండి తోడెళ్ళలారా, బాగా చూడండి!" అని అకేలా హెచ్చరింపు వినపడింది.

మౌగ్లీ గులకరళ్ళతో అడుకోవటంలో నిమగ్నుడై, తోడెళ్ళు తన వద్దకు వచ్చి పరిశీలించటం గమనించనే లేదు. తోడెళ్ళన్నీ చచ్చిన ఎడ్డు కోసం కొండ దిగి చక్కా పోయాయి. చివరకు అకేలా, బాఫీరా, భారా, మౌగ్లీ, వాడి తాలూకు తోడెళ్ళూ మాత్రమే మిగిలారు. షేర్ బాన్ గాండ్రింపు విన పడుతూనే ఉంది. మౌగ్లీని తన శిష్యులెదని అతనికి చాలా కోపంగా ఉంది.

"అలాగే గాండ్రిస్తూ ఉండు. ఎప్పుడో ఈ కూన నీ చేత మరొక లాగా గాండ్రింప జెయ్యకపోదులే," అన్నాడు బాఫీర.

"మంచి నిర్ణయమే జరిగింది. మను ములా, వాళ్ళ కూనలూ జ్ఞానం గల వాళ్ళు. పీడి పల్ల కాలక్రమాన చాలా లాభం కలగవచ్చు," అన్నాడు అకేలా.

"అవసరంకలిగినప్పుడు లాభం ఎంతైనా ఉంటుంది. ఏ ఒకరూ మందకు కాకస్త

నానుకల్లుం పులిపడలేదు నేడు." అన్నాడు
దామర. అదిలా మాట్లాడినాడు. ప్రతి ముసల
నానుకల్లికి ఒక సమయం వస్తుంది. అలాగే
శక్తి ఉండిపోతుంది. అప్పుడతన్ని తేడెళ్ళు
చుపేర్చా. కొత్తవానకుడు వస్తాడు.
కాల్గనూ, వాణ్ణి చుపేర్చాడు. అలాటి
సమయం గురించి అదిలా అలోచించి,
"భారూ, వాణ్ణి తీసుకుపోయి, స్వతంత్ర
ప్రయత్నం అప్పుడొనర్చుకోవాలి," అన్నాడు.

ఆ విధంగా మౌగిలి పోయానీ తేడెళ్ళ
మొసటి ప్రవేశించాడు. అందుకు భారూ
చేసిన శిశువు. ఒక ఎత్తు లంబమూ
సహాయ పడ్డాయి.

• • • • •

మరి పన్నెండేళ్ళు గడిచాయి. మౌగిలి
తేడెళ్ళతో ఆ కాలములా ఏలా గడిచాడో,
ఏమేమి వింతలు బరిగాయో ఈపాంచ
బరిపందేగానీ, పవరెండుడు నాళ్ళు కాదు.
వాడు తేడెళ్ళ కులతేవారి పరిగాడు.
అయితే వాడి చాలా అంకా పవలక ముందే
తేడెళ్ళ కూర్చుండి పెద్దవాళ్ళయ్యాడు.
వాడు తేడెళ్ళయ్యి పగిల సుల వివ్వలా
అభ్యసించి, అరణ్యంలో ఏదీ ఏమిటో
తెలుసుకున్నాడు. ఎక్కడ ఏ గడ్డి కట్టినా,
రాత్రువేళ ఏ పిల్లగాలి వచ్చినా, వైద
"రా, తమ్ముడా," అని పిలిచేవాడు. మౌగిలి

ఏ గుడ్డగూబ అనిచినా, ఏ గడ్డిలు కాలి
గేరు చెట్టును గీసినా, ఏ చెప్పిల్ల మడు
గులో పడినా, వాడికి దాని అంతరాత్మం
అవగత మయ్యేది.

వివాహాదు లేని అబద్ధపు సమయా
లలో వాడు ఎంతవాడలో కూర్చుని కునుకు
తీసేవాడు. తుది తీసేవాడు. మళ్ళీ స్వేద
పోయేవాడు. ఒళ్ళు మురికిగా తేలినా,
పేదగ్గినా అరణ్యంలోనే మడుగులో తాచే
వాడు. తన కావలిపెట్టె చెల్లెళ్ళివాడు.
వాడి చెల్లెళ్ళులూ బాధుర సర్వాడు.
బాధుర ఒక కామ్మ మీద పొగి పడుకుని,
"రా, తమ్ముడా," అని పిలిచేవాడు. మౌగిలి

మొదటి కొమ్మలను పట్టుకుని ఎరిలకూ
విడివిపెట్టివారు కాదు. కాని అర్ధరలోనే,
కఠి లాగా ఒక కొమ్మ నుంచి మరొక
కొమ్మకు తీగటం నేర్చాడు.

కొంత దూరము దూరము చేరగానే మొదటి కొమ్మ
మీసల కుదా నుమాచేతలలో పోలిపోయాయి.
ఆ నుండి మరొక కొమ్మ కనిపిస్తాయి.
వారు పై తేరితే మరొక గాని తేరిపార చూస్తే,
ఆ తేరితో ఒక్క వారివాయేసి, అందుచేత
వారు అక్కడి తేరికొక్కడే తేరిపార జూసి
వారు. ఇతర నమయాలలో వారు తన
తేరిని, మొదటి పాదాలలో గుడ్డుకునే
వాడు. మొదటి కొమ్మను తీసివేసాడు. తేరికొక్కడే
ముళ్ళవాడ జాన్తి.

కాంతికి మొగ్గి కొంత దూరము నేర్పడు
మొమ్మలు ప్రవేశించి, అక్కడి గుడిసెలలో
గిరిగిరిచే మునుమును మెరిగి గుమ్మరించే
వారు. అయితే వాదికి మనుమ లంటే
చాలా అనుమానం. ఒకనాడు బాఫుర

వాదికి ఒక బోను చూపించాడు. అది
అరణ్యంలో చాలా యుక్తిగా అమర్చి ఉంది,
పెట్టిరానున్నది; మొగ్గి అందులోకి వెళ్ళి
నంత వని చెబాడు కూడా.

బాఫుర వెంట చీకటిగా ఉండే కిర
రణ్యం మధ్యకు వెళ్ళి, పగలలా నిద్రపోయి,
కాంతివేళ బాఫుర వేటాడుతూంటే చూడటం
వాదికి అసహ్యం కలిగి, అసహ్యంగా ఉండేది.
బాఫుర అక్కడిగా ఉన్నప్పుడు ఎదాపెదా
మృగాలను చంపేవాడు. మొగ్గి కూడా
అలాగే చంపేవాడు. అందుచే వాదికి బాఫుర
పట్ల అసహ్యం పెరిగింది: "ఒక ఏదో ప్రాణా
నికి నన్ను చంపే కొత్తది. అందుచేత
పక్షివున్న మొలక చంపకు. ఈ అరణ్య
మంతా నీది. నీ పిల్లల చాలిన మేరను
మరే మరొక వైదా చంపు. కాని నీ పను
లలో ఉండే పక్షివున్నా చంపకు, తిను.
అది అరణ్యం కాననం," అన్నాడు బాఫుర.
మొగ్గి దాన్ని మరచిపోయి. —(కంకాపురం)

చెప్పుచేసుకోక పాడు. నీ నెంచుకు భయ పడాలి?" అని అడిగాడు.

"షేర్‌బాస్ నీ శత్రువని ఎన్నెసార్లు చెప్పాను?" అన్నాడు బాఫుర.

"అ చెట్టు మీద ఎన్నె కొబ్బరికాయలున్నాయో అట్టి సార్లు చెప్పావు. చెట్టే చెప్పివులే, బాఫుర! నాకు స్వప్నమైంది. ఆ షేర్‌బాస్‌కు పెద్ద తోక, పెద్ద గొంతు తప్ప ఇంకేమీ లేదు," అన్నాడు మోగ్గీ.

"స్వప్నం కదా సమయం? ఈ సమయం బాలాకు తెలుసు, నాకు తెలుసు, మరల కంతకూ తెలుసు, తబీరీ కూడా నీకు చెప్పాడు," అన్నాడు బాఫుర.

"అహహ్! ఆ తబీరీగారు ఈ మధ్య నా దగ్గరికొచ్చి, నేను మనవికూస ననీ, నాకు వేరుకనగకాయలు తప్పటం కూడా చాతకాదనీ పదిరాడు. వాడికి కాస్త మర్యాద నెచ్చుదా మని, జల్లీకోక పట్టుకుని, కొబ్బరి చెట్టు కేసి రెండు ఉరుకులు ఉరికాను," అన్నాడు మోగ్గీ.

"అదే పొరబాటు! తబీరీ తంపులు పెట్టివాడే అయినా, నీకు అవసరమైన విషయాలు కొన్ని చెప్పి ఇంటివాడు. కాస్త కళ్ళు తెరు తమ్ముడూ. షేర్‌బాస్‌కు నన్ను అరణ్యంలో చంపడానికి వమ్ములేదు. కాని, మరిచిపోకు, అశేలా దారా పుట్టు. అతను లేచిన కొట్టలేని రోజు త్వరలోనే వస్తుంది. నన్ను మొదటిసారి సమావేశానికి తెచ్చి నన్ను చూసే తోడెళ్ళవడూ ముసలివాళ్ళయారు. చిన్న కాల తోడెళ్ళకు షేర్‌బాస్ మాటలంటే గురి. మనవికూసకు మందలో ప్రాస లేదని వాడు వాళ్ళకు నూరిపోకాడు. త్వరలోనే నువ్వు మనవి కాబోతున్నావు," అన్నాడు బాఫుర.

"మనవి అయితే తన సహోదరులతో కలిసి పరిగెత్తరాదా? నేను అరణ్యంలో భ్రమణం. అరణ్యం నానాల్లను కనిపించాలి దాను. నా చేత కాకముళ్ళు పట్టుకుంటే."

***

తోడట లును. అందు నా సోదరులనె!"

అన్నాడు మోగ్గి.

బాఫీర తన కరీరాన్ని నిగడ చాచి పడుకుని, కళ్ళు అరమోద్ది, "తమ్ముడూ, నా దవడ కింద తడిచి చూడు," అన్నాడు.

మోగ్గి తడిచి చూసి ఒకచోట బొచ్చులెని మేర ఉండటం గ్రహించాడు.

"నా వంటిది ఆ మెడపట్టి గుచ్చునని సంగతి అరణ్యంలో ఒక్క పురుగునైనా తెలియదు. తమ్ముడూ, నేను మనుషుల మధ్య పుట్టాను. మా అమ్మ మనుషుల మధ్య—ఈవంశపురు రాజవంశంలో ఉండి బోనులో—ప్రాణాలు పదిలింది. అందుకే నువు పసికూనగా ఉన్నప్పుడు నీకు వెల ఇచ్చి కొన్నాను. నేను మనుషుల మధ్యకి పుట్టాను. నాకు అరణ్యం తెలియ. నన్ను కటకబాటలో ఉంచి, అసప బొచ్చులో తిండి అందించేవారు. ఒకనాటి రాత్రి నాకు బాఫీర ననే భావం బలంగా కలిగింది, నీను మనుషుల అటవీప్రభును కానరావించింది. ఒక్క పరిభావేటతో వెడలతాళాన్ని వెరగాల్చి, పట్టేశాను. నాకు మనుషుల వద్దకులు తెలుసు కలిగి అరణ్యంలో మేరభాన కర్త ధర్మంకచ్చిగా తిరిగి నుగురున్నాను," అన్నాడు బాఫీర.

"అవును. ఒక్క మోగ్గికి తప్పిస్తే అరణ్యంలో ఆంబరికి బాఫీర అంటే వాడల్," అన్నాడు మోగ్గి.

నేను అరణ్యానికి తిరిగివచ్చినట్టి, నువు చెవరకు మనుషుల మధ్యకు తిరిగి పోతావు—ఈలోపల సమావేశంలో నువు చాచకుండా ఉంటే," అన్నాడు బాఫీర.

"చేరి? ఎవరికా? నన్ను చుపాలని ఎందు కనిపించాలి?" అన్నాడు మోగ్గి.

"కానీ చూడు," అన్నాడు బాఫీర. మోగ్గి బాఫీర కళ్ళకు తెల పారచూశాడు. నిలచిఉత తల ఒక్కరు తిప్పేసుకుని, "అందుకే! మనుషుల మధ్య వెరిగిన నేనే

***** చంద్రమామ *****

అతను లేచి త్వరలోనే చేతి మళ్ళీ చూడే గ్రామాలను వెరాడు, అయితే అక్కడ ఆగలేదు. ఎందుచేతనంటే అది అరణ్యం నీ సమీపంలోనే ఉన్నాయి, తనకు అరణ్యంలో కనిపించే ఒక ప్రజల కుటుంబం ఉన్నాడు. అతను లోతు కుండా పోయే ఎగుడుదారి ఎంటు అలావుంది పడుగున దాదాపు గారవై పుళ్ళు వెళ్ళి తనకు అపరిచితమైన ప్రాంతం చేరుకున్నాడు.

అక్కడికి లోతు ముగిసి, వికారమైన మైదానం వచ్చింది. దానిమీద అంతటా దిన్న చిన్న గుట్టలూ, పీటలూ ఉన్నాయి. మైదానం ఒక చెవర ఒక గ్రామం ఉన్నది.

రెండవ చెవర చిట్టచివరి ఉన్నది. మైదానం అంతటా అవులూ, గేదెలూ మేస్తున్నాయి. వాటిని కాసి కుర్రాళ్ళు మోగ్గిస్తూ చూస్తూనే పెద్దగా నేరాలపెట్టి, పొరిపోయాడు. చూర కుక్కలు అతన్ని చూసి మొదలుగుతూ, వెంటబట్టాయి.

అక్కడ దురాంతుకు పోతుండటం చేతి మోగ్గి గ్రామం కనిపించింది. గ్రామ ద్వారం దగ్గర ఒక పెద్ద ముళ్ళపాద కనిపించింది. చీకటి పడేసే దాన్ని ద్వారానికి అడ్డుపెట్టి, పగటివేళ వక్కలు తోస్తారు.

"అ! హా! అక్కడి వాళ్ళకు కూడా అరణ్య వాసులంటే బెదురేనన్నమాట!" అనుకుంటూ మోగ్గి గ్రామద్వారం వద్ద కూర్చున్నాడు.

ఎవరో గ్రామం నుంచి బయటికి వచ్చారు. మోగ్గి లేచి నిలబడి, దోచు తెచ్చి, తనకు అవసరం కావాలని చేతితో నోటిని చూపిస్తూ పంజా చేశాడు.

అ మనిషి మోగ్గి నేల నిర్భంతపోయి చూసి, పురహతుణ్ణి పేరు పెట్టి గట్టిగా పిలుస్తూ, పిథి వెంట పరిగెత్తాడు.

గ్రామ పురహతుడు చాలా ఒత్తూ, పొడుగుగా మనిషి. నుదుట వసుపు పచ్చ బొట్టూ, కుంకం బొట్టూ పెట్టుకున్నాడు.

తెల్లని బట్టలు కట్టుకున్నారు. కనీసం వంద మందిని వెంట బెట్టుకుని ఆయన గ్రామ ద్వారం చేరాడు. ఆయన వెంట ఉన్న వారిలో కొందరు మోగి కని గుడ్డు పెట్టుకుని చూశారు, కొందరు మాట్లాడారు. కొందరు గట్టిగా అరిచి మాట్లాడారు.

"ఈ మనుషులకు కొంచెం కూడా మర్యాదలు తెలియవు. కొంచెముచ్చు లిలాగే ప్రవర్తిస్తాయి." అనుకుంటూ మోగి, బట్ట పెక్కుపడితగా తల విదిరించి, గ్రామస్తుల కని కొరకొర చూశారు.

"భయపడకూడ కమ్మంది? వాడి కాళ్ళ మీదా, చేతుల మీదా ఆ మచ్చలు చూడండి. రోడెళ్ళు కలిచాయి. వారు రోడెలు మనిషి. ఆరణ్యం నుంచి పారిపోయి వచ్చారు, అంతే," అన్నారు పురోహితుడు.

ఆయన అన్నమాట నిజమే. మోగితో అడుగునెటప్పుడు రోడెలు కూనలు అనుకో గుండా కాస్త గట్టిగా కలిచాయి. వాడి చేతుల మీదా, కాళ్ళ మీదా తెల్లనిమచ్చ లనేకు ఉన్నాయి. కాని మోగి వాడిని కాష్టంగా భావించలేదు. నిజమైన కాటు ఎలా ఉంటేదీ వాడికి తెలుసును.

"అయ్యో, అయ్యో! పాపం, వాణ్ని రోడెళ్ళు కలిచాయా? చూచటానికి చక్కగా

ఉన్నారు. నీ కొడుకుని పులి పట్టుకు పోయింది - చూడు, మేచ్చువా? ఆచ్చు ఆరాగే ఉన్నారు," అన్నారు కాద్రయ ముగ్గురు స్త్రీలు.

చేతులకూ కాళ్ళకూ బరువైన రాగి కడి యాలు తొడిగిన ఒక స్త్రీ, "ఏదీ, చూచునీ," అంటూ ముందుకు వచ్చి, కళ్ళకు చెయ్యి ఆద్రం పెట్టుకుని మోగిని పరికించి చూసి, "వాడు కాదులే. అంకా బక్కగా ఉన్నారు, కాని అంకా అదే పోలిక," అన్నది.

పురోహితుడు తెలివిగల విందం. మేచ్చువా మొగుడు గ్రామానికి పెద్ద పావు కారు. అందుచేత పురోహితుడు కనం సేపు

అకాని కేవలము, "అరణ్యం పుచ్చు
కుచ్చడి అరణ్యం తిరిగి ఇచ్చెను.
అప్పుడు తిచ్చి చెచ్చు. అందు
చేసి అరణ్యం ఎరిగిన పురపాలక మాట
మరిచేవు," అన్నారు.

ఇందులో చూడాలను మన చేసే పరిశీ
 గుత్తు కొట్టింది మోగిరి, కాన తాను మనవి
 అందుకున్న మనవి లాగా తమనుకాక
 తప్పింది లెదు.

అనుచు దాని కప్పుకొని మీచట ఆశ్రయముగల చును. అందుకొరకు నేనునుచున్నది. అప్పుడెవరికి ఎక్కడకు పుట్టు ముదము, అనితమకు దాగి వుంటున్నారా, ఎక గూర్చి వచ్చితి వి. గమనము, ధాన్యము పొంద కోవలసరి ఎక పచ్చ బాదా, గోడ మీద ఒక పెద్ద అదము ఉన్నాయి.

అనుచు వానికి తానునుండి వాని వాల్చు,
 పోయి నల్లగుమ్మ, వాని నెత్తి మీద చుట్టి,
 అనుచు, వాని నక్కలతో చూపుచును. ఇట్లు

అరణ్యంలోకి తప్పుకు పోయి అస
కరుణకరుణ ఆరిగి పచ్చాడెను!

“బద్దా! ఓరి బద్దా!” అని అటు వాణ్ణి
పేరు పెట్టి పిలిచింది.

మౌనము అనునది మౌనము కలదు.

"నీ కావేళ కొత్తచెప్పలు కొన్నారే, వావరే ఉందిరా?" అంటూ అమె వాడి పాదాల ముఖ్యమునది, అదే బలచురుపు గట్టిలంత గట్టిగా ఉన్నాయి.

"నా చెప్పినట్లు తిండి" అన్నాడు. కానీ,
మళ్ళీ చెప్పాడు. కానీ, నా చెప్పినట్లు
నా కొడుకువే," అన్నాడు.

మనో అమీన చెప్పినా చూడ గింప
ఉండినాడు కాదు. మంచి గుర్తి
ఉండిన అదేలా గుర్తుంది. వాడు గురి
కొప్పు చే. చూసి, తాను వారిపోవాలంటే
అ కష్టము పడినదంటే తనకు అపరీల
అని తెలుసుకున్నాడు. గిట్టిలను కూడా
గడియలు లేవు. —(ఇంతావుంది)

అరణ్యపురాణం

6

వచ్చి మనసు భాష నేర్చుకోవటానికి నిశ్చయించుకున్నారు. మనసు అయితే మనసు మాట అర్థం కాకపోతే లాభమేమిటి? అరణ్యంలో ఉన్నప్పుడు అతను అన్న బాతుల భాష నేర్చుకున్నాడు. మేల్పూవా నేడు ఏ మాట వచ్చినా మౌనంగా ఆ మాట తాను కూడా అనేవాడు. చీకటి వడలేల్పుగా అతనికి అగుడిసెలో ఉండే ఆనెకి పక్షుల పేర్లు నేటికీ వచ్చాయి.

పడక పడయంలో పెద్ద పేచీ వచ్చింది. పులిదోను లాగున్న అగుడిసెలో పడుకో పటు మౌనంగా ఎంత మూతమూ నమ్మకం కాలేదు. వాళ్ళు తలుపు మూసేస్తే, అతను తిరిగి గుండా చూచింది వెళ్ళాడు.

"వాది గడ్డ ప్రకారమే పానీ. గప్పుటి దాకా వాడు వక్రమైన పడుకుని ఎవరి దిన్నది గుర్తుంచుకో. వాడు మరే పల్లవానికి

ఎదుట చువవచ్చువాడే. అయితే మనసు విడిచి ఎక్కడికి పోడు," అన్నాడు మేల్పూవా భర్త. మౌనంగా వెళ్ళి, పొలం ఎక్కడ స్తూపు మైన పచ్చికపై మీద పడుకున్నాడు.

అతనికి బంగిని సంగతులన్నీ స్మరణకు వచ్చాయి. అనాడు బామర ఎర్రపువ్వు తమ్మన్నప్పు ధతను కొండ కిందికి వెళ్ళి ఒక గుంటి నుంచి కొంత నిప్పును ఒక చట్టిలో తన్నుకొని అరణ్యానికి తిరిగి వెళ్ళాడు. గతిచాతి అనేలా వెటలో పరాధమే పొందాడు. అతను మంద ఇచ్చే శిక్షకు పాతుడయ్యాడు. మంద మౌనంగా కోసు అ చాతులం వెలికిందట, బామర చెప్పాడు. మౌనంగా అరణ్యం ఎందుకొస్తుంటే చట్టిలోని నిప్పును రాజు చేస్తా వచ్చాడు. ఆ చాతే కొండశిఖరాన మంద సమవేషమయింది. షేరవాన్ మాట్లాడాడు. షేరవాన్కు మంద

అట్ట చివరి బొమ్మ

కాకితో నిప్పులను ఎగడన్నాడు. ఆ తరువాత
మొగ్గి తన తోడెలమ్మ కుటుంబానికి
విడ్కెలు చెప్పి వచ్చేశాడు.

అతను కళ్ళు మూసేలోచల అరిచి
గద్దల కింద మెత్తని ముక్కు తగిలించి.

ఆ చెప్పినది పెద్దన్న - అంటే తోడెలమ్మ
పెద్ద కొడుకు.

"ఛీ! ఛీ! నీ కొనం వెరుక్కుంటూ ఇరవై
మైళ్ళు పచ్చెనందుకిదా ఫలితం? నీ పళ్ళు
6 చీల పొగ వాసనా, పశువుల కంపా కొడు
కున్నది. అప్పుడే మనిషి అయి పోయావు.
లే, బుద్ధి తమ్ముడూ, నీకో వార్త తెచ్చాడు,"
అన్నాడు పెద్దన్న.

మొగ్గి వాణ్ణి కొగలించుకుని, "అర
ణ్యంలో అంతా కులాసా?" అని అడిగాడు.

"ఎర్రపువ్వు కాలినవాళ్ళు తప్ప అంతా
కులాసామే. విను, షేర్ఖాన్ బొచ్చు బాగా
కాలించి కాదా? అది తింగి పెరిగేదాకా
కొంకెక్కడో వేటాడబోయాడు. తింగి వచ్చాక
నీ దుమ్ములు వాయిసంగంలో కలుపుతా
నని శపథం చేశాడు," అన్నాడు పెద్దన్న.

"దానికేంటే? నేనూ చేశానాక శపథం.
కాని వార్తలు తెలియటం అవసరం. నువ్వు
మటుకు ఎప్పుటి వార్త లప్పడు చెబుతూ
ఉండు—నా కిప్పుడు నిద్ర ముంకు కొస్తు

నాయకత్వం గురించి మాట్లాడే అధికారం
లేదని మొగ్గి అలవించాడు. కాని మంద
అతని అలవనసు తిరస్కరించి, "దేవు
ముయ్యరా, మనిషి కూడా!" అన్నది.
ఆ మనిషి కూడా తనదని షేర్ఖాన్ అన్నాడు.
మంద ఉదేకం చెంది మొగ్గిని చంప నిర్ణయ
పడింది. మొగ్గి లేచి నిలబడి తన నిప్పుల
చట్టని మంద మధ్యకు విసిరాడు. విసిరే
మందు ఎందుకొమ్మను చట్టలో పెట్టాడు.
అది భగ్గున మండింది. మంటలూ, నిప్పులూ
చూసి మంద హతరపొయింది. షేర్ఖాన్
బొచ్చు కాలించి. మొగ్గి అతన్ని సమీపించి,
"లేచి నిలబడు, కుక్కా!" అంటూ

న్నది, పెద్దన్నా. కొత్త విషయాలు అలవ
గొట్టాయి," అన్నాడు మోగ్గి.

"నువ్వు మనుషుల మూలల్లో పడి
లేడేమి. నీకు సరిగ్గా మరచిపోయావా?"

"ఎలా మనుషులు? నేన్నా, మను గుహలో
వాళ్ళనూ బిడ్డవాటికీ మరచను. నువ్వు
మరచ నుంచి వెళ్ళగొట్టా చిన్నది కూడా
మరచను."

"నువ్వు మళ్ళీ మరొక ముందు నుంచి వెళ్ళ
గొట్టుకుంటా చూడండి. మనుషులు మను
షుల. వాళ్ళు మాట్లాడుతుంటే చెడుపులో
నిప్పులు వెలివెళు లాడినట్టుంటుంది. నేనీ
సారి వచ్చినప్పుడు పచ్చెగిడిడు చివర
వెదుళ్ళ వాచలో నీ కోసం వెచి ఉంటాను,"
అని పెద్దన్న వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తరవాత మూడు నెలలపాటు మోగ్గి
దాదాపు గ్రామద్వారం దాటి వెళ్ళలేదని
చెప్పుచున్నాడు. అతను మనుషుల పెద్దకులు
అలవదుకు కోపటంలో నెమర్చుచున్నాడు.
మొట్టమొదట అతని మొల కోక బట్ట
చుట్టాడు. అది చాలా దుర్ఘరమనిపిం
చింది. తరవాత దుర్ఘర గురించి తెలుసు
కోవరిపోయింది. అది చచ్చినా అర్థం
కాలేదు. అలాగే పాలం దున్నటం వల్ల
ప్రయోజనమేమిటో అంకుబట్ట లేదు.

దూరి పిల్లకాదు అతనికి చాలా కోపం
తెప్పించాడు. ఆరణ్యంలో పెరిగినవాడు
గనక అతను తన కోపాన్ని సులువుగా నిగ్ర
హించుకున్నాడు—ఆరణ్యంలో ప్రాణమూ,
తిండి దక్కించుకోవాలంటే అనేకం
కూడదు. కాని దూరిపిల్లలు, కాను అటలకు
రాదనీ, గారిపటా లిగరెయ్యవని ఎద్దేవా
చేసినా, తన మాటల ఉచ్చారణ చూసి
వెటకారం చేసినా, చిత్తి చెందాచాలనిపిం
చేది. కూనలను చంపటం అనుచితమని
ఉరుకునేవాడు. తన శెంత బలం ఉన్నదో
మోగ్గికి కొంచెం కూడా తెలీదు. ఆర
ణ్యంలో తన కన్న చాలా బలం గల

బలం. పులులదేమని అతనికి తెలుసు. గ్రామంలోవాళ్ళు మాత్రం అతనికి ఎప్పుడున్నంత విలువ ఉన్నదనేవాళ్ళు.

మనుషుల్లో చూడే కుల వ్యత్యాసాలు మౌనీకి బాగా తెలిస్తే, కుటుంబవాళ్ళ గాదివ అడుగులుంటేకి బాటుపడితే, మౌనీ దాన్ని తోకట్టి పరిచాగి, నులకు పొయ్యి కులదలను అర్థం అవుతుంది. సాయం చేశాడు. అది చాలా తక్కువ. కుటుంబి తక్కువ కులంవాడు. గాదివ మాట చెప్పేదేమిటి? పురోహితుడు మౌనీని గట్టిగా మందలించాడు.

"నన్ను కూడా ఆ గాదివ మీద కులదలతో బాటు పిర్చిస్తాను," అన్నాడు మౌనీ పురోహితుడితో.

పురోహితుడు మెచ్చువా మెచ్చి దగ్గరికి వెళ్ళి, "కులమధ్యమను సాఫల్యమైనంత త్వరలో పట్టావా పనిలో పెడితే మేము" అని చెప్పాడు.

గ్రామపెద్ద మౌనీని పిలిచి, "లేమో నువ్వు గులం వంటి వెళ్ళి వాటిని మెప్పుకున్నా ఉంది," అన్నాడు. మౌనీకి అంతకుంపి కావలసిందేమిటి? తానెప్పుడు ఒక విధంగా గ్రామంలో అయ్యాడు గులక అన్న ఆ కుటుంబాల రావిచెట్టు కింద బసం. నవావేగానికి వెళ్ళాడు. అది రచ్చ బంబ. గ్రామపెద్ద, తలారీ, ముంగలి, పిశారీ వాడు మలమలచా అక్కడ చేరేవాళ్ళు, అది తానేవాళ్ళు. చెట్టుకొమ్మల్లో కోతులు చేరి మాట్లాడుకునేవి. చెట్టు కింది అడుగు కలుగులో తాడుపాముండేది. అది పవిత్ర మైంది కాపటంచెల దానికి ప్రతిరూఢి పాలు ముట్టిప. పెద్దలు చెట్టు చుట్టూచేరి, హక్కాతాగుతూ, చాలా పొద్దుపోయినదాకా మాట్లాడుకునేవాళ్ళు. వాళ్ళు చేపకలను గురించి, మనుషులను గురించి, దయ్యా లను గురించి అద్భుతమైన విషయాలు చెప్తుంటేవాళ్ళు. —(గుంకాపులది)

అరణ్యపురాణం

7

బలదేవుడు అరణ్యమృగాలను గురించి అప్పుడతడు విషయాలు చెప్పేవాడు. దూరంగా కనబడ్డ ఆ విషయాలు వినే పిల్లలకు కళ్ళు వెళ్ళుకోచ్చేవి: ఆ గ్రామం అరణ్యాన్ని అనుకునే ఉండటంచేత, లెక్కా, అడవినుంచులూ పాదాలలోపడి వస్తుంటుంటేనేవి గుళా, నుంచినట్టో వస్తున్నా పులి వచ్చి ఎంతో మనసు తిడుతున్నాడంటు బుగుతూ ఉండటంచేత, అరణ్యమృగాలను గురించే చెప్పు నుంచి వెళ్ళిపోతూ కనబడ్డ సాగుతూండేవి.

బలదేవుడు తన దువ్వకిలి తోచల మీద అభంగం చెప్పేటూ ఒకదాన్ని మించి మరొకటిగా అప్పుడతడు కథలు చెప్పేటంటే మోగిరి వట్ట చెక్కి తెచ్చాయేది: కాదు నప్పుడున్నట్టు తెలియరాకుండా అతడు ముఖానికి చెడులు జ్వలం పెట్టుకునేవాడు.

బలదేవుడు చెప్పేవాడు: మెప్పువా కొడుకు నెరుగుపోయింది దయ్యపు పులిని. కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం చచ్చిపోయిన పుట్టి వ్యాపారస్తునికడు, దుర్భాషకు, దయ్యపు పులిని అనేకందాడట.

"నందులో అబద్ధమేమీ లేదు. ఆ పులి నే దానుగాది కాతాఫలైకాను తగలబెట్టినప్పుడు దొమ్మి బంగిడి చూశావా? ఆ దొమ్మిలో చెట్టతగిరి వాది కాలేకది కుంటి అయి పోయింది. నేను చెప్పిన పులి ఉంది చూశావా? అదీ కుంటదే. ఎందుకుంటే దాని కాలి గుచ్చలన్న ఒకటిగా లేవు," అన్నాడు బలదేవుడు.

"ఒకనేంమరి?" అంటూ ముసలా శృంక తల తాదించారు.

"మీరు చెప్పినట్టే కబుర్లన్న ఇంత అకాశపాకావేనా? ఆ పులి పుట్టిన మే

*****

మోగి పడి నెలవడి, "గురవోళ్లుండి
పెరిగిపోయింది. పరిచేపుడు, పరిచేపుడు
సాక్షి అన్న, పక్కన ఉన్న ఆంధ్రుల
గురించి పక్కమొక్క గెలుపు చెప్పలేదు.
అయినా చూడాలనే వయ్యాల కమ్మ,
పరిచేపు కమ్మ, పరిచేపు కమ్మ" ఎలా
మొగింది?" అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

పరిచేపుడు చిరునవ్వులాడాడు.
"ఆ ఆంధ్రులను గెట్ట వెంట అర్చనగా
అంటుంటుంటుంది," అన్నాడు గ్రామపెద్ద.

గ్రామపెద్ద చెప్పి, గురవోళ్లు తెలుసుకు
తూనే పక్కమొక్క తొలకుని అరిచుకుంటు
పెళ్ళి, లేచిపో వాటిని మేలునెట్టి, చివరి
వేళు ఇక్కడు తిరిగి వచ్చాడు. పెళ్ళలు
పనిపెట్టల ముంద వెంట ఉన్న ఆంధ్రులమూ
వాటి అపొయ్యల లేదు. ఎందుకుంటే, పులి
కూడా ముందగా ఉన్న పనిపెట్టల చూచు
అడుచాడు. కానీ పెళ్ళలు ఏ పనిపెట్టలమూ
కొమ్మకానకో, తెలుసుకు తిరిగిపోయే
ముందకు మూలం వెళ్ళలే వాటి అతని
మొల పుల పుల్ల పుల్లల పుల్లలుతుంది.

తెలుసుకుంటే మోగి "రామ్మడు" అనే
చూపుతారు మీద పక్క పెరులుదేరేవాడు.
గేదెలు, పక్కపక్కనే రవి అతని వెనకగా
బయలుదేరేది.

కుంటుందిగా అంటుంది. ఈ మాట ఆంధ్రుల
తెలుసు. అన్నాడు. పులి కూడా లేచి
బయలుపెట్టలే పుట్టా వారి ముందు ఉన్న
దురుల పులిపెట్టేమాట," అన్నాడు మోగి.

అప్పుడంతే బలదేపుడి నేట మాట
రాలేదు. గ్రామపెద్ద పరకాయించి చూసి,
"ఎవరవ? పులి, అదిపెట్టావా? అంత
తెలుసువాడివితే వాని చర్మం పట్టుకురా.
పులికొట్టి పులికొట్టి గురవోళ్లువాటిని
బయలుపెట్టలే గెట్టాననాడు గ్రామ
పెద్దవాడు. పుట్టినా నుట్ట పెట్టవాళ్ళ అంటూ
మీ లో కలిగిపో పుట్టినా ఉంటే మేము."
అని నెలపొయిచ్చాడు.

పశువులు మేసే ప్రదేశం నిండా
 తిన్నాయి, కాళ్ళూ చూడలేదు. అదీ పశువు
 దీనినిగా చూడలేదు. ఎక్కడ ఎక్కడచోకి
 ప్రవేశించి కంటి కిందపడినట్లుగా వచ్చాయి.

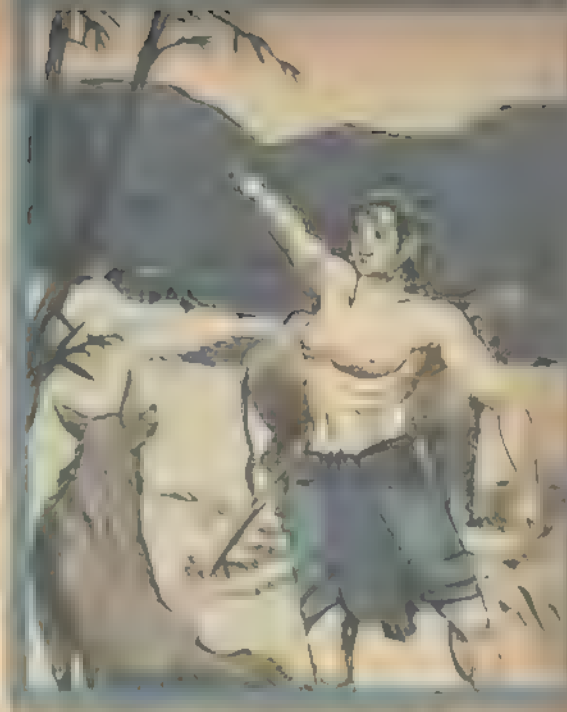
హొగ్గీ తన మంచను అరణ్యం నమి
 వదిలి, వాయిదొంగ పట్టడాకా తేలుకు
 పోయి. "రామిడి" మది నుండి పగి, అక్కడి
 ఎదుక్కలో ప్రవేశించాడు. అక్కడ అరణ్య
 కోసం "అన్న" వెలి ఉన్నాడు.

"నీ కోసం పన్ను రాయలుగా కాదుకుని
 ఉన్నాను. ఈ పశువుల కాదు. నీమిటి
 నిన్ను." అని అన్న మోసం అడిగాడు.

"అలా ఏర్పాటయింది. కోంతకాలం
 నేను ఎక్కడలు కాయాలి. మరేభానీ మర
 చేస్తాను." అని మోసం అడిగాడు.

"వాడు మళ్ళీ ఈ ప్రాంతాలను తిరిగి
 వచ్చి, నీ కోసం మహా చూకాడు. కాని
 ఇక్కడ వేరు సాగిన మళ్ళీ ఎటో వెళ్ళాడు.
 వాడు నిన్ను చంపాలనే ఉన్నాడు,"
 అన్నాడు అన్న.

"నీరే, మరేభానీ తిరిగి వచ్చేదాకా నువ్వు
 గాన, మరే అన్నగానీ ఆ కంటిని పట్టి
 మీది కూర్చుని, పోయిన నేను పశువులను
 తేలుకున వచ్చేపప్పుడు నాకు కుదిరులా
 ఉండండి. వాడు తిరిగి రాగానే, మైదానం

మళ్ళీ నుండి కంటిని పట్టి నువ్వు
 కలుపుకో. వాడి ఆ చూకా నాకు తేలుకు
 ఉంటుంది అని నీరే." అన్నాడు హొగ్గీ.

అన్ను మరేమీ అరణ్యం చెట్లను
 చూసిననీ, పడుకుని నిద్ర పోయాడు.
 చుట్టూ పశువులు మేస్తున్నాయి.

గొంతు కలుపు మురిత తిరిగి వచ్చేమరేకా
 తిరుడు గొట్టి కానీ ఎక్కడను రెపల్లా వచ్చి
 వచ్చింది. పశువులు మేత మేస్తూ, కడు
 చుటూ, మళ్ళీ మేస్తూ రెపల్లా గడపేస్తాయి.
 అవి అరణ్యం అరణ్యపు. గేయం మేసి
 నులకనేపు మేసి, పసిటి గుంటలో, మరేద
 గుంటో చూడకునీ, అందులో పడుకుని

ముద్దెలు మాత్రమే బయటికి వెళతాయి. గొడ్డ కాసి పిల్లలకు ఎప్పుడైనా ఒక్కసారి గడ్డ తేక ఆకాశంలో నుంచి అన్నపుష్పంగా విని పడుంది. పిగడ్డయినా చచ్చి దాని కళ్ళ పడిందో, ఆ గడ్డ రిప్పున నెల కేసి పడుంది. దాన్ని గమనించి అనేక ఇతర గడ్డలు అనేక మైళ్ళ దూరం నుంచి వచ్చి, చచ్చిన గొడ్డు మీద వారి, అన్ని కలిసి గొడ్డు కళహారాన్ని ఏక్కు తింటాయి.

పిల్లలు కొంత సేపు నిద్రపోతారు. కొంత సేపు తుంగతో ఒట్టులు అల్లుతారు. లేకపోతే అదివి కాయలు ఏరుకొచ్చి మాలలు కడ తారు. తొండలూ, పొములూ తిరుగుతుంటే వాటిని గమనిస్తారు. లేకపోతే మట్టితో ఇట్లు కడతారు, రాజులనూ, రాణులనూ, డేవత లనూ తయారు చేసినట్టు వదిలిస్తారు. పొద్దు వాలగానే పిల్లలు గొడ్డను తేక పెడతారు. అది తామున్న చోటు నుంచి లేచి, కదిలి, పిల్లల వెంట గ్రామానికి తిరిగి పోతాయి.

మొగ్గి పశువులను తోలుకుని పచ్చే టప్పుడు ప్రతి ఉదయమూ మిట్టకేసి చూసే వారు. అతని అన్నలలో ఎవడో ఒకడు దాని మీద కనిపించేవాడు; అంటే పేరేఖాన్ గంకా తిరిగి రాలెవర్త మాట. అతను రోజూ నిద పట్టున పడుకుని నిద్రపోయి, తన అరణ్య జీవితం గురించి కలలు కనేవాడు. పేరేఖాన్ నిజంగానే వచ్చి ఉంటే, వాడు అరణ్యంలో ఏమూల తన కుంటి కాలతో తప్పటదుగు వేసినా మొగ్గికి తెలిసి ఉండేదే సనుకోవచ్చు.

చిట్టచివరకు ఒక ఉదయం మొగ్గికి మిట్ట మీద తన అన్నలలో ఒకడూ కనిపించ లేదు. మొగ్గి తనలో తాను నవ్వుకుని అనాడు పశువులను కందకం పక్కన ఉన్న ఎర్ర తుంగేడు చెట్టు కేసి తోలుకు పోయాడు. అక్కడ పెద్దన్న వేచి ఉన్నాడు. అతని ఒంటి పైన రోమాలన్నీ విక్రబోడుచుకుని ఉన్నాయి. "పేరేఖాన్ వచ్చాడు," అన్నాడు అన్న రొప్పుతూ. —(కంకా వుంది)

అరణ్యపురాణం

8

“అన్న” వంటి మీద రోమాలు నిక్కబొడుచుకుని ఉన్నాయి.

“నిన్ను ముఖ్యపెట్టటానికి షేర్ఖాన్ నెల రోజులపాటు ఎటో వెళ్ళాడు. వాడు తబకీని వెంటబెట్టుకుని నిన్ననే కొంకలు దాటి నీకోసం వెతుక్కుంటూ వచ్చాడు,” అన్నాడు అన్న వగర్చుతూ.

మౌగ్లీ ముఖం చిట్లించి, “షేర్ఖాన్ ను నేను భాతరు చెయ్యను. కాని తబకీ జీతుల మారివాడు,” అన్నాడు.

అన్న పెదవులు నాక్కుంటూ, “భయపడకు. తెల్లవారుజామున తబకీని కలికాను. అసక్కగాడు నాతో అంతా చెప్పాడు. అంతా విన్నాక వాడి నడుము విరగ్గొట్టేశానులే. ఆవాళ సాయంకాలం నువ్వు గ్రామానికి తిరిగి వెళ్ళేప్పుడు గ్రామద్వారం వద్ద కాపు వెయ్యాలని షేర్ఖాన్ అలోచనట.

వాడిప్పుడు వాయిన్ గంగ పెద్ద కనుమలో ఉన్నాడు,” అన్నాడు.

“వాడివాళ తిండి తిన్నావా, లేక పరగడుపున చేబాడుతున్నాడా?” అని అడిగాడు మౌగ్లీ.

అది చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్న. దాని సమాధానం పైన మౌగ్లీ చావు బతుకు లాభారపడి ఉన్నాయి.

“తెల్లారుజామునే ఒక పందిని చంపాడు. పూటగా తిన్నాడు, తాగాడు. షేర్ఖాన్ గాడి సంగతి నీకు తెలిదా? పగబట్టి నన్ను వైనా ఒక పూట పస్తుండలేదు, వెధవ,” అన్నాడు అన్న.

“వెధవ, చపట వెధవ! కూన కన్న కూడా అన్యాయం! తిని తాగాడా? తాను నిద్రపోయి లేచేదాకా నేను కనిపెట్టుకుని ఉంటాననా వాడి ఉద్దేశం? ఇప్పుడెక్కడ

అట్ట చివరి వామ్య

పడుకుని ఉన్నాడు? మనం పదిమందిమి ఉంటే వాడి అంకు తేల్చేవని! వాడి వాసన తగిలితే తప్ప ఈ దున్నలు వాడి మీదికి పోవు. నాకేమో వాటి భాష తెలిసి చావదు. ఏటికి వాడి వాసన తగిలేటట్టు తోలుకు పోగలమా?" అన్నాడు మౌగ్లీ.

"వాసన తెలియరాకుండా వాయిన్ గంగ ప్రవాహం వెంబడి చాలాదూరం ఈదుకు పోయాడు," అన్నాడు అన్న.

"అది తబికి గాడి అలోచన అయి ఉండాలి. షేర్ ఖాన్ మొహనికి అంత తెలివి తేటలు కూడానా?" మౌగ్లీ నేట్లో వేలు వేసు కుని కొంచెంసేపు ఆలోచించాడు. "ఈ పెద్ద

కనుమకొస మైదానం మీదుగా పోతే అర మైలు దూరంలో ఉన్నది. మందను అరణ్యంకుండా కనుమ తల దగ్గిరికి తీసుకు పోయి, కనుమలోకి తోలగలను. కాని షేర్ ఖాన్ రెండో చివర నుంచి చల్లగా జారు కుంటాడు. ఈ చివరను ఎలాగైనా అడ్డాలి. అన్నా, నీవు మందను రెండుగా చీలదీయ లేవా?" అన్నాడు.

"అది నావల్ల అయేవని కాదులే. అందుకు తగినవాణ్ణి తెచ్చాగా?" అంటూ అన్న పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి ఒక గుంట గోకి దూకాడు.

అందులో నుంచి ఒక పెద్ద తల బయట కికి వచ్చింది. ఆ క్షణంలోనే వేటాడే తోడేలు విలుపు కూత చుట్టూ ప్రతిధ్వనించింది.

"అకేలా! అకేలాయే!" అంటూ మౌగ్లీ అనందంతో చప్పట్లు చించాడు. "నువ్వు నన్ను మరిచిపోవని తెలుసు, అకేలా. అప్పుడు మనకు చేతినిండా బోలెడు పసి! ఈ మందను రెండుగా చీలదీయ్యి, అకేలా. అడపకువులనూ, దూడలనూ ఒక మంద గానూ, ఎద్దులనూ, దున్నలనూ ఒక మంద గానూ వేరు చేయ్యి," అన్నాడు.

అకేలా, అన్నా మంద మధ్యగా పరి గెత్తుతూ, మౌగ్లీకి కావలసినట్టుగా మందను

రెండుగా విడగొట్ట సాగాడు. ఒక మందలో అడపకువులూ, దూడలూ ఉన్నాయి. అడపకువులు కళ్ళు పెద్దవిచేసి, కాళ్ళతో నేలను గోరాడుతున్నాయి. తోడెళ్ళలో ఏ ఒకటి ఒక్క క్షణం కడలకుండా నిలబడినా, కాళ్ళతో మట్టిగించి చంపటాని కవి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. రెండో మందలోని ఎద్దులూ, దున్నులూ ముక్కులతో బుసలు కొడుతూ మురింత ఛాయంకరంగా ఉన్నాయి. కాని నిజాని కవి అడపకువులంత అపాయకరమైనవి కావు. దూడల ప్రాణాలకు తమ ప్రాణాలను అడ్డంపెసే అడపకువులే నిజంగా రౌద్రమైనవి.

త్వరలోనే మందలు చక్కగా విడిపోయాయి. ఆరుగురు గొడ్లకాసే పిల్లలైనా ఈ పని ఇంత చక్కగా చేసి ఉండరు.

"తరవాత ఏమిటి? మందలు మళ్ళీ కలిసి పోగలవు," అన్నాడు అకేలా.

"మగపకువుల మందను ఎడమ పక్కగా తోలు, అకేలా," అంటూ మోగి "రాముడి" మీద ఎక్కి కూర్చుని, "అన్నా, మా మంద వెళ్ళాక రెండో మందను కనుమ దిగువకు తోలు," అన్నాడు.

"కనుమలోకి ఎంతదూరం తోలమన్నావు?" అని అన్న అడిగాడు.

"కనుమ గోడలు షెర్ఖాన్ దూకలేనంత ఎత్తుండే చోటికి మందను చేర్చి, మేము అపతల చివర నుంచి వచ్చేదాకా వాటిని అక్కడే ఉంచు," అన్నాడు మోగి.

అకేలా మగపకువుల ముందు నిలబడి అరిచే నరికి, అవి అకేలా మీదికి పరుగు తీశాయి. అకేలా వాటికి అందకుండా ముందు పరిగెత్తుతూ వాటిని చుట్టు దారిన కనుమ తలవేపు తీసుకుపోయాడు. ఈలోపుగా అన్న అడపకువుల మందను కనుమ దిగువ చివరకు చేర్చాడు.

షెర్ఖాన్ కనుమలో నిద్రపోతున్నాడు. అసలే పిరికి ప్రాణి, తిని తాగి ఉన్నాడేమో

పోరాడటం అతనికి సాధ్యంకాదు. కనుమ ఎగువ నుంచి దిగువకు వాలుగా ఉంటుంది. కనుమ దిగువన అడవుల మందను అడ్డం ఉంచి, పై నుంచి మగపశువుల మందను దూకుడుగా పరిగెత్తించినట్లయితే, షేర్ఖాన్ మధ్యనలిగి చస్తాడు. వాడు మగ పశువుల పాదఘట్టనకు చాపక అడవుల మంద కేసి వెళ్ళాడే, అవి వాణ్ని కొమ్ములతో చిల్చి చంపేస్తాయి.

అదే మౌగ్గీ అలోచన.

మౌగ్గీ ఎక్కి ఉన్న "రాముడు"తో నహ, మగపశువులమంద, చుట్టు దాసిన కొండ ఎక్కి కనుమ పై చివరను చేరుకున్నది. ఇంకా పశువులకు షేర్ఖాన్ వాసన తగల లేదు. మౌగ్గీ కనుమ గోడలను పరిశీలించాడు. అవి నిటారుగా ఉన్నాయి. వాటి పైకిలతలు ఎగబాకుతున్నాయి. షేర్ఖాన్కు ఆ గోడలను ఎగబాకటం అసాధ్యం. వాడు కనుమలో చిక్కిపోయాడు.

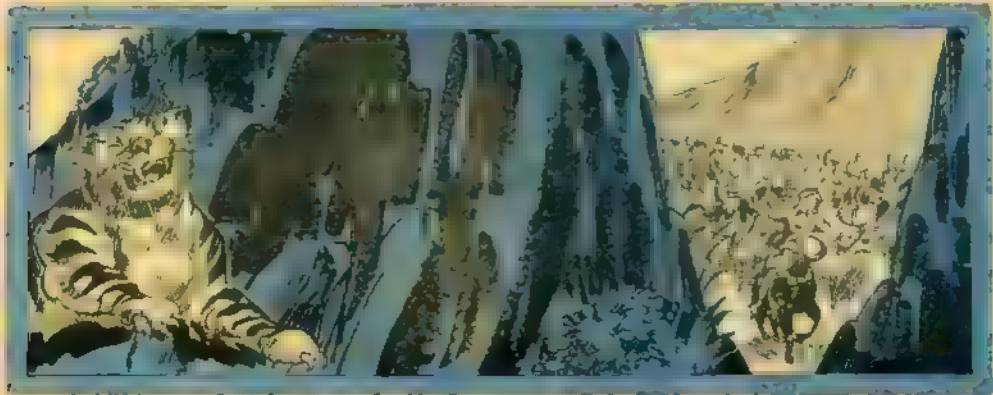
"మనం వచ్చినట్టు షేర్ఖాన్కు చెబుదాం," అంటూ మౌగ్గీ పెద్దగా నవ్వి, మూతికి చేతులు అడ్డం పెట్టి, కనుమ దిగువ కేసి కేకపెట్టాడు.

అ కేక కనుమ వెంబడి ఉండే ప్రతి కొండరాతి నుంచి ప్రతిధ్వనించింది.

షేర్ఖాన్ మత్తుగా అవలించి, "ఎవరా పిలిచేది?" అన్నాడు.

"నేనే, మౌగ్గీని. శిఖరాన సమావేశానికి వేళయింది పద!" అంటూ మౌగ్గీ, "అకేలా, మందను దిగువకు తరుము. రాముడూ, దోడుతియ్యి," అని తొందర చేశాడు.

మగపశువులమంద మహాప్రవాహం లాగా కనుమ వెంబడి పరుగు ప్రారంభించింది. అకేలా వేటకేకలు వేశాడు. మందల పాద ఘట్టనకు రాళ్ళూ, ఇసుకా చిందరవందరగా లేచాయి. దిగువకు పోతున్నకొద్దీ వాటి వేగం హెచ్చింది. రాముడికి పులివాసన తగిలి గట్టిగా రంకెపెట్టింది. —(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

9

కొడుదున్నల మంద శిలాపాతంలాగా కనుమ ఎగువ నుంచి దిగువకు దూకుతూ రాసాగింది. దాని ముందు ఎంతటి పులీ నిలవలేదు. బలహీనమైన దున్నలు పక్కలకు నెట్టవేయ బడ్డాయి. అవి లతలను తెంచుకుంటూ దిగువకు పరిగెత్తాయి.

దున్నల వడఘట్టిన షేర్ ఖాన్ కు విన బడింది. షేర్ ఖాన్ లేచి కనుమ దిగువ కేసి ఒళ్ళు అడించుకుంటూ పోతూ, తప్పించు కునే మార్గం కోసం ఛూడసాగాడు. కాని కనుమ పక్కలు చాలా నిటారుగా ఉండటం చేత అతను ముందుకే పోవలసి వచ్చింది. భుక్తయాసమూ, తాగిన మత్తూ ఇంకా దిగి పోలేదు. తిరగబడి పోట్లాడే ఇచ్చ షేర్ ఖాన్ లో కొంచెంకూడా లేదు. ఒకవేళ పోట్లాడవలసిన వస్తే దూడలతో ఉన్న అడ పశువులను ఎదుర్కొనే కన్న దున్నలను

ఎదుర్కొవటమే హెచ్చు కనుమని షేర్ ఖాన్ కు తెలియకపోలేదు.

ఇంతలో "రాముడి" కాళ్ళకింద ఏదో మెత్తగా పడి నలిగింది. దాని వెనక వచ్చిన దున్నలలో బలహీనమైనవి కాలు నిలుప లేక, ఒరిగిపోవటం కూడా జరిగింది.

దున్నలన్నీ, అడపశువులతో సహా కనుమ దిగువనున్న మైదానం మీదికి వచ్చేకాయి. మౌగి "రాముడి" ఏపు మీది నుంచి కిందికి జారి, ఎడాపెడా ఉన్న దున్నలను చెదర గొట్టుతూ, "అకేలా, వాటిని వేగం చెదర గొట్టు, లేకపోతే తమలో తాము కుమ్ము లాడుకుంటాయి," అని కేకపెట్టాడు. అతను "హే! హే!" అంటూ పశువులను కాంత పరిచాడు.

షేర్ ఖాన్ ను మరి తొక్కించ వలసిన పని లేదు. అతను అప్పుడే ప్రాణాలు వదిలాడు.

అట్ట చివరి బొమ్మ

అతని కళేబరం కోసం అప్పడే గద్దలు
వచ్చేస్తున్నాయి.

తిరిగి కనుమ ఎగువకు ఉరకబానిసి
నిద్రంగా ఉన్న పశువుల ఉద్రేకాన్ని అణిచి,
అన్నా కలిసి తగ్గించాడు. వాళ్ళు పశువుల
కాళ్ళను చిన్నగా కొరికారు.

"పేరేఖాన్ కుక్కచావు చచ్చాడు. వాది
తోలు తీసుకుపోయి రచ్చబండ దగ్గర
తగిలిస్తే రంజుగా ఉంటుంది," అంటూ
మౌగి, తన మెడలో ఎప్పుడూ పొదితోబాటు
పేఖాదే కత్తిని మెకి తీశాడు.

మనుషుల మధ్య పుట్టిపెరిగిన క్షురా
 పాపా బంటరిగా పురిచర్చం బలదగలిగి

ఉండడు, కాని జంతువు మీద చర్మం ఎలా
అమరి ఉండేదీ మౌగ్గీకి తెలుసు. తోడేళ్ళు
రెండూ చర్మాన్ని అతను కోరిన ప్రకారం
వక్రాలకు లాగి నహయం చేస్తూంటే, మౌగ్గీ
ఒక గుంటసేపు చాలా సమదడి అ చర్మాన్ని
ఒలుసుకొంటాడు.

ఇంతలోనే ఎవరిదో చెయ్యి అతని
భుజాన పడింది. అతను తల ఎత్తి చూసే
సరికి, తుపాకీతో సహా బలదేవుడు కనిపించాడు.
దున్నల పోడు గురించి గ్రామంలోని
కుర్రాళ్ళు బలదేవునికి వార్త అందించారు.
పశువులను కాదుటంలో అశ్రద్ధ చేస్తున్న
దుకు మోగిని సుందరిరామని బలదేవుడు

బయలుదేరి వచ్చాడు. మనిషి రాక పసి కట్టగానే తోడెళ్ళు రెండూ ఆక్కణ్ణించి చల్లగా జారుకున్నాయి.

"నీకేమన్నా మతి ఉందా లేదా? ఒంటరిగా పులి చర్మాన్ని ఒలుద్దామనే? దున్నలు దీన్ని ఎక్కడ చంపాయి? ఇదా కుంటి పులేనే! దాన్ని చంపిన వాళ్ళకి నూరు రూపాయలు బహుమానం ఇస్తారు కూడానూ. దీని తోలు తీసుకుపోయి భారీ వారాలో చూపి, బహుమానం తెచ్చివచ్చుడు అందులో నీ కొక రూపాయి ఇస్తాలే. పశు పులిను చొడు తీయనిచ్చినందుకు ఈసారికి నిన్ను క్షమిస్తాం," అన్నాడు బలిదేవుడు.

మౌగ్గి పులిచర్మం కొయ్యటం కానిస్తూనే తనలో తాను గొణుక్కున్నాడు. "అలాగా? నువ్వు చర్మం పట్టుకుపోయి నూరు రూపాయలు పుచ్చుకుని అందులో ఒకటి నాకిస్తావా? నాకు ఈ చర్మంతో వేరేదని ఉన్నదే మరీ!" అనుకున్నాడు.

పులి చాపగానేదాని ఆత్మ తనను వేధించ కుండా దాని మీసాలు కాల్చటం ఏకారీలకు అలవాటు. బలిదేవుడు పులిమీసాలు కాల్చి బోతే మౌగ్గి కనిరాడు.

బలిదేవుడు కోపంగా, "ఒరే, ఎవరినో తెలుసా? గ్రామానికి పెద్ద వేటగాణ్ణి. అదృష్టం కలిసాచ్చి, దున్నలు పులిని

తోక్కాయి. నేను నీకు బహుమానంలో అణా కూడా ఇవ్వను సరేగదా, మెత్తగా తన్నిస్తాను. ముందా పులిని వదిలిపెట్టి ఇవ తలికిరా!" అని గద్దించాడు.

"ఈ పండు కోతితో నాకేమిటి? అకేలా, ఈ మనిషి, చూడు, నన్ను చీకాకుపెడు తున్నాడు," అని మోగి కేకపెట్టాడు. అతను చర్మం ఒలవటం ఇంకా కాలేదు.

మరుక్షణమే బలదేవుడు నేల మీద బోర్లాపడి ఉన్నాడు. ఒక తోడేలు అతని మీద నిలబడి ఉన్నది. మోగి పళ్ళు బిగ బట్టి, "నువ్వన్నది నిజమే, బలదేవ్. నీ నుంచి నాకు ఒక అణా కూడా రాదు. ఈ పులికి నాకూ మధ్య పాత పగ—చాలా పాత పగ—ఉన్నది. చివరికి నేను నెగ్గాను," అన్నాడు.

పదేళ్ళ క్రితం బలదేవుడు అకేలాకు ఆలా లొంగి ఉండకపోను. అదీగాక, పులి మీద పగబట్టిన మనిషికి నహయపడే తోడేలు

నెలా ప్రతిఘటించాలో అతనికి అంతుబట్ట లేదు. అతని కిదంతా కనుకట్టులాగున్నది.

"మహారాజా, నేను వయసు మళ్ళిన వాణ్ణి. మిమ్మల్ని మామూలు గొడ్లకావరి కింద జమకట్టటం పారపాటే. నేను లేచి వెళ్ళిపోతాను. మీ నౌకరు నన్ను చీల్చి చెండాడడుగద?" అన్నాడు బలదేవుడు.

"వెళ్ళు. మరోసారి నా వెటలో జోక్యం కలిగించుకోకు. అతన్ని వెళ్ళిపోనీ, అకేలా!" అన్నాడు మోగి.

బలదేవుడు లేచి సాధ్యమైనంత శీఘ్రంగా గ్రామానికి వెళ్ళిపోయాడు. మోగి బ్రహ్మ రాక్షసిగా మారిపోతాడేమో నన్నట్టుగా అతను తిరిగి తిరిగి చూస్తూ వెళ్ళాడు. అతను గ్రామంలోకి వెళ్ళి చెప్పిన భూత ప్రేత ఇంద్రజాల కథ విని పూజారి నిశ్చేష్టు డైపోయాడు.

పులి చర్మం ఒలవటం పూర్తి అయినరికి చీకటి పడుతున్నది. —(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

10

మౌగి పులి చర్మం ఒలపటం పూర్తి చేసి, "దీన్ని మనం ఎక్కడన్నా దాచి, మందలను మళ్ళించుకుపోవాలి. కాస్త సహాయం చెయ్యి, అకేలా!" అన్నాడు.

సంజెచీకట్లలో మంద మళ్ళింది. వాళ్ళు గ్రామాన్ని సమీపించే సరికి దివిటిలు కనిపించాయి, గుడి నుంచి గంటలమోతా, శంఖాలమోతా వినిపించింది. ద్వారం వద్ద గ్రామస్థులలో సగంమంది అతనికోసం నిరీక్షిస్తూ నిలబడ్డారు.

"నేను షేర్‌ఖాన్‌ను చంపాను కాదా? అందుకై ఉంటుంది, జనం యింతమంది చేరారు," అనుకున్నాడు మౌగి.

కాని అతని మీద రాళ్ళు వర్షం కురిసింది. "మాయావి! తోడేలు కొడుకు! అడివి పికాచం! వెళ్ళిపో! త్వరగా పొకపోయావనిన్ను పూజారి మళ్ళి తోడేలుగా మార్చే

స్తాడు. కాల్పు, బలదేవ్, తుపాకీపెట్టు!" అని గ్రామస్థులు కేకలు పెట్టారు.

బలదేవుడి తుపాకీ డామ్మని పేలింది. ఏదో దూడ బాధతో అక్రమించింది.

"చూశావా? గారడీ! వాడు తుపాకీ గుళ్ళను పక్కకు తప్పించగలడు, బలదేవ్. అది నీదూడే," అన్నారు గ్రామస్థులు.

"ఏమిటదంతా?" అన్నాడు మౌగి.

"ఈ నీ సోదరులకూ, తోడేళ్ళమందకూ అటు తేడా లేదు. దీనికంతా అర్థమేమంటే ఏళ్ళు నిన్ను బహిష్కరించబోతున్నారు," అన్నాడు అకేలా.

పూజారి చేతిలో తులసిమండ ఒకటి పట్టుకుని ఊపుతూ, "ఒరే, తోడేలూ! తోడేలుకూనా! వెళ్ళిపో!" అని అరిచాడు.

"మళ్ళినా? లోగడ మనిషి నని వెళ్ళి పొమ్మన్నారు. ఈసారి తోడేలు నని వెళ్ళి

అట్ట చివరి బొమ్మ

పోమ్మంటున్నారు. పోదాం పద, అకేలా,” అన్నాడు మౌగ్గీ. ఒక స్త్రీ మంద కేసి పరిగెత్తు కుంటూ వచ్చింది. ఆ మనిషి మెన్నువా.

“నాయనా! నా కండ్రి! నువ్వు మంత్ర గాడివిట, తలుచుకుంటే జంతువుగా మార తావుట—వాళ్ళు అంటున్నారు. నేను నమ్మను. అయినా వెళ్ళిపో, లేకపోతే వాళ్ళు నీ ప్రాణం తీస్తారు. నువ్వు నకూ చావుకు పగ తీర్చావని నాకు తెలుసు,” అన్నదామె.

“వెనక్కురా, మెన్నువా! లేకపోతే నిన్ను కూడా రాళ్ళతో కొడతాం,” అని జనం కేకలు పెట్టారు.

ఒక రాయి వచ్చి మౌగ్గీ మూతి మీద కగిలింది. అతను వికృతంగా నవ్వి, “వెనక్కుపో, మెన్నువా. ఇది సాయంకాలం పూట చెట్టు కింద చేరి వాళ్ళు చెప్పకునే విచ్చిక ధల లాంటిది. సెలవియ్యి. నేను మందను అతి వేగంగా తోలబోతున్నాను గనక నువ్వు వెనక్కు దొడుకియ్యి, నేను మంత్ర గాణ్ణి మటుకు కాను. సెలవు, మెన్నువా!” అన్నాడు.

తరవాత, మందను తోలమని అతను అకేలాను హెచ్చరించాడు.

గేదెలు ఇల్లు చేరుకోవాలనే తొందరలోనే ఉన్నాయి. అకేలా అరుపు అవసరం లేకుం

దానే అవి సుడిగాలి లాగా ద్వారంకుండా దొడు తికాయి. పూజారి పక్కకు పారిపోతూ కేకలు పెట్టాడు. జనం చిందరవందరగా చెదరిపోయారు.

"నేను ఒకటి అరా కాజికానేమో, లెక్క పెట్టుకుని చూసుకోండి. ఇక నేను మీ గేదెల్ని కాయబోను. విన్నలకూ, పెద్దలకూ అందరికీ—సెలవు. మెస్సెవాను చూసి తీరుకున్నాను గాని, లేకపోతే తోడేళ్ళ మందను తెచ్చి మీ ఏడులలోనే మిమ్మల్ని వేలాడి ఉండును," అంటూ మౌగిలిగ్రున వెనక్కు తిరిగి, అకేలా వెంట నడుస్తూ బయలు దేరాడు.

అకాశం కేసి నక్షత్రాలను చూస్తే అతనికి ఆనందం కలిగింది. "ఇక మనుషుల బోనుల్లో పడుకునే గతి నాకు లేదు. షేర్ ఖాన్ చర్మం తీసుకుని వెళ్ళిపోదాం...వద్దు, గ్రామం జోలికి మనం పోవద్దు. మెస్సెవాయిన్నాళ్ళూ నన్ను బాలా దయగా చూసింది," అన్నాడు మౌగిలి.

ఇంతలో చంద్రోదయమై, మైదాన మంతటా వింది అరబోసినట్టు వెన్నెల ప్రసరించింది. అ వెన్నెలలో గ్రామస్థుల కొక విచిత్ర దృశ్యం కనబడింది. మౌగిలి నెత్తిన ఏదో పెట్టుకుని నడుచుకుంటూ పోతున్నాడు, అతని వెనకగా రెండు బోడేళ్ళు

నడుస్తున్నాయి. అద్ది చూసి వెళ్ళి గ్రామ స్థులు గుడి గంటను మరింత గట్టిగా వాయించి, శంఖాలను మరింత బలంగా ఓర్తారు. మెప్పువా ఏడ్చింది. బిల్దేవుడు తన అరణ్యానుభవాలకు చిలవలూ, పలవలూ కల్పించి చెబుతూ, చివరకు తాను, అకేలా వెనక కాళ్ళ మీద నిలబడి మనిషి లాగా మాట్లాడడం స్వయంగా చూశాననే దాకా వెళ్ళాడు.

మౌగ్గీ, రెండు తోడెళ్ళనూ వెంట బెట్టుకుని, మంద నమావేశమయే శిఖరాన్ని చేరే సరికి చంద్రుడు అస్తమించుతున్నాడు. వాళ్ళు శిఖరం పక్కనే వున్న తోడెలమ్మ గుహ వద్ద ఆగారు.

"మనిషి మంద నుంచి నన్ను తరిమే శారమ్మా. షేర్ఖాన్ చర్యం తెచ్చాను," అన్నాడు మౌగ్గీ.

తోడెలమ్మ లేచి వచ్చి, చర్యం కేసి తృప్తిగా చూసి, "నీ కోసం వాడొచ్చిన

అనాడే అమాట చెప్పారా, కప్పాయ్. మంచి పని చేశావు," అన్నది.

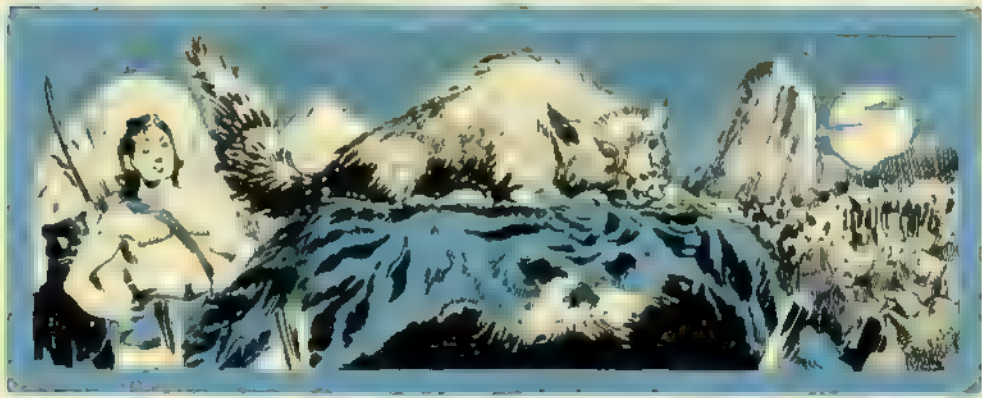
"బాగా చేశావు, తమ్ముడూ. నువ్వు లేక పాతే మా కేమి తోచలేదు," అంటూ పాదలలో నుంచి బాఫీర వచ్చాడు.

మౌగ్గీ పలకరాతి మీద పులిచర్మాన్ని పరిచి, నాలుగుపక్కలా నాలుగు వెదురు శీలలు గుచ్చాడు. అకేలా వచ్చి దాని మీద పడుకుని, మౌగ్గీని మొదటిసారి తెచ్చి నప్పదులాగే, "చూడండి, తోడెళ్ళలారా! బాగా చూడండి!" అన్నాడు.

అకేలా నాయకత్వం తొలగాక మంద చాలా దెబ్బ తిన్నది. మిగిలిన తోడెళ్ళు అకేలా తో బాటు మౌగ్గీని కూడా తమకు నాయకత్వం వహించమని కోరారు.

"నన్ను మనిషి మంద నుంచి, తోడెళ్ళ మంద నుంచి కూడా పంపేశారు. నేను ఒంటరిగానే వేటాడతాను," అన్నాడతను.

—(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

11

మౌగ్గి మనుమల చేత వెళ్ళగొట్టబడి అరణ్య జీవితానికి తిరిగి వచ్చి, మంద సహచరమయే కొండకబరం మీద షేర్ఖాన్ చర్మం గుచ్చి, తాను గాకముందు మందతో కలిసి వెటాడననీ, తన నలుగురు తోడే లన్నలతో కలిసి మాత్రమే వెటాడతాననీ, ప్రకటించాడు.

తరవాత అతను తన ఇల్లయిన పాత గుహకు వెళ్ళి ఆ రాత్రి, మర్నాడు పగలూ నిద్రపోదా మనుకున్నాడు. కాని ఆ కార్య క్రమం అనుకున్నట్టు జరగలేదు. అతను తోడేలమ్మకూ, తోడేలయ్యకూ తన ఆసు భవాలన్నిటినీ వారికి అర్థమయేటంత వరకు చెప్పాడు. షేర్ఖాన్ చర్మం వెలపటానికి ఉపయోగించిన కత్తిని వాళ్ళకు చూపాడు. దున్నలమందను షేర్ఖాన్ మీదుగా పరి గెత్తించటానికి తా మెలా నహయపడినది

చెప్పాడు అకేలా, పెద్దన్నా. ఈ కబుర్లు వింటూనికి భాలూ కొండ ఎక్కి వచ్చాడు. మౌగ్గి సాగించిన పోరాటం గురించి వింటూ బాఫీర అనందం పట్టలేక ఒళ్ళుంగా బరుక్కున్నాడు.

సూర్యోదయం ఎప్పుడో అయింది. కాని ఎవరూ స్వప్నపోయే ఆలోచనలో లేరు. ఒక చెలప కబుర్లు సాగుతుంటే మధ్యమధ్య తోడేలమ్మ మోర ఎత్తి, కొండ మీది నుంచి పచ్చే పులిచర్మం వాసన అగ్రహణించి ఆనందించింది.

అంతా చెప్పి మౌగ్గి వివరక "అకేలా, పెద్దన్నా సహాయం చెయ్యక పోయినట్లయితే నా వల్ల ఏమీ అయిఉండేది కాదు. అమ్మా, దున్నలు కొనలో దూకుతూ దిగుతున్నప్పుడూ, అవి గ్రామద్వారం కుండా పరిగెత్తు తున్నప్పుడూ చూడకపోతివి!" అన్నాడు.

అట్ట చివరి భామ్య

"నీ మీద మనిషిమండ రాళ్ళు విసిరి నప్పుడా? నా బిడ్డలను అలాటి పనులు చేసి, నక్కలను తరిమి నట్లు తరిమితే నే నూరుకుంటానా? ఆ మనిషి మంద సంతాపం చేసి ఉండేదాన్ని—నీకు పాలిచ్చిన ఆ అడకూతుర్ని మాత్రం వదిలిపెట్టేదాన్ని!" అన్నది తోడెలమ్మ.

తోడెలమ్మ బద్ధకంగా, "చాల్లేవే! మన కప్పాయ్ మళ్ళి తిరిగి వచ్చాడు, చాలు. ఎంత తెలివి సంపాదించుకొచ్చాడు! మనుషుల ఊసెత్తమాకు!" అన్నాడు.

"మనుషుల ఊసెత్తమాకు," అన్నాడు భాలూ, బాఘీరలు కూడా.

మౌగ్గి తోడెలమ్మ దొక్క మీద తల అనించి, తృప్తిగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ, తాను ఇక మీద మనుషులను చూడననీ, వాళ్ళ కంఠస్వరం వినననీ, వాళ్ళతో ఎలాటి సంబంధమూ పెట్టుకోననీ అన్నాడు.

"ఒకవేళ వాళ్ళే నీతో సంబంధం పెట్టుకుంటే ఏంచేస్తావు, బుల్లితమ్ముడూ?" అని అశేలా అడిగాడు.

"మేము అయిదుగురం ఉంటాం!" అన్నాడు పెద్దన్న.

"అ వేటలో ఒక వేళ మనము కూడా ఉంటామేమో!" అన్నాడు బాఘీర తోక బొరుగా ఆడిస్తూ, భాలూ కేసి చూసి. తరవాత అశేలా కేసి తిరిగి, "ఇప్పుడు నీకు మనుషుల ఆలోచన ఎందుకు వచ్చింది, అశేలా?" అని అడిగాడు.

"ఎందుకా? చెబుతా విను," అంటూ అశేలా ఈ విషయం బయట పెట్టాడు.

మౌగ్గి పులిచర్చాని కొండ మీద గుచ్చి నాక, అశేలా గొంతు వాకా వెళ్ళి, అరణ్య వాసులు ఉపయోగించే మార్గం తెలియ రాకుండా చెరిపేసి వచ్చాడు. ఇంతలో గబ్బిలం చెట్ల మధ్యగా ఎగురుతూ వచ్చి, "మనిషిమంద ఉండే గ్రామం తేనెపట్టులాగా పూదావుడిగా ఉంది," అన్నాడు.

“నువు ఏం చూశావేం?” అని అకేలా అడిగాడు.

“గ్రామ ద్వారం దగ్గర ఎర్రపువ్వు పూసింది. దాని చుట్టూ మనుషులు తుపాకులు పట్టుకు కూర్చున్నారు,” అన్నాడు గబ్బిలం.

అకేలా ఈ సంగతి చెప్పి, “మనుషులు సరదా కోసం తుపాకులు చేత బట్టరు. ఆ సంగతి నాకు బాగా తెలుసు. చూస్తూవు, బుద్ధితమ్ముడూ! త్వరలోనే మనిషి తుపాకీతో సహా మన దారి పట్టి రాబోతాడు— వస్తున్నాడేమో కూడానూ!” అన్నాడు.

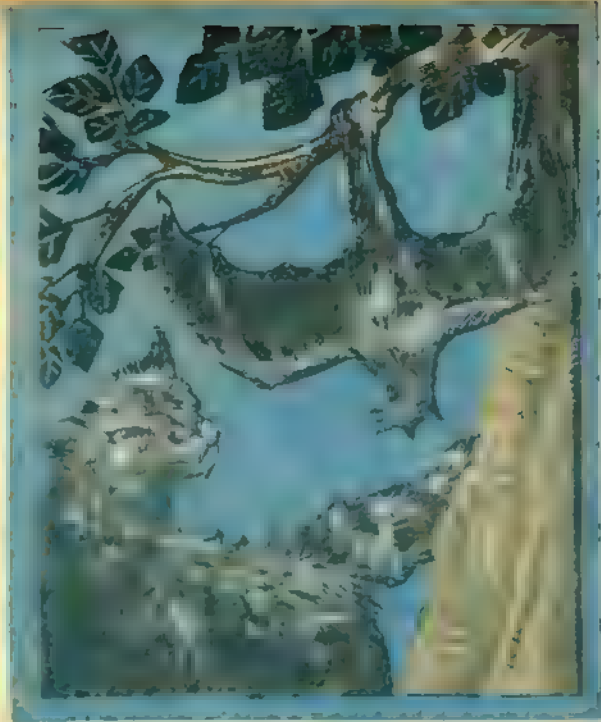
“ఎందుకని? మనుషులు సన్ను వెళ్ళ గొట్టారు గదా! వాళ్ళ కింకేం పని?” అన్నాడు మౌగ్లీ కోపంగా.

“బుద్ధితమ్ముడూ, నువు మనిషి ఏ. నీ బాతివాళ్ళు ఏం చేస్తారో, ఎందుకు చేస్తారో నీకే తెలియాలి!” అన్నాడు అకేలా.

మరుక్షణం మౌగ్లీ కత్తి మెరిసి నేలలో దిగబడింది. అకేలా చప్పున తన కాలు లాగేసి వెంట్రుకవానిలో తప్పించుకున్నాడు.

“ఈసారి సన్నూ, మనుషుల్ని కలిపి మాట్లాడేవు!” అన్నాడు మౌగ్లీ.

“ఓ! మహా వాడి కొర!” అన్నాడు అకేలా, నేలలో కత్తి దిగబడిన చోట

మూచాసి. “మనుషుల మధ్య ఉండి నీ దృష్టి మందగించింది, తమ్ముడూ. నువు కత్తితో పొడిచేలోపల నేను ఏకంగా జింకనే పట్టి ఉండును.”

బాఘిర చప్పున లేచి నిలబడి మోర సాగినంత ఎత్తు చాచి, మూచాసి, కొయ్య బారిసట్టయి పోయాడు. పెద్దన్న బాఘిర ఎడమ పక్కకు చేరి, తాను కూడా అలాగే చేశాడు. అకేలా గాలికి యాభైగబాలు ఎదురు పరిగెత్తి తాను కూడా చిగుసుకు పోయాడు. వాళ్ళకు గల ఘోషశక్తి మౌగ్లీకి ఏనాడూ లేదు. అతని కున్నది మామూలు మనుషుల కున్నదాని కన్న హెచ్చే అంశం,

మూడుమాసాలు మనుష్యుల మధ్య ఉండి పొగ కలిసిన గాలి వీల్చుటంతో కొంత మందగించింది.

"బలదేవుడు. మన దారి పట్టి వస్తున్నాడు. అదుగో అతని కుపాకి మెరుపు," అన్నాడు మౌగ్గీ కూచుంటూ.

"మనుషులు వస్తారని నాకు ముందే తెలుసు," అన్నాడు అకేలా.

మౌగ్గీ అన్నలు నలుగురూ పాటల మీద పాకుతూ కొండ దిగి వెళ్ళి పాదల కింద అదృశ్యమయ్యారు.

"మీ రెక్కడికి?" అని మౌగ్గీ తేకపెట్టాడు.

"ఓ! మహ్యాన్నం లోపున వాడి పుర్రె దొర్లించు కొస్తాం," అన్నాడు పెద్దన్న.

"వెనక్కు రండి! మనిషి మనిషిని తినడు," అన్నాడు మౌగ్గీ.

"ఇంతకు ముందు తోడెలు నన్నవారెవరు? మనిషి అన్నందుకు నన్ను కత్తె

పొడవబోయిన దెవరు?" అని అకేలా విద్వేవాచేశాడు.

అన్నలు అయిష్టంగా తిరిగి వచ్చేవారు.

"నేను చేసే ప్రతిదానికి సంజాయిషీ చెప్పకొవాలా?" అన్నాడు మౌగ్గీ రొద్రంగా.

"అదే మనిషింటే! మనిషి మాటంటే! ఉదయపూరులో బోసుల దగ్గర మనుషులిలాగే మాట్లాడేవాళ్ళు," అని బాఘిర తనలో తాను గొణుక్కుని, పైకి గట్టిగా, "ఈ సారి మనషికాన చెప్పేది నిజం. మనుషులు మందగా వేటాడతారు. మిగిలిన వాళ్ళందరూ ఏం చేస్తారో తెలుసుకోకుండా వారిలో ఒకణ్ణి చంపటం చేతగాని వేట అవుతుంది. ఆ మనిషి ఉద్దేశం ఏమిటో ముందు తెలుసుకుందాం," అన్నాడు.

"మేము రాం, నువ్వెక్కడివే వేటాడుకో, తమ్ముడూ. ఈ పాటికి వాడి పుర్రె మాకు దొరికి ఉండేది," అన్నాడు పెద్దన్న.

—(ఇంకా వుంది)

అరణ్యపురాణం

12

మౌగ్గి తన మిత్రు లందరిని చూశాడు. అతని కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. అతను తన అన్నలను సమీపించి, ఒక కాలి మీద మోకరించి, "ఏం చెయ్యాలో నాకు తెలియదా? నా కేసి ఒకసారి చూడండి!" అన్నాడు. వాళ్ళు అతని కేసి చూడలేక పోయారు. "చెప్పండి, మన అయిదుగురిలో నాయకు డెవరు?" అని మౌగ్గి వాళ్ళ నడిగాడు.

"నువ్వే, బుల్లికమ్ముడూ," అంటూ పెద్దన్న మౌగ్గి సాదం నాశాడు.

"అయితే నా వెంట రండి," అంటూ మౌగ్గి దారితిశాడు. మిగిలిన నలుగురూ తోకలు ముడిచి అతని వెనకాలే నడిచారు.

"అరణ్య కాసనాన్ని మించిన కాసనా లొచ్చాయి, భాలూ," అంటూ బా ఘోర వాళ్ళ వెనకగా బయలుదేరారు.

మౌగ్గి నిశ్శబ్దంగా, బలదేవుడు వచ్చే దారికి అడ్డంగా దారితిసి కొంత దూరం వెళ్ళాడు. అతను పొదలను చేతితో అడ్డం తొలగించే సరికి, భుజాన తుపాకి పెట్టుకుని బలదేవుడు వస్తూ కనబడ్డాడు.

మౌగ్గి గ్రామం నుంచి వచ్చేటప్పడు షేర్ఖాన్ చర్మం బరువు మోస్తూ ముందు నడిచాడు. అకేలా, అన్నా అతని వెనకగా నడిచారు. ముగ్గురి పాదాల గుర్తులూ స్పష్టంగా తెలిశాయి. అయితే అకేలా ఆ గుర్తులను కలగాపులగం చేసిన చోటికి చేరేసరికి బలదేవుడికి అయోమయమై పోయింది. అ మునలాడు ఒక చోట కూర్చుని డగ్గి, గొంతు సవరించుకుని, దారి కోసం అటూ అటూ చూడసాగాడు. రాయి వేటు దూరంలో తనను పన్నెందుకళ్ళు గమనిస్తున్న సంగతి బలదేవు డెరగడు.

అట్ట చివరి బొమ్మ

కావాలంటే తోడేలు ఎంత నిశ్శబ్దంగా నైనా మనలగలదు. తోడేళ్ళ దృష్టిలో మౌగిలి అక్కడి లేకపోయినా, అతను కూడా నీడ కదిలినంత నిశ్శబ్దంగా కదల గలడు. మౌగిలి, తోడేలన్నలూ బలదేవుడికి అయిదు పక్కలా చేరి యథేచ్ఛగా మాట్లాడుకున్నారు. వారి కంతధ్వని మనిషికి వినిపించదు.

బలదేవుడు ముందుకు వంగి, తొంగి తొంగి చూస్తూ, ఏదో గొణిగాడు.

"ఏమిటంటాడు, వాడు?" అన్నాడు పెద్దన్న మౌగిలితో.

"తన చుట్టూ తోడేళ్ళమంద నృత్యం చేసినట్టున్నదిట. ఇటువంటి జాడ తన

జన్మలో ఎన్నడూ చూడలేదుట. తనకు ఎగరొప్పుగా ఉందిట," అన్నాడు మౌగిలి.

"జాడ చిక్కె లోపల ఎగరొప్పు దిగి పోతుందిలే. ఏమిటా బక్కవాడు చేస్తున్న పని?" అని బొఘిర అడిగాడు.

"ఏముంది? తినటమో పొగ పిల్చుటమో. మనుమల నోళ్ళు క్షణం ఉరుకోవు," అన్నాడు మౌగిలి, బలదేవుడు తన పైపులో పొగాకు దట్టించటం చూసి.

అవసరమైతే బలదేవుణ్ణి పసిపట్టడం కోసం అందరూ ఆ పొగాకు వాసన మూచూకారు.

ఇంతలో కొందరు బొగ్గుల వాళ్ళు అటుగావచ్చి, బలదేవుణ్ణి పలకరించారు. ఎందుకంటే, ఇరవైమైళ్ళ క్షివారంలో బలదేవుడికి గొప్ప పేటగాడుగా ఖ్యాతి ఉన్నది. అందరూ కూచుని పొగతాగుతూంటే, బలదేవుడు వాళ్ళకు మౌగిలి అనే రాకాసి పిల్ల వాడి కథను, అనేక కల్పనలతో చెప్పాడు; ఇదంతా చూడటానికి బొఘిర మొదలైన వాళ్ళు మరింత దగ్గరగా జరిగారు. షేర్ ఖాన్ ను నిజంగా చంపినది బలదేవుడేట. అప్పుడు మౌగిలి తోడేలుగా మారిపోయి, గంటల తరబడి బలదేవుడితో హోరా హోరి పోరాడి, మళ్ళీ మనిషిగా మారి

పోయి, బలదేవుడి తుపాకీకి మంత్రం వేసాడట. మంత్రం వేసే సరికి, మౌగ్గిరి గురి పెట్టిన తుపాకీ గుండు కాస్తా పక్కకు తిరిగి పోయి, బలదేవుడి గేదెనే కొట్టందట. సీయో నీలో బలదేవుడి లాటి గుండెదైర్యంగల వేటగాడు మరి లేడుగదా అని, గ్రామస్థులంతా కలిసి, మౌగ్గిరి చంపి రమ్మని అతన్ని పంపారట. అంతటితో ఈరు కున్నారా? ఆ గ్రామస్థులు ఈ రాకాసి పిల్లాడి తల్లిని, తండ్రిని—అంటే, మెన్నువానూ, అమె భర్తనూ—వాళ్ళ గుడిసెలోనే ఖైదు చేసేశారట. చిత్ర హింసలు పెట్టి వాళ్ళ చేత నిజం చెప్పించి—అంటే వాళ్ళు కూడా మాయలూ మంత్రాలూ నేర్చిన వాళ్ళేనని ఒప్పించి—ఆ తరవాత సజీవంగా దహనం చెయ్యబోతున్నారుట.

"ఎప్పుడు జరుగుతుంది, బాబయ్యా, ఈ సజీవ దహనం?" అని బొగ్గులవాళ్ళు అడిగారు. ఈ విశేషం కళ్ళారా చూడాలని వాళ్ళ అశ.

"ముండి అడివి వెళవ చావాలి. అందు చేత, నేను తిరిగి వెళ్ళడాకా జరగదు," అన్నాడు బలదేవుడు. వాళ్ళను తగలెని నాక, వాళ్ళ పొడలూ, గేదెలూ ఉళ్ళో వాళ్ళు పంచుకుంటారని, మెన్నువా భర్తకు

దివ్యమైన గేదెలున్నాయని కూడా బలదేవుడు చెప్పాడు. "అయితే, బాబయ్యా, ఈ మాట ఇంగిలీషు వాళ్ళకు తెలిస్తే చిక్కేనేమో? ఆ ఇంగిలీషు వాళ్ళకు మతిసుతి లేదుటగా? వాళ్ళు మాయదార్లని మంచిగా తగలెట్టినా ఉరుకోరంటారే?" అన్నారు బొగ్గుల వాళ్ళు.

"దాని కే ముందిలే? మెన్నువా, అమె మొగుడూ పాము కరిచి చచ్చారని గ్రామాధికారి రిపోర్టు రాసేస్తాడు. ఆ ఏర్పాటుంతా ఏనాడో అయింది. మిగిలి ఉన్నదల్లా ఈ రాకాసి పిల్లాణ్ణి చంపటమే. అలాటి వాడు మీకేమైనా కనిపించాడా?" అన్నాడు బలదేవుడు.

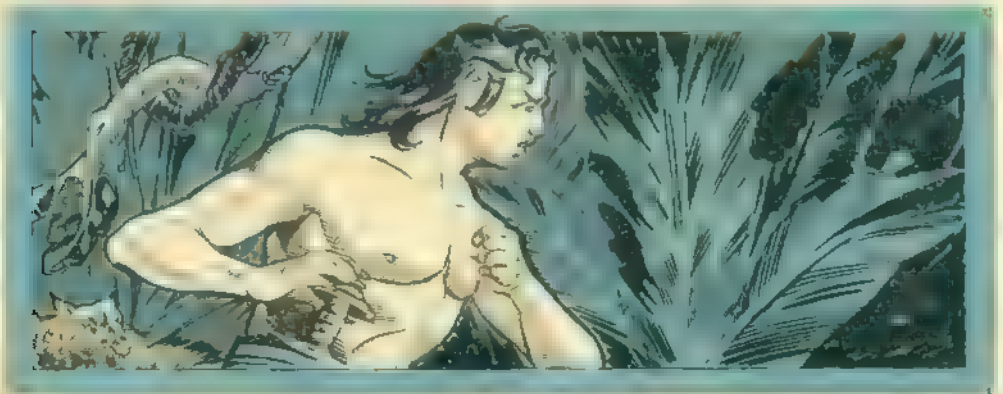
బొగ్గుల వాళ్ళు భయంగా చుట్టూ కలియ జూసి, "దేవుడి దయవల్ల మేం చూడలేదు. కాక పోయినా, బొబ్బయ్యా, నీ బోటి ధైర్య కాలికి వాడు కనిపించ కెక్కడికి పోతాడూలే! మేం మీ గ్రామానికి పోయి ఆ మాయలమారి దాన్ని చూస్తాం," అన్నారు.

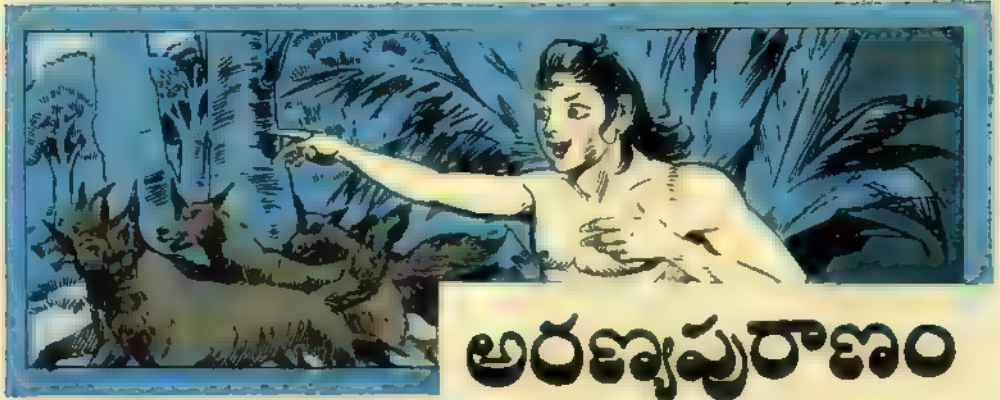
"ఆ రాక్షసివెధవను చంపటం నా తక్షణ కర్తవ్యమే ననుకోండి. అయినా మీ లాంటి నిరాయుధులు తోడు లేకుండా అడవి దాటటం అంత క్షేమం కాదు. ఆ తోడేలు ఏకాచం ఏ క్షణాన అయినా మీ ముందు ప్రత్యక్షం కావచ్చు. అందుచేత నేను మీ వెంట పస్తాను. ఆ రాక్షసివెధవ గాని ఎదురు పడ్డట్లాయినా, సీయోనిలో కెల్లా గొప్ప వేటగాడైనవాడు ఆ పరిస్థితిలో ఏం చేస్తాడో మీరు కళ్ళారా చూడవచ్చు. నాకు ఎలాటి అపాయమూ రాకుండా ఆ బ్రాహ్మడు మహత్తరమైన తామెత్తు ఒకటి నా కిచ్చా డుగా," అన్నాడు బలదేవుడు.

"ఏమిటంటాడు? ఏమిటంటాడు? ఏమి టంటాడు?" అని తోడేళ్ళు క్షణక్షణమూ అడుగుతూనే ఉన్నారు. మౌగి వాళ్ళకు తాను విన్నదంతా చెప్పాడు. మాయలమారి అనే దేమిటో అతనికి అంతు చిక్కలేదు. తనను పోషించిన భార్యభర్తలు బోనులో పడ్డారని అతను వాళ్ళకు చెప్పాడు.

"మనిషికి మనిషి బోను పెట్టటమా?" అన్నాడు బాఫీర.

"ఎమో మరి, అలాగే అంటున్నాడు. నా కా సంభాషణ పూర్తిగా అర్థంకావటం లేదు. మెస్సనవాకూ, అమె భర్తకూ నాతో ఏం సంబంధమని వాళ్ళను బోనులో బంధించినట్టు? ఎర్రపువ్వు ప్రసక్తి ఎందు కొస్తున్నది? ఏమైనా బలదేవుడు తిరిగి వెళ్ళిన దాకా మెస్సనవాను ఏమీ చెయ్య రుట. కనక—" అంటూ, మౌగి తన కత్తి పిడిని వేళ్ళతో నిమురుతూ ఢీవంగా అలోచించాడు. —(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

13

బిలదేవుడూ, బొగ్గులవాళ్ళూ ఒకరి వెనక ఒకరుగా బారులో నడుస్తూ వెళ్ళిపోయారు.

"నేను వెంటనే మనిషిమందను చేరాలి," అన్నాడు మోగ్గీ చివరకు.

"మరి ఏళ్ళ మాటమిటి?" అన్నాడు పెద్దన్న, వెళ్ళిపోతున్న బొగ్గులవాళ్ళ కేసి అకలిగా చూస్తూ.

"చీకటి పడే దాకా వాళ్ళు గ్రామ ద్వారం చేరకుండా నువ్వు అపగలవా?" అన్నాడు మోగ్గీ.

"వాళ్ళను గానుగిడ్డుల్ని తిప్పినట్టు గుండ్రంగా ఒకే దారిలో నడిపించమంటే నడిపించనూ?" అన్నాడు పెద్దన్న.

"అదేమీ అవసరం లేదు గాని, కాస్త పాట పాడి కొంచెం ఉత్సాహం ఇస్తే చాలు. పాట అటే ఇంపుగా ఉండ పనిలేదు. బాఫీరా, నువ్వు కూడా వాళ్ళ వెంట

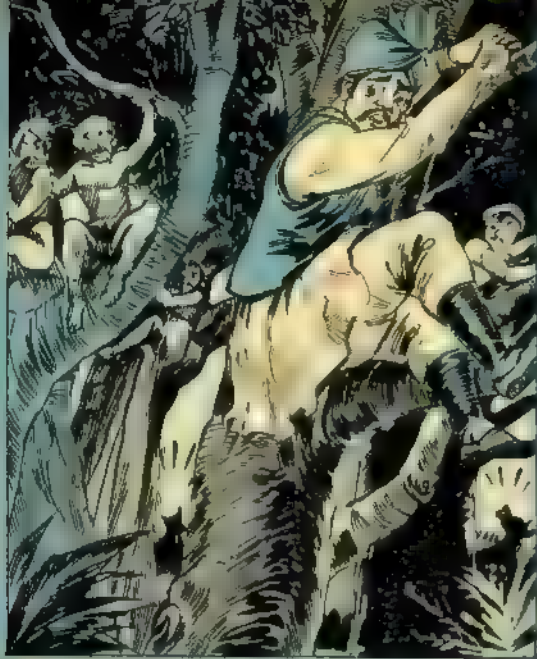
ఉంటావు కదూ? చీకటి పడ్డాక నన్ను గ్రామం సమీపంలో కలవండి. ఆ చోటు పెద్దన్నకు తెలుసు," అన్నాడు మోగ్గీ.

అరణ్యం కుండా పరిగెత్తుతూ మోగ్గీ తన ముందు నడిచే సలుగురు బొగ్గుల వాళ్ళనూ, భుజాన పెట్టుకున్న తుపాకీ గొట్టం అన్నివైపులకూ ఊపుకుంటూ నడిచే బిలదేవుణ్ణి చూశాడు. అతని వెనకనుండి అతని మిత్రులు "పాట" ప్రారంభించారు. బాఫీర తల వంచి అరణ్యమంతా దద్దరిల్లే టట్టు పెడబొబ్బ పెట్టాడు. అన్నలు వెయ్యి తోడెళ్ళకు సమంగా పెట్టిన కేకలు అరణ్యం అన్ని వైపుల నుంచి ప్రతిధ్వనించాయి.

బొగ్గులవాళ్ళూ, బిలదేవుడూ అదిరి పోయి, ఎండి పోయిన మండలను పెళ పెళా తొక్కుకుంటూ అందిన చెల్లెళ్ళే కాదు. బిలదేవుడు మంత్రాలు చదివాడు.

అట్ట చివరి తొమ్మిది

మొగ్గి ఒక్కక్క మైలే గడిచి ముందుకు పోతున్నాడు. మెస్సవనూ, అమె భర్తనూ నిర్బంధం నుంచి తప్పించాలన్న ఆలోచన తప్పిస్తే అతని తలలో మరేదీ లేదు.

మునిమాపు వేళకు అతను పశువులు మేసే ఓళ్ళు చేరుకున్నాడు. అతనికి మనిషి జాతి పైస ఆగ్రహం ఉన్నప్పటికీ, గ్రామం లోని ఇళ్ళ కప్పులు చూసే సరికి అతని గుండె గంతులో కొట్టుకున్నది. ఇవాళ గ్రామస్థులందరూ రోజు కన్న చాలా పెందలాడే పొలాల నుంచి గ్రామానికి తిరిగి వచ్చి పంటలూ, వార్చులూ చూసుకోక, అందరూ చెట్టు కింద చేరి తెగ వాగుతున్నారు.

“ఈ మనుషులకు మనుషులను వేటాడకపోతే తోచదు. నిన్న నన్ను వేటాడారు. ఇవాళ మెస్సవనూ, అమె భర్తనూ బోనులో పెట్టారు. రేపు మళ్ళీ నా కోసం ఉచ్చుపన్నుతారు,” అనుకున్నాడు మొగ్గి.

అతను గోడ వెంబడే పాకుతూ వెళ్ళి, మెస్సవనూ ఉండే గుడిసె చేరుకుని, కిటికీ కుండా లోపలికి చూశాడు. మెస్సవనూ నేల మీద పడి ఉన్నది. అమె చేతులూ, కాళ్ళూ బంధించి, నోట గుడ్డలు కుక్కారు. అమె అతి కష్టం మీద ఉపిరి తీస్తూ, మూలుగు తున్నది. అమె భర్తను మంచాని కేసి కట్టారు. ఇంటి తల వాకిలి బంధించి ఉన్నది. దాని బయట ముగ్గురు నలుగురు మనుషులు కావలా ఉన్నారు.

గ్రామస్థుల అలవాట్లూ, అచారాలూ మొగ్గికి బాగా తెలుసు. తినటమూ, వాగటమూ, పాగ తాగటమూ సాగినంత కాలమూ వాళ్ళు మరే పని తల పెట్టరు. తిండి తిన్నాక వాళ్ళు అపాయకరంగా తయారవుతారు. కొంతసేపటికి బలదేవుడు వచ్చి చేరుతాడు.

మొగ్గి కిటికీ కుండా లోపల ప్రవేశించి మెస్సవనూ, అమె భర్తనూ కట్టు విప్పి, పాలేమైనా ఉన్నాయేమోనని చూశాడు. అతను చప్పున నేరు ము య్యక పో తే

మెప్పునా కేక పెట్టి ఉండేదే. ఆమెకు బాధతో మతి సగం పోయి ఉన్నది. ఆ ఉదయం గ్రామస్థు లామెను కర్రలతోనూ, రాళ్ళ తోనూ తివ్రంగా కొట్టారు. ఆమె భర్త కోపం లోనూ, సంభ్రమంలోనూ ఉన్నాడు.

"నాకు తెలుసు — వస్తాడనుకుంటూనే ఉన్నాను. నిశ్చయంగా నా కొడుకి!" అని వెక్కుకూ, మెప్పునా మౌగిలి గట్టిగా కాగ లించుకున్నది. అంతదాకా నిశ్చలంగా ఉన్న తనకు ఒళ్ళంతా వెలుగు పుట్టటం చూసుకుని మౌగిలి ఆశ్చర్యపోయాడు.

"ఈ కట్లన్నీ ఏమిటి? వాళ్ళు నిన్నెందు కిలా బంధించారు?" అని అతను అడిగాడు.

"ఇంకెందుకు? నిన్ను నా కొడుకును చేసుకున్నామని మమ్మల్ని చంపడానికి! చూడు, రక్తం!" అన్నాడు మెప్పునా భర్త ఈసడింపుగా.

మెప్పునా ఏమీ అనలేదు. అతను ఆమె గాయాలే పరీక్షించాడు. రక్తం చూసి అతను వళ్ళు కొరకటం భార్యభర్త లిద్దరికీ విని పించింది.

"ఇది ఎవరు చేసిన పని? ఈ బాకీ చెల్లు వేసి తీరాలి," అన్నాడు మౌగిలి.

"ఈరంతా కలిపి చేశారు. నేను మరీ ధనికుణ్ణి. నాకు మరీ చాలా పశువులున్నాయి.

అందుకని, నీ కాక్రయం ఇచ్చి అదీ, నేనూ మాయలమారి వాళ్ళ మయాం," అన్నాడు మెప్పునా భర్త.

"నా కేమీ అర్థం కాలేదు. జరిగిన దేమిటో మెప్పునాను చెప్పని," అన్నాడు మౌగిలి.

"నేను నీకు పాలిచ్చాను, జ్ఞాపకం ఉందా, నత్తూ? ఆ పులి పట్టుకు పోయిన నా కొడుకువు నువు. నువ్వంటే నాకు ప్రాణం. అందుకని, నేను దయ్యానికి తల్లిననీ, చంపెయ్యాలిసందేసనీ అన్నారు, వాళ్ళు," అన్నది మెప్పునా.

"చావంటే ఏమిటో నాకు తెలుసు. దయ్య మంటే ఏమిటి?" అని మౌగిలి అడిగాడు.

మెన్నువా భర్త కల ఎత్తి విచారంగా చూశాడు. కాని మెన్నువా నవ్వి, తన భర్తతో, "చూశావా? నే నెరుగుదును. ఏడు మాయ దారిశాడు—నా కొడుకే!" అన్నది.

"కొడుకో, మాయదారో, ఏమైతే మనకేం వెరిగింది? మనం చచ్చిన వాళ్ళ కింద జమే," అన్నాడు మెన్నువా భర్త.

మోగ్గీ కిక్కిరిస్తూ నుంచి చూపిస్తూ, "అదే అరణ్యానికి దారి. మీ కాళ్ళకూ, చేతులకూ స్వేచ్ఛ వచ్చింది. వెళ్ళిపొంది," అన్నాడు.

"నీకు తెలిసినట్టుగా మాకు అరణ్యం తెలియదా, బాబూ. నే నెక్కువ దూరం నడవగలనని తోచదు," అన్నది మెన్నువా.

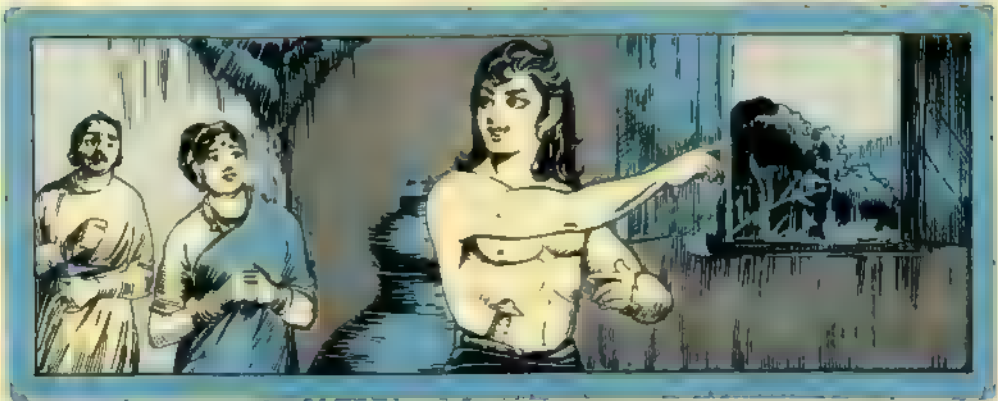
"అదీగాక ఈళ్ళో ఉన్న ఆదా మగా మా మీద విరుచుకుపడి, మమ్మల్ని తిరిగి తేస్తారు," అన్నాడు ఆమె భర్త.

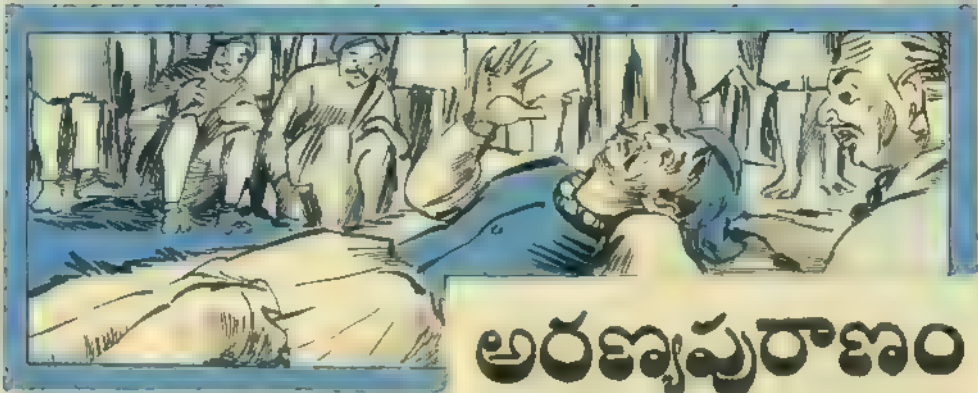
మోగ్గీ తన కత్తి మొనతో అరిచేరిని గిరుతూ, "ఎవరినీ ఏమీ చెయ్యాలనే ఉద్దేశం నాకు లేదులే — ఇప్పుడప్పుడే!

అయినా మిమ్మల్ని ఎవరూ అడ్డగిస్తారను కోను. అదీగాక, త్వరలోనే వాళ్ళకు బోలె డంత ఇతర పని తగులుతుంది," అని అతను కల ఎత్తి, వెలపల కోలాహలం ఆల కించి, "ఓహో, మా వాళ్ళు బలదేవుణ్ణి వదిలేశారన్నమాట!" అన్నాడు.

"నిన్ను చంపమని ఉదయం అతన్ని పంపారు. నీకు కనిపించాడా ఏం?" అన్నది మెన్నువా అదుర్గా.

"అ, కనిపించాడు. అతనొక విచిత్రమైన కథతో వచ్చి ఉంటాడు. ఆ కథ పూర్తి అయేలోపుగా మనం చెయ్యవలసింది బోలె దున్నది. నేను వెళ్ళి జనం ఏం చెయ్య దలిచారో తెలుసుకుని వస్తాను. ఈలోగా మీరు ఎక్కడికి వెళ్ళదలిచినదీ నిశ్చయించు కుని, నాకు చెప్పండి," అని మోగ్గీ బయటికి పోయి, గ్రామప్రాకారం వెంబడి పాకుతూ, చెట్టు కింది జనం చెప్పేది వినిపించే దూరంలో ఆగాడు. —(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

14

బిలదేవుడు నేల మీద పడుకుని దగ్గుతూ, మూలుగుతున్నాడు. అందరూ అతని పైన ప్రశ్నల వర్షం కురిపిస్తున్నారు. అతని జాట్లు భుజాల మీదికి వేళ్ళాడుతున్నది. చెట్టెక్కటంలో అతని చేతులూ, కాళ్ళూ దోక్కు పోయాయి. సరిగా మాట కూడా రావటం లేదు. కాని తన ప్రాముఖ్యం బాగా అర్థం చేసుకున్నా డతను. అతను నూచన ప్రాయంగా భూతాలను గురించి, దయ్యాల పాట గురించి, ఇంద్రజాలం గురించి పాడి మాటలు చెప్పి, వినేవాళ్ళ ఆసక్తిని తెగ రెచ్చగొట్టి, చివరకు మంచినీళ్ళు అడిగాడు.

మౌగ్గి, "బిలదేవుడి కథ చెప్పల్లో వేసు కున్న దాకా మెప్పువాకు కాపలా ఉండే పని ఎవరికీ పట్టదు," అనుకుని, గుడిసెకు తిరిగి వచ్చాడు. అతను కిటికీ దగ్గరికి చేరు కునే సరికి, అతని కాలిని ఎవరో నాకి

నట్టయింది. అతనికి తోడేలమ్మ స్పర్శ బాగా తెలుసు.

"నువా, అమ్మా? ఇక్కడేం చేస్తున్నావు?" అన్నాడతను.

"బిడ్డలు అరణ్యంలో పాటలు పాడటం వినపడింది. నా కప్పాయిని వెతుక్కుంటూ వచ్చాను. సరే కాని, నీకు పాలిచ్చిన ఆ అడ మనిషిని ఒకసారి చూడాలనుందిరా," అన్నది తోడేలమ్మ.

"ఆమెను కట్టి బంధించి, చంపటానికి సిద్ధం చేశారు. నేను కట్టు కోసేశాలే. ఆమె, ఆమె మొగుడూ అరణ్య మార్గాన వెళ్ళి పోతారు," అన్నాడు మౌగ్గి.

"సరే, నేనూ వెంట వస్తాను. పెద్ద దాన్నయ్యాననుకో, ఇంకా పళ్ళూడలేదుగా!" అంటూ తోడేలమ్మ వెనక కాళ్ళ మీద లేచి, కిటికీ కుండా లోపల చీకట్లోకి చూసింది.

అట్ట చివరి తొమ్మిది

మొగ్గి తిరిగి కిటికీ కుండా లోపల ప్రవేశించి, "ప్రస్తుతం అందరూ బలదేవుడి చుట్టూ మూగి ఉన్నారు. వాడు చెప్పే భూతప్రేతాలకథలు పూర్తికాగానే వాళ్ళు నిద్ర తెచ్చి మిమ్మల్ని తగలెస్తారుట. ఆ తరవాత?" అన్నాడు.

"నేను మా ఆయనతో మాట్లాడాను. ఖాన్దివారా ఇక్కడికి ముప్పై మైళ్ళు. అక్కడ మాకు ఇంగ్లీషువాళ్ళు తగల పచ్చు—" అన్నది మెస్సవా.

"వాళ్ళేబాటి మంచ?" అన్నాడు మొగ్గి.

"నాకు తెలీదు. తెల్లగా ఉంటారుట. దేశమంతా ఏలుతున్నారుట. ఈ రాత్రి

అక్కడికి చేరామా, బతుకుతాం. లేకపోతే చస్తాం," అన్నది మెస్సవా.

"అయితే బతకండి. ఈ రాత్రి నర మానవుడన్నవాడు గ్రామద్వారం దాటడు.... ఆయన ఏమిటి చేస్తున్నాడు?" అని మొగ్గి అడిగాడు. మెస్సవా భర్త మోకరించి కూర్చుని, గుడిసెమూల తవ్వకున్నాడు.

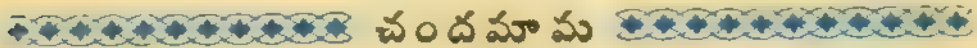
"దాచుకున్న డబ్బు. ఇంకేమీ వెంట పట్టుకుపోలేం," అన్నది మెస్సవా.

మెస్సవా భర్త మొగ్గి కని చూసి, "ఈ డబ్బుతో ఒక గుర్రం కొనవచ్చు. ఇంకో గంటలో గ్రామస్థులు వెంట తగులు తాను," అన్నాడు.

"నేను తలుచుకున్నదాకా వాళ్ళు మీ వెంట పడరని నేను చెబుతున్నాను. అయినా గుర్రం ఆలోచన మంచిదే. మెస్సవా డబ్బు ఉన్నది," అన్నాడు మొగ్గి.

మెస్సవాభర్త రూపాయలన్నీ తీసుకుని, లేచి నిలబడి, వాటిని తన బొడ్డులో దోపు కున్నాడు. మొగ్గి మెస్సవాను పట్టుకుని, కిటికీ కుండా బయటకి రప్పించాడు. బయట చల్లని గాలికి ఆమె ప్రాణం లేచి పచ్చింది.

"ఖాన్దివారాకు దారి తెలుసునా?" అని మొగ్గి రహస్యంగా అడిగాడు. వాళ్ళు తెలుసు నన్నట్టు తలలు అడించారు.

“భేష్, మీకు వచ్చిన భయమేమిలేదు. తాపిగానే వెళ్ళండి. అయితే ఒకటి—మీకు ముందూ, వెనకా కొంత పాట వినిపించ వచ్చు,” అన్నాడు మౌగ్లీ.

“ప్రాణాలతో మమ్మల్ని తగలబెట్టేస్తారన్న భయమే లేకపోతే ఈ నిశితవేళ అరణ్యంలోకి అడుగుపెట్టే వాళ్ళ మనుకుంటున్నావా? మనుషుల చేతిలో చచ్చే కన్న క్రూరమృగాల చేత చావటం సయం,” అన్నాడు మెస్సెవాభర్త.

“నేను చెబుతున్నానుగదా, అరణ్యంలో మీకు ఎలాటి ప్రమాదమూ బరగదు. ఖాన్సి వారా కనుచూపు మేరలోకి వచ్చేదాకా మీకు రక్షణ ఉంటుంది, ఒక మనిషి భయం గాని, జంతువు భయంగాని ఉండదు, నింపాదిగా వెళ్ళండి. ద్వారం మూసే ఉన్నది,” అన్నాడు మౌగ్లీ.

మెస్సెవా మౌగ్లీ కాళ్ళమీద పడింది. మౌగ్లీ శరీరం ఒక్కసారి జలదించింది. అతను ఆమెను లేవనెత్తాడు. మెస్సెవా అతని మెడ వాటేసుకుని, వైన వైనాలుగా దీవించింది.

ఆమె భర్త తన పాలాల కేసి ఈర్ష్యగా చూస్తూ, “మనం ఖాన్సివారా చేరి, ఇంగ్లీషు వాళ్ళతో మాట్లాడాలేగాని, బ్రాహ్మడి మీదా,

బలదేవుడి మీదా ఎలాటి వ్యాజ్యం తెస్తానంటే, గ్రామమంతా దివాలా తీసుపలిసిందే. నా పాలాల మీద రాని ఫలసాయానికి, తిండికి మాడిన నా గేడెలకూ రెట్టంపు విలప రాబట్టనూ. నాకు గొప్ప న్యాయం జరుగుతుంది,” అన్నాడు.

మౌగ్లీ నవ్వి, “న్యాయమంటే ఏమిటో నాకైతే తెలీదుగాని, వచ్చే తొలకరికి వచ్చి, ఇక్కడ ఏం మిగులుతుందో మీరే చూడండి,” అన్నాడు.

వాళ్ళు అరణ్యం కేసి బయలుదేరారు. తోడెలమ్మ తాను దాక్కున్న చోటునుంచి చెంగున దూకింది.

"ఏళ్ళు వెంట వెళ్ళు. ఈ ఇద్దరికీ ఏ ఆపాయమూ రాగూడదని అరణ్యమంతకూ తెలుపు. అవసరమైతే కేకలు వెయ్యి. బాఘురను పిలవటం మంచిది," అన్నాడు మౌగ్గీ తోడెలమ్మతో.

ఒక దీర్ఘమైన కూత క్రమంగా హెచ్చి మళ్ళీ తగ్గింది. మెప్పువా భర్త ఆ కేక వింటూనే ఉలిక్కిపడి చూసి, ఇంటికి పరిగెత్తే వాలకం కనబరిచాడు.

"పదండి, పదండి. కొద్దిగా పాట ఉంటుందని చెప్పానుగదా. బాన్సివారా దాకా మీకి పాట వినిపిస్తూనే ఉంటుంది, అది అరణ్యం యొక్క ఆభయం," అన్నాడు మౌగ్గీ.

మెప్పువా తన భర్తను తొందరచేసి ముందుకు నడిపించింది. వాళ్ళతోబాటు తోడెలమ్మ కూడా చీకటిలో అదృశ్యమైంది. ఆ క్షణంలోనే బాఘుర, ఎప్పుడక్కడికి వచ్చాడో ఏమో, మౌగ్గీ కాళ్ళ దగ్గర ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

"అన్నలు నలుగురూ ఏరీ? ఈ రాత్రి ఒక్క మనిషి కూడా గ్రామద్వారం దాటి పోరాడు," అన్నాడు మౌగ్గీ.

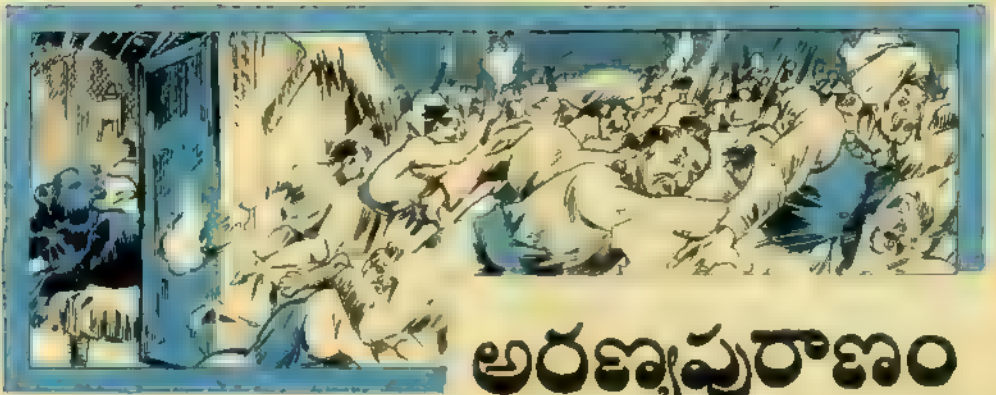
"దానికి నేను చాలనా, తమ్ముడూ?" అన్నాడు బాఘుర.

"అ చెట్టు కింద సంభాషణ ఎంతకూ తేలకుండా ఉంది. వాళ్ళు గుడిసెకు వచ్చి ఆ భార్య భర్తలను తగలబెట్టటానికి చాలా తొందరపడుతున్నారు. వాళ్ళు వచ్చి చూసే సరికేముంటుంది? గుడిసె బాళీ! అహహ!" అంటూ మౌగ్గీ నవ్వాడు.

"వాళ్ళు వచ్చేసరికి నన్నిక్కడ ఉండని, తమ్ముడూ. నన్ను చూశాక ఎవరూ ఇళ్ళు దాటి రారు. నన్ను తాళ్ళతో కట్టెయ్యరులే," అంటూ బాఘుర గుడిసెలో దూరాడు. బాఘుర మంచం మీద పడుకుని మౌగ్గీని కూడా తన పక్కన కూర్చోమన్నాడు. కాని మౌగ్గీ మనుషుల కంట పడదలచలేదు.

—(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

15

యోరి చివర చెట్టు కింద సమావేశమైన జనం యొక్క కోలాహలం అంతకంతకూ హెచ్చి పోతున్నది. అది అట్టహాసంగా పెడబొబ్బలతో ముగిసింది. కర్రలూ, బొంగులూ, కొడవళ్ళూ, కత్తులూ పట్టుకున్న స్త్రీలూ, పురుషులూ, బలదేవ, పూజారీల వెంట వీధివెంబడి బయలుదేరి మెచ్చువా వాళ్ళ ఇంటికి వచ్చారు.

గుడిసె తలుపు కొంచెం చిక్కుపెట్టి, తెరుచుకోలేదు. జనం తలుపు పడతన్నారు. కాగడాల వెలుగు గుడిసెలో ప్రసరించింది. మంచం మీద నల్లగా బాఘీర, పంజాలు మంచంపట్టె మీదుగా వేల్చాడవేసి, పడుకుని ఉండటం కనబడింది. ఒక్క అరనిమిషం పాటు నిశ్శబ్దం. ముందుండిన జనం ప్రాణాల కోసం పెనగులాడుతూ, వెనక ఉన్నవాళ్ళను తోసుకుని బయటపడ యత్నిం

చారు. ఈ అరనిమిషం లోపల బాఘీర తలయెత్తి, నేరంతా తెరిచి, తాపీగా, తృప్తిగా అవలించాడు.

మరుక్షణం వీధిలో ఒక్క పురుగు లేదు. బాఘీర కిటికీలో నుంచి బయటకి దూకి మౌగి చింత నిలబడ్డాడు.

“ఇక తెల్లవారితే గాని వాళ్లు ఇళ్ళనుంచి బయటకి రారు. ఇప్పు డిక ఏమిటి?” అన్నాడు బాఘీర.

“మంచిపని చేశావు. తెల్లవారిన దాకా వాళ్ళను ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండు. నేను నిద్రపోవాలి,” అని మౌగి అరణ్యంలోకి పరిగెత్తి, ఒక చట్రాయి పైన పడుకుని గొడ్డు నిద్రలో పడ్డాడు. అతను ఆ రాత్రి, తరవాత పగలూ అలాగే నిద్రపోయి, తిరిగి రాత్రి అయాక లేచాడు. అతను లేచేసరికి అతని పక్కన బాఘీర ఉన్నాడు.

అట్ట చివరి వామ్య

“అమెగుదూ పెళ్ళాలు బాన్సివారా కను చూపు మేరలోకి క్షమంగా చేరారు. తోడే లమ్మ కబురు పంపింది. ఆర్థరాత్రి లోపలే వాళ్ళకు గుర్రం దొరికిందిట. ప్రయాణం సుఖంగా సాగిందిట. ఇవాళ బారెడు పొద్దెక్కినదాకా గ్రామంలో ఉండే మనిషిమంద ఇళ్ళు కదలేదు,” అన్నాడు బాఘిర.”

మోగ్గి ఏదో ఆలోచనలో పడ్డాడు. చెట్టు కింద బలదేవుడు చెప్పిన కథలలో ఒకటి అతనికి జ్ఞాపకం వచ్చింది. అతను తల ఎత్తి బాఘిరతో, “హాథీనీ, అయన ముగ్గురు కొడుకులనూ ఇక్కడి కొకసారి విలుచు కొస్తావా?” అన్నాడు.

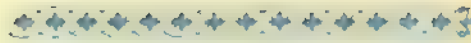
బాఘిర నివ్వెరపోయి, “అయన అరణ్యానికి అధిపతి. మనం రా, పో అనటం భావ్యంగా ఉంటుందా?” అన్నాడు.

“ఒక్కమాట చెవిని వేశావంటే అయన తప్పక వస్తాడు. ఆ మాట ఏమిటంటే— భరత్పూర్ పొలాల దాడి. ఆ మాట చెప్పి రమ్మను, తప్పక వస్తాడు,” అన్నాడు మోగ్గి.

బాఘిర, హాథీ ఏనుగునూ, అతని కొడుకులనూ వెతుక్కుంటూ వెళ్ళాడు. మోగ్గి రమ్మన్నాడని చెబితే హాథీకి ఆగ్రహం రావచ్చు, అంతకంటే ఇంకేం జరుగుతుంది?

మోగ్గి రక్తం ఉడికిపోతున్నది. అతని నెన్నడూ మనిషిరక్తం వాసన చూసినవాడు కాదు. అలాటివాడు మెస్సువా రక్తం వాసన చూసి చీదరించుకున్నాడు. అతనిలో ప్రేమ భావం అంటూ ఏమైనా ఉంటే మెస్సువా పైన మాత్రమే ఉన్నది. అమెను బాళ్ళతో బిధించినందుకు మానవుల పైన పగ తీర్చుకోవాలి. అందుకు హాథీ సహాయం అవసరం. బలదేవుడు చెప్పిన ఒక కథ వల్ల మోగ్గికి ఈ ఆలోచన వచ్చింది.

మాటాపలుకూ లేకుండా హాథీ, అతని ముగ్గురు కొడుకులూ మోగ్గి ఉన్న చోటకి బాఘిర వెంట వచ్చారు. మోగ్గి చాలాసేపు ఏమీ అనక, చివరకు బాఘిర కేసి తిరిగి,

"నీ కొక గొప్ప ఏనుగు కథ చెబుతాను. చాలాకాలం క్రితం భరత్పూర్ వేటగాళ్ళు ఈ ఏనుగును ఒక గుంటలో మాటువేసి పట్టుకున్నారు. అప్పుడా ఏనుగు కాళ్ళలో ఒకటి గుంటలో ఉన్న గుంజ మూలంగా చీరుకుపోయి, తెల్లటి చార ఏర్పడింది. తరవాత వేటగాళ్లు అతన్ని గుంటలో నుంచి పైకి తీసుకు పోదామని వచ్చారు. కాని పరాక్రమం గల ఆ ఏనుగు కట్టు తెంచుకుని పారిపోయాడు. ఆయనకు ముగ్గురు కొడుకు లని జ్ఞాపకం," అన్నాడు.

వెన్నెలలో హాథి అటూ ఇటూ మసలే టప్పడు అతని కాలిమీద తెల్లని చార మెరిసింది. మౌగ్గి హాథి కేసి తిరిగి, "ఆ పాలాలు నూర్చే తరుణం వచ్చేటప్పటికి ఏం జరిగింది హాథి?" అని అడిగాడు.

"నేనూ, నా ముగ్గురు కొడుకులూ వాటిని నూర్చాం," అన్నాడు హాథి.

"తరవాత పాలాల సాగేమయింది?"

"సాగలేదు."

"ఆ పాలాలమీద బతికే వాళ్లేమయారు?"

"పాలాలు వదిలిపెట్టి పోయారు."

"వాళ్ళ ఇళ్ళు?"

"వాటి కప్పలను మేం పీకేశాం. మట్టి గోడలను ఆరణ్యం మింగేసింది. అయిదు

గ్రామాలను ఆరణ్యంలో కలిపేశాం. ఈ భరత్పూర్ పాలాల దాడిని నేనూ, నా కొడుకులూ చేశాం. కాని, మనిషికూనా, నీ కీ కథ యింత వివరంగా ఎలా తెలిసింది?" అని హాథి అడిగాడు.

"ఒక మనిషి చెప్పగా విన్నాను. ఆ దాడి చాలా బాగా జరిగింది. అలాంటి దాడి మరొకటి ఇప్పుడు జరగాలి. సన్ను వెలి వెసిన మనుషుల మంద ఉండే గ్రామం తెలుసు గదా? ఆ గ్రామాన్ని ఆరణ్యంలో చేర్చాలి, హాథి!" అన్నాడు మౌగ్గి.

"అందుకు చాలా అగ్రహం కావాలి. నా కా మనిషి మంద మీద అగ్రహం లేదే!

ఏం చేసేటట్టు?" అన్నాడు హాథీ అనుమానంగా.

"అరణ్యంలో కాకా హారివి నువ్వేనా ఏమిటి? పొలాలు నాశనమయ్యేదాకా నువ్వు చాయలకు పోనవసరం లేదు. నీ వాళ్లయిన లేళ్ళనూ, దుప్పలనూ, వందులనూ అటు కేసి వంపు," అన్నాడు మౌగ్గి.

హాథీ తన కొడుకులతో వెళ్లిపోయాక బాఫీర భయంతో వణికిపోతూ, "అరణ్య ప్రభూ, అవసరం వచ్చినప్పుడు నన్నూ, భాలూనూ కనిపెట్టి ఉండు. నీ ముందు మేము కూనలం!" అన్నాడు.

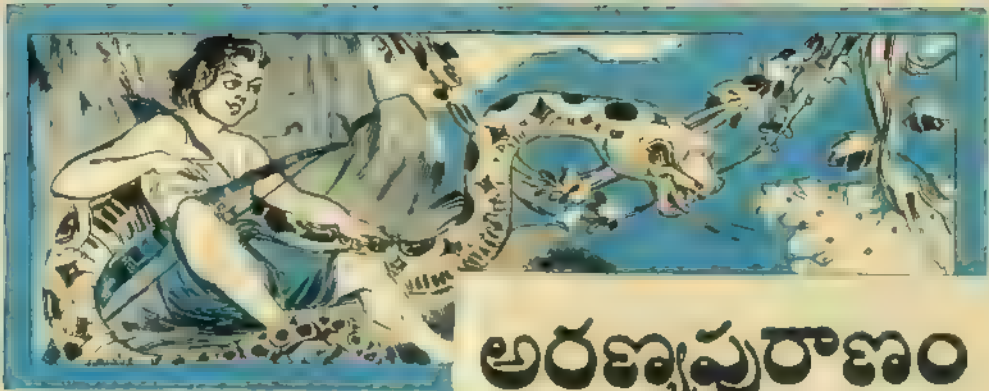
ఎలా బయలుదేరిందో గాని అరణ్యంలో ఒక పుకారు బయలుదేరింది—ఫలాని లోయలో మంచి మేతా, శ్రేష్ఠమైన నీరూ ఉన్నదట! అటువంటి పుకారు ఊరికే పోదు. అరణ్యంలో ఎక్కడెక్కడో ఉండే అడివి దున్నలూ, లేళ్ళూ క్రమంగా ఒక దిక్కుగా బయలుదేరి మేస్తూ వెళ్ళాయి.

వాటిని సరి అయిన మార్గంలో నడిపిస్తూ, ముందుకు పోయే ప్రాత్యాహం ఇచ్చిన జంతువు లేన్నో ఉన్నాయి. అంతా ఒక పథకం ప్రకారం సాగింది. గ్రామానికి పది మైళ్ళ కైవారంలోకి అసంఖ్యాకమైన అరణ్య మృగాలు మేయటానికి వచ్చాయి.

ఒకనాడు గ్రామస్థులు ఉదయం లేచి చూసినరీతి వాళ్ళ పొలాలు లేవు; వాళ్ళ పశువులకు గడ్డివరకలు లేవు. ఆ రాత్రి ఏదో క్రూరమృగాలు గ్రామం ప్రవేశించి, అక్కడ ఉన్న నాలుగు పొట్టి గుర్రాలనూ చంపేసి పోయాయి. తరవాత ఎనుగులు రంగంలో ప్రవేశించి, ఇళ్ళ కప్పులు లాగే శాయి, మట్టిగోడలను కూలదోశాయి.

అప్పటికి గ్రామస్థులు వెళ్లిపోవటానికి తాత్పర్యం చేశారు. ఇంతలో వానలు వచ్చాయి. గ్రామం భాళీ అయింది. ఈ విధంగా ఆ గ్రామంలోకి అరణ్యం ప్రవేశించ 'టానికి కృషి ముగిసింది.

అరణ్యపురాణం

16

మౌగ్గి పనివాడుగా తేడెలమ్మ పెండ్లకం
లోనే ఉండి, భాలూ వద్ద విద్యాభ్యాసం
చేసే రోజుల్లోనే అతనికి మరొక స్నేహి
తుడు దొరికాడు. ఆ స్నేహితుడు "కావా"
అనే సర్పం....

భాలూకు ఎదురుగా కూర్చుని మౌగ్గి
పాతాలు పప్పుజెప్పేటప్పుడు ఎప్పుడైనా
బాఫీర పచ్చి, తన తలను ఒక చెట్టుకు
ఆనించి, గుర్రుపెడుతూ ఆలకించేవాడు.

మౌగ్గి మనిషికూన కావటంచేత నేర్పు
కోపలనుంది చాలా ఉండేది. అతనికి అప్పు
టికే చెల్లెక్కటమూ, ఈచటమూ చరిగెత్త
టమూ చాతనవును. ఒక కొమ్మ పుచ్చుచో
కాదో ఎలా తెలుసుకోవాలి? అడవి తేనెటీగ
లను ఎలా పలకరించాలి? చెట్టు కొమ్మల
మీద ఉండే గబ్బిలాయి మాంగకు నిద్రా
భంగం కలిగించినప్పు డేమనాలి? నీటిలో

దూకేముందు నీటిపాములకు ఎలాటి హెచ్చ
రిక ఇవ్వాలి? అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైనది,
ఇతర ప్రాంతాలలో వేటాడబోయేటప్పుడు
ఆక్కడి వారికి ఏ విధమైన హెచ్చరిక
గావ్వాలి? అందు కొక వేట కేక ఉన్నది.
దాన్ని మనిషిభాషలో చెప్పాలంటే: "నాకు
అకలిగా ఉన్నది కాబట్టి, వేటాడటానికి
ఆనుమతి ఇవ్వండి," అని అవుతుంది.
వేటకేకకు బవాబు కూడా వస్తుంది. దాని
ఆర్థమేమిటంటే: "అయితే ఆహారం కోసం
వేటాడు, కాని వినోదం కోసం వేటాడకు."

భాలూ శిక్షణ బాఫీరకు మరి క్రూర
మనిషించినప్పుడు, "ఎందుకు కుర్రవాణ్ణి
మరి ఆంతగా ఆరగదీస్తున్నావు?" అనేవాడు.

"నీకు తెలీదు. వీడు మనిషి కూన.
మన అరణ్య సూత్రాలు ఒక్కటి కూడా
వీడుపాకుండా అన్నీ నెర్చుకోవలసిందే.

అట్ట చివరి బొమ్మ

ఏ తోడేలు కూనో ఆయితే ఆ దొంగడు,
తనకు సంబంధించినదే నేర్చుకుంటాడు,
ఏడు మనిషికూన!" అన్నాడు భాలా.

భాలా శిక్షణపట్ల మౌగ్గీ అప్పుడప్పుడూ
ఆక్రమణ మోపేవాడు. అప్పుడు భాలా మౌగ్గీ
నెత్తిన ఒక మొట్టికాయ వేసేవాడు. మౌగ్గీ
అలిగి ఏ చెట్టుకొమ్మల్లానో కూర్చుని దిగి
పచ్చెవాడు కాదు. ఆయన పుట్టిక భాలా
శిక్షణ చాలా గొప్పది. ఆరణ్యంలో అనేక
భాషలుంటాయి. అన్ని భాషలూ మౌగ్గీకి
పచ్చాయంటే అది భాలా సమర్థత అనాలి.
సాముభాష రాకుండా భాలాకు పలకవు.
అందుచేత భాలా మౌగ్గీని హాథీ వద్దకు

తీసుకుపోయి, ఆయన ద్వారా సాముభాష
నేర్పించాడు. "ఇలా ఆరణ్య భాషలన్నీ
నేర్చుకుంటే మౌగ్గీకి ఆరణ్యంలో ఏ జాతి
నుంచి భయం లేదు," అన్నాడు భాలా.

"తన జాతినుంచి తప్ప," అనుకున్నాడు
బామిర స్వగతం.

మౌగ్గీ ఒకసారి పెద్ద నేరం చేశాడు. అది
భాలాకూ, బామిరకూ కూడా సహించ
రానిది—ఆతను కొతులతో నేస్తం కట్టి
పచ్చాడు. అది ఎలా జరిగిందంటే, భాలా
చేత మొట్టికాయ తిని మౌగ్గీ చెట్టుకొమ్మ
లలో ఎత్తున కూర్చుని ఉండగా చెట్టుమీది
నుంచి సల్ల మర్కటాలు దిగివచ్చి, అతని
పైన సానుభూతి చూపి, అతనికి కాయలూ,
పప్పులూ పెట్టి, చికారు కొమ్మల మీదికి
తీసుకుపోయి, "తోక లేకపోతేనేం? నువ్వు
మాకు సోదర బాటేయుడివి. ఎప్పుటికైనా
మా అంతురిక నాయకుడివి కావలసిన
వాడివి," అన్నారు.

మౌగ్గీ కొతి మూకతో మాట్లాడినట్టు
అచూకీ తగలగానే భాలా క్రోధాచేతం పచ్చి,
"నువ్వు కొతి మూకతో మాటలు కలిపావా?
అంతకన్న అవమానం ఉందా? వాళ్ళకే
నియమాలూ లేవు, ఏదైనా తింటారు. కొతు
లకు సానుభూతి, ఎంతకు చల్లదనమూ

ఎక్కడన్నా కద్దా?" అంటూ అరిచాడు. మోగి కంగాడుపడి బాఫీర కేసి చూశాడు.

"మర్కటులు అబద్ధమాడారు. వాళ్ళకు వినాడూ నాయకుడంటూ లేడు. వాళ్ళెప్పుడూ నిజం చెప్పరు," అన్నాడు బాఫీర.

"వాళ్ళు నన్ను చాలా అపేక్షగా చూశారు. మళ్ళీ రమ్మన్నారు. నా లాగే వాళ్ళు కాళ్ళ మీద నిలబడతారు. మొట్టికాయలు వెయ్యరు. రోజల్లా అటల్లోనే గడుపుతారు. నేను మళ్ళీ పోయి వాళ్ళతో ఆడుకుంటాను. నన్ను పదులు, భాలూ!" అన్నాడు మోగి.

"ఓరి మిద్ది తక్కువ మనిషికూనా! నీకు అరణ్య నియమాలన్నీ నేర్చావు. అరణ్యవాసు లందరిని గురించి చెప్పాను - ఒక్క కోతులను గురించి తప్పు. కోతులకు నియమాలంటూ లేవు. వాళ్ళు వెలిపడ్డ వాళ్ళు. వాళ్ళకు సొంత భాష కూడా లేదు; వాళ్ళ భాషా వీళ్ళ భాషా దొంగిలించి ఉపయోగించుకుంటారు. వాళ్ళకు నాయకులుండరు. వాళ్ళ దారి వేరు, మన దారి వేరు. వాటికి బాతిస్మరవే లేదు. తాము చాలా గొప్పబాతి అనీ, ఘనకార్యాలు చేయ పోతున్నామనీ గొప్పాలు కొడతారు. ఇంతలో ఏ కాయో కింద రాలుతుంది. అందరూ ఎకవికా నవ్వి, చెబుతున్న దేమిటో కూడా

మరిచిపోతారు. పట్టి వెకిలి మూక. మన అరణ్యవాసులకు వాళ్ళతో ఎటువంటి సంబంధమూ లేదు; వాళ్ళు నీరు తాగే చోట మనం తాగం; వాళ్ళు వేటాడే చోట మనం వేటాడం; అఖరుకు వాళ్ళు చచ్చే చోట మనం చావను కూడా చావం. వాళ్ళకు శుచి, శుభ్రమూ లేదు, సిగ్గు లేదు. అరణ్య వాసుల దృష్టిని ఆకర్షించడానికి అడ్డమైన వేషాలూ వేస్తారు. కాని మనం వాళ్ళను చూడనైనా చూడం. కోతులు నీకు నిషిద్ధులు! నిషిద్ధులు!" అన్నాడు భాలూ తీవ్రంగా.

"భాలూ చెప్పేది అక్షరాలా నిజం. కాని కుర్రవాణ్ణి కోతులను గురించి ఏ నాడో

గట్టిగా హెచ్చరించి ఉండపలిసింది," అన్నాడు బాఫీర.

"ఏడు వెళ్లి ఆ కుదులతో మాట్లాడతాడని నే నేలా అనుకోను?" అన్నాడు భాలా.

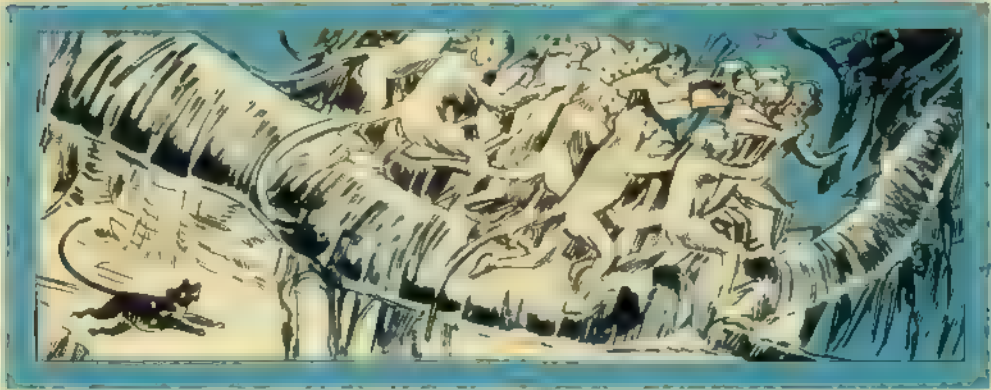
మౌగ్లీ తాను చెప్పినవని తప్పని గ్రహించి, ఇక ఎన్నటికీ కోతులతో ఎలాటి సంబంధమూ పెట్టుకోరా దనుకున్నాడు. కాని కోతులు మాత్రం మౌగ్లీని పదిలిపెట్ట దలచలేదు.

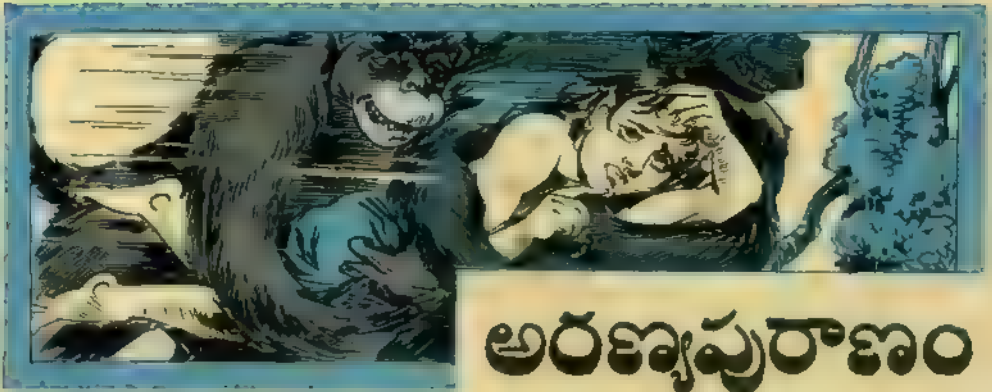
పైన చెప్పిన సంభాషణ జరిగిన మధ్యాహ్నం ఎండ వెళప్పుడు మౌగ్లీ పులికి, ఎలుగుబంటికి మధ్య పడుకుని, వాళ్ళతో బాటు కునుకు తీశాడు. అతనికి తిరిగి స్వప్న తెలిసేసరికి అతను చెట్టు పైకొమ్మలలో ఉన్నాడు. అనేక మర్కటాల చేతులు అతన్ని బలంగా పట్టుకుని ఉన్నాయి.

భాలా నిద్రలేచి ఆరణ్యం దద్దరిల్లేటట్టు కేకలు పెట్టాడు. బాఫీర కోరలు బయట పెట్టి చెట్టుమాను ఎగబాకాడు. మర్కటాలు విజయధ్వనాలు చేస్తూ పై కొమ్మలకు

ఎక్కారు. బాఫీర ఆక్కడి దాకా ఎక్కలేవని వాళ్ళకు తెలుసు. "మనని బాఫీర చూశాడు! బాఫీర మనని చూశాడు!" అని మర్కటాలు కోలాహలంగా, సంతోషంతో అరిచారు. ఆ తరువాత వాళ్ళు చెట్లపై భాగాల మీదుగా ప్రయాణం సాగించారు—మౌగ్లీని పట్టుకుని.

కోతులకు చెట్ల మీద, భూమికి నూరడుగుల ఎత్తున రాస్తూ లున్నాయి; చీలే దారులున్నాయి; దిగుడు దారులూ, ఎగుడు దారులూ, అడ్డదారులూ అనేకం ఉన్నాయి. వాటిని కోతులు మాత్రమే ఉపయోగించగలరు. ఆ దారుల వెంట వాళ్ళు అమితవేగంగా ప్రయాణించగలరు. ఇప్పుడు మౌగ్లీని మోయువలసి రావటం చేత, వాళ్ళు సగం వేగంతోనే ప్రయాణించవలసి వచ్చింది. కాని ఆ వేగం కూడా బాఫీరకూ, భాలాకూ అందుకునేటందుకు సాధ్యమైనది కాదు. —(ఇంకా వుంది)

అరణ్యపురాణం

17

ఇద్దరు బలమైన మర్కటలు మౌగిని తమ చంకల కింద గట్టిగా పట్టుకుని, చెట్ల పై భాగాల మీదుగా, తవవకు ఇరవయ్యేసి అడుగులు దూకుతూ పరిగెత్తుతున్నారు. మౌగి బయట లేకపోతే వాళ్ళు రెట్టింపు వేగంతో వెళ్ళగలరు. ఆ వేగానికి మౌగికి తల తిరిగి పోతున్నది. అడుగున ఎక్కడో ఉన్న నేల కేసి చూస్తే గుండె గుబుగుబ లాడుతున్నది. కాని గాలిలో అతివేగంగా ఎగిరిపోతున్న ఆ సందం లేకపోలేదు. ఒక్కొక్కసారి చెట్ల చివారు కొమ్మలకు పోతూ, అవి తమ బయట మోయలేనప్పుడు పెద్ద కేకపెట్టి, గడ్డల్లాగా వారి, మరొక చెట్టు కింది కొమ్మలను, కాళ్ళతోనే, చేతుల తోనే; ఏలునుబట్టి అందుకుంటూ మర్క టులు ప్రయాణిస్తున్నారు. ఒక్కొక్కసారి, ఎత్తయిన చివారు కొమ్మల నుంచి మౌగికి

అరణ్యం అనేకమైళ్ళు చుట్టూ విస్తరించి కనబడుతున్నది. పై కొమ్మల కెక్కుతూ, కింది కొమ్మలకు దూకుతూ, కేరింకాలు కొడుతూ, రంకెలు పెడుతూ, మౌగిని బండిగా చిక్కించుకున్న వానరులు చెట్ల మీదుగా ఉండే తమ మార్గాన అతి వేగంగా పోసాగారు.

మౌగికి మొదట కలిగినది భయం— తనను మర్కటలు కింద జార విడుస్తా రేమోనని. తరవాత అతనికి ఆగ్రహం వచ్చింది; కాని తొందరపడి పెనుగులాడాడు కాదు. ఆ తరవాత అతను అలోచించ నారంభించాడు.

వెంటనే జరగవలసిందేమంటే భాలాకూ, బా ఘోర కూ వర్తమానం పంపటం. ఈ కొతుల వేగాన్ని వాళ్ళు అందుకోలేరు. వర్తమానం ఎవరు చేర

అట్ల చివరి బొమ్మ

వేస్తారు? కిందికి చూస్తే అకులూ, కొమ్మలూ తప్ప మరేమీ కనిపించటం లేదు. మౌగ్లీ నిలాకాశంలోకి చూశాడు. అరణ్యంలో ఏప్రాణి అయినా చస్తుందా అని చూస్తూ, డేగన్న అకాశంలో చక్కర్లు కొడుతున్నాడు.

మర్కటులు దేన్నో చేర వేస్తూండటం డేగన్న చూడనే చూశాడు. చూసి, అది తన తానికి పనికి వస్తుందేమోనని, కొన్ని వందల గజాలు దిగివచ్చాడు. దగ్గిరిగా వచ్చేసరికి మౌగ్లీ కనిపించాడు; డేగ భాషలో మౌగ్లీ, "మనమూ, మనమూ ఒకటే," అన్న పలకరింత కూడా వినపడింది. డేగన్న ఆశ్చర్యంతో కూత వేసి, మౌగ్లీని మోసుకు

పోయే మర్కటుల మార్గాన్ని అనుసరించ సాగాడు. "నేను వెళ్ళే దారి గుర్తించుకుని, భాలాకూ, బాఘీరకూ, శిఖరం మీది మండకూ చెప్ప," అని మౌగ్లీ డేగభాషలో కేక పెట్టాడు.

"నీ పేరేమిటి, తమ్ముడూ?" అన్నాడు డేగన్న. అతనికి అప్పటి కింకా మౌగ్లీ పరిచయం కలగలేదు.

"మౌగ్లీ. అందరూ నన్ను కప్పాయ్ అని పిలుస్తారు," అన్నాడు మౌగ్లీ.

డేగన్న అవ్వాయించువ్వా లాగా అకాశం లోకి లేచి చిన్న చుక్కలాగా కనిపిస్తూ, మర్కటులు వెళ్ళే దారి గమనించాడు.

ఈ లోపల భాలూ, బాఘీరా పొందిన ఆగ్రహం పర్వనాటితం. బాఘీర ఎన్నడూ ఎగబాకని ఎత్తులకు చెట్లు ఎగబాకాడు. అతని బరువు మొయ్యలైక కొమ్మలు పెళ పెళా విరిగాయి. అతని గోళ్ళ నిండా చెట్ల బెరడు ఇరుక్కున్నది. అతను తన ఆగ్రహాన్ని భాలూ మీద వెళ్ళగక్కుతూ, "మౌగ్లీని ముందే ఎందుకు హెచ్చరించావు కావు?" అన్నాడు.

"త్వరగా! త్వరగా పోతే వాళ్ళను అందుకోగలమేమో!" అన్నాడు భాలూ రొవ్వతూ పరిగెత్తుతూ.

"ని పరుగుకా? ఇంకో మైలు పరిగెత్తా
వంటే పండుపగిలినట్టు పగిలి పోగలవు!
మితంగా కూర్చుని ఆలోచించు. కుర్ర
వాళ్ళను మొట్టికాయలు వేసినట్టు కాదు.
మనం వెన్నంటామంటే వాళ్ళు వాణ్ణి జార
విడిచేయ్యగలరు!" అన్నాడు బాఫీర.

"అయ్యో, బాబోయ్! జార విడవటమే!"
అంటూ భాలా నెత్తిన చేతులు పెట్టుకుని,
వేదనతో అటూ ఇటూ ఊగసాగాడు.

"ఊరుకో, భాలా. అట్లా శోకాలు పెడితే
చూసినవాళ్ళు ఏ మనుకుంటారు? నే నే
నీలాగ రోడనం ప్రారంభించాననుకో—"
అని బాఫీర మందలించాడు.

"ఎవ రే మనుకుంటే నాకేం? వా డి
పాటికే చచ్చిపోయాడేమో!" అంటూ
భాలా చేతులు వూపుతూ తనను తాను
వైనవైనాలుగా తిట్టుకున్నాడు.

అంతలోనే భాలా ఊగటం మానేసి
నిటారుగా నిలబడ్డాడు. అతని కొక
అలోచన వచ్చింది.

"మనం కొండచిలువ కావా దగ్గిరికి
పోదాం. అతనంటే కోతులకు హడలు!
అతను మర్కటులంత వేగంగానూ కదల
గలడు, చెల్లెక్కగలడు. రాత్రివేళ వచ్చి
వాళ్ళ పిల్లలను తినేస్తూ ఉంటాడు,"
అన్నాడు భాలా.

"పాపిష్టి కళ్ళు! కాళ్ళు అసలే లేవు! మన జాతకాదు—వాడు మనకేం సహాయం చేస్తాడు?" అన్నాడు బాఘీర అనుమానంగా.

"వాడు అనేక కాలాలు చూసినవాడు, మహా జిత్తులమారి. ఎప్పుడూ ఆకలి మీదనే ఉంటాడు. బోలెడన్ని మేకలను ఇస్తామంటాం," అన్నాడు భాయి.

"కడుపులో ఎత్తు పడితే నెలపాటు నిద్ర పోతాడు. నిద్రలో ఉన్నాడేమో? ఒకవేళ మేలుకునే ఉన్నా, మీ మేకలు ఎవడి క్కావాలి అంటే?" అన్నాడు బాఘీర అనుమానంగా.

నిజానికి బాఘీరకు కావా గురించి దాదాపు ఏమీ తెలీదు.

"నువ్వు, నేనూ అంత చాతకాని వాళ్ళమా ఏమిటి?" అన్నాడు భాయి, తన భుజాన్ని బాఘీర కేసి రుద్దుతూ.

ఇద్దరూ కలిసి కొండచిలువ కావాను వెతుక్కుంటూ బయలుదేరారు.

కావా వాళ్ళకు ఒక వేడెక్కిన రాతి మీద మధ్యాహ్నపు తెండలో పడుకుని కనిపించాడు. అతను గత పది రోజుల లోపల కుబుసం విడిచి, నిగనిగలాడే కొత్త చర్యంతో చాలా అందంగా ఉన్నాడు. అరు బారల నిడివి గల అతని శరీరం మెలికలు తిరిగి పోతున్నది. అతను ఆహారం గురించి ఆలోచిస్తూ పెడపులు నాక్కుంటున్నాడు.

భాయి కావాను అంత దూరాన చూస్తూనే బాఘీరతో, "ఆకలి మీద ఉన్నాడు. ఇంకా కడుపులో ఎత్తు పడలేదు. జాగ్రత్త నుమా! కుబుసం విడిచిన కొత్తలో అతనికి దృష్టి సరిగా ఆనదు. దానితోబాటు తొందరపాటు కూడా హెచ్చు," అని హెచ్చరించాడు.

కావా విషసర్పంకాడు. విష సర్పాలు పిరికివాళ్ళని అతనికి వాళ్ళంటే ఏవగింపు కూడాను. అతనిలో ఆపాయకరమైనది అతని కొగిలింత. ఆ కొగిలింతకు చిక్కి బయటపడిన ప్రాణి లేదు.

అరణ్యపురాణం

18

కొవాకు కొంత దూరంలోనే గంతు కూర్చుంటూ భాలా, "వేట సాగాలి!" అన్నాడు. అరణ్యంలో వెబాడే మృగాలు ఒకదాన్ని ఒకటి అలాగే పలకరించు కుంటాయి.

"ఓహో, భాలావా? వేట సాగాలి, బాఫీరా! ఆకలి దహించుకు పోతోంది. ఎక్కడన్నా తిండి దొరికేనా?" అన్నాడు కావా కొండచిలువ.

"మేము వేట పని మీదే ఉన్నాం," అన్నాడు భాలా.

"అయితే నన్ను కూడా వెంట తీసుకు పోదురూ. మీ వేట క్షణాల మీద అయేది. నే నట్లా కాదే! ఏ కొమ్మకో చుట్టుకుని రోజులూ, వారాలూ వేచి ఉంటేగాని ఏ కొత్తి పిల్లో దొరకదు. కాకపోయినా ఈ కాలంలో ఏం చెట్లు? ఏం కొమ్మలు? చావ ఏడిస్తేగా?

నా చిన్నతనంలో చెట్లకొమ్మలు ఎలా ఉండేవి!" అన్నాడు కావా.

"కాకపోతే మాత్రం నీ బరువు కాస్తా కూస్తానా?" అన్నాడు భాలా.

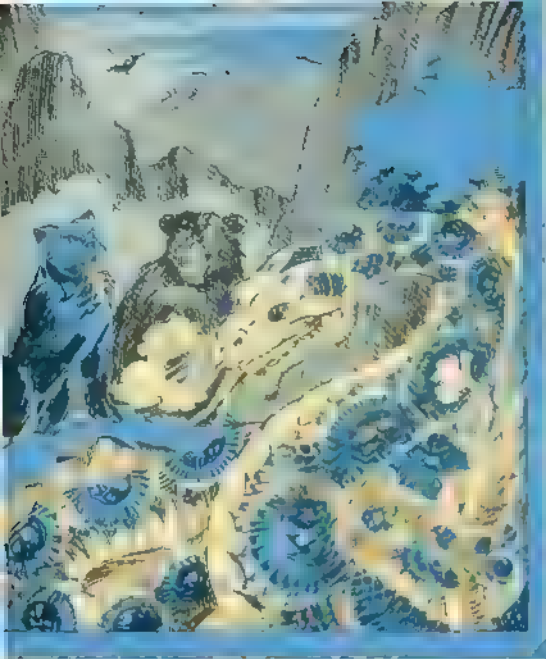
కావా కాస్త గర్వంగా, "బారు బాగానే ఉన్నాననుకో. అయినా ఇప్పుడు కొత్తగా పెంగే చెట్లు ఎందుకూ పనికిరావు. కిందటి మాటు నేను వేట మీద ఉన్నప్పు డేమయిందనుకున్నారు? పడ్డంత పని చేశాను. కొమ్మ మీది నుంచి ఒళ్లు బారసాగింది. ఆ చప్పు డుకు మర్కటులు మేలుకున్నారు. వాళ్లు నన్ను తిట్టిన తిట్లు ఇన్నీ అన్నీ కావు," అన్నాడు కావా.

"కాళ్ళు లేని పచ్చపురుగనా అన్నారు?" అన్నాడు బాఫీర.

"నన్ను వానరులు అంత మాట అన్నారుగా? బుస్!" అన్నాడు కావా రోషంతో.

అట్ట చివరి బొమ్మ.

"నేటికి వచ్చినట్లా అంటారు. నీదంతా లిప్తి తీశారు! నువ్వు చిన్న చిన్న మేక పిల్లల్లా ఉన్నావ్ ఇంకా పెద్ద బంటువు ఎవరూ పడలేదు! మేకపాతు కొమ్ములుంటే నీకు చచ్చే భయం! వాళ్ళ నేటికి సుద్దా, బుద్దా?" అన్నాడు బాఫీర.

కావా ఎంతో వయసుగల సర్పం. అలాటి వాడిలో అగ్రహం కలిగితే ఒకంతట పైకి తెలిదు. కాని కావా కండరాల కదలికను బట్టి అతనికి బాగా అగ్రహం వచ్చినట్టు భాలూ, బాఫీరా తెలుసుకున్నారు.

"మర్కటలు తమ నివాసస్థలం మార్చారు. ఇంతకు ముందు నేను ఎండ

పొడలోకి వచ్చినప్పుడు చెట్ల చివరల వాళ్ళ పెడ బొబ్బలు విన్నాను," అన్నాడు కావా.

"మేము మర్కటలు లేనే వేరూడు కున్నాం," అన్నాడు భాలూ.

"మీ ఇద్దరిలాటి మహాయోధులు మర్కటలు వెంట పడటానికి విశేష కారణం ఏదో ఉండాలే!" అన్నాడు కావా.

"నా చేముందిలే. నేను తోడెళ్ళ పిల్లలకు నాన్న చెప్పేవాణ్ణి," అంటూ భాలూ నీళ్ళు సమీపాడు.

బాఫీర అతనికి అర్థం వచ్చి, "కావా, అసలు విషయం ఏమిటంటే, కాయలు దొంగిలించే కిచ్చకిచ్చగాళ్ళు, మా మనిషి కూనను ఎత్తుకుపోయారు. నువ్వు వాణ్ణి గురించి వినే ఉండవచ్చు," అన్నాడు.

"ఒక మనిషి కూన తోడెళ్ళ మందలో చేరినట్టు విన్నాను గాని, సమ్మలేదు," అన్నాడు కావా.

"ఆ మాట నిజమే, కావా. అలాటి మనిషి కూనను ఎక్కడా చూడం. ఎంత తెలివి! ఎంత ధైర్యం! వాడి మూలంగా నా కెంత కత్తి రానున్నది! మాకు వాడుంటే ప్రాణం!" అన్నాడు భాలూ.

"ప్రేమంటే ఏమిటో నాకూ తెలుసు. మీకు ఎన్నో గాథలైనా చెప్పగలను—" అని

కావా ఆరంభించే సరికి, బాఫీర చప్పున అడ్డుతిగిలే, "కడుపులు నిండినాక రాతర్నా కూర్చుని ఆ కథలు చెప్పుకుందాం. ప్రస్తుతం మా మనిషి కూన మర్కటుల చేతికి చిక్కాడు. కావా అంటే మర్కటులకు హడలుగదా!" అన్నాడు.

"వాళ్ళకు నేనంటే నేభయం. మూఘాలు వదులుబోతులు, వాగుడుకాయలు, సన్న పచ్చచేప అన్నారు కదూ?" అన్నాడు కావా.

"చేపకాదు, పురుగు-పురుగు! అ ఒక్క లేనా? ఇంకా ఎంతని మాటలన్నారు! నాకు చెప్పటానికూడా నోరు రావటం లేదు."

"పున! వాళ్ళకి కాస్త బుద్ధి చెప్పాలి. పిల్లవాణ్ణి తీసుకుని వాళ్ళు ఎటుగా వెళ్ళారు?" అని కావా అడిగాడు.

"నూర్కాస్తమయం కేసి వెళ్ళినట్టు తోస్తుంది. వాళ్ళ జాడ ఏకే తెలుస్తుందను కున్నామే," అన్నాడు భాలా.

"నాకా? ఎలా తెలుస్తుంది? నేను మర్కటలనూ, కప్పలనూ, కుంగరీ వాటిని వేటాడనే. నా పగ్గరికి పస్తే పట్టుకుంటాను," అన్నాడు కావా.

ఇంతలో ఆకాశం నుంచి, "భాలా! ఇలా చూడు! పైకి, పైకి!" అన్న కేక కీచుగా వినిపించింది.

అది డేగన్న కేక. అతను భాలా కోసం ఆరన్యమంటా తెగతిసిగి, ఇప్పటికి పట్టు కోగలిగాడు.

"మర్కటుల వెంట మోగిని చూశాను. మీకు తన జాడ చెప్పమన్నాడు. మర్కటులు నది వాటి, మర్కటనగరానికి అతన్ని తీసుకుపోయారు—ఇథిలా లుండే చోటికి. రాతంతా గబ్బిలాయాలను చూస్తూఉమని చెప్పాను. కింద ఉన్న మీ అందరికీ వేట బాగా సాగాలి. చీకటి పడుతున్నది, వస్తా," అన్నాడు డేగన్న.

"కడుపు నిండా తిండి, కంటి నిండా నిద్రా కలగాలి, డేగన్నా! ఈసారి నేను

చంపే జంతువు తల పూర్తిగా నీకే వదిలేస్తా!" అన్నాడు బాఘిర.

"నేను చేసిందాన్లో విశేష మేముంది? నా భాషలో పలకరించి వని చెప్పాడు. చెయ్యటం నా విధి," అంటూ డేగన్న చివ్వున పైకి లేచి, గుండ్రంగా తెరుగుతూ వెళ్ళిపోయాడు.

"సమయానికి పక్షిభాష భాషకు చెల్లు కున్నాడు! వాడివి ఏం తెలివె!" అంటూ భాలూ గర్వంతో పొంగిపోయాడు.

"మొట్టికాయలతో తలలోకి ఇంకి ఉంటుందిలే. పదుడి, మనం ఇప్పుడు శిథిలాల కేసి పోవాలి," అన్నాడు బాఘిర.

ఆ శిథిలాలు ఎక్కడ ఉండేదీ ముగ్గురికీ తెలుసు. "మేము నీ కోసం అగం. నేనూ, కావా వేగంగా పోకాం. నువ్వు వెనకగా రా, భాలూ," అన్నాడు బాఘిర.

"కాళ్ళుండని, లేకపోని, నేను నీ అంత వేగంగానూ కదలగలను," అన్నాడు కావా.

భాలూ గబగబా నాలుగడుగులు వేసి, రొప్పు పచ్చి, చతికిల బడ్డాడు. మిగిలిన ఇద్దరూ వేగంగా ముందుకు సాగాయి. బాఘిర ఎంత వేగంగా దూకుతూ పరిగెత్తినా కావా అతనితో సమంగా పాకగలిగాడు. దారిలో ఒక చిన్న వాగు వచ్చినప్పుడు బాఘిర దాని మీదిగా దూకేశాడు. కావా తుదవలసి రావడంచేత కాస్త వేనకపడ్డాడు.

"ఏమిటో అనుకున్నాను, కావా! నీది యమవేగమే!" అన్నాడు బాఘిర.

"అకలి మీద ఉన్నాలే. నన్ను చుక్కల కప్పని ఆన్నాడు కదూ?" అన్నాడు కావా.

"చుక్కలకప్ప కాదు. పచ్చ పురుగు!" అన్నాడు బాఘిర.

"విదైనా ఒకటే! పద, పద!"

కావా కళ్ళు నిశ్చలంగా దారి మీదనే ఉన్నాయి. అతని శరీరం దారి వెంట పొడవనం లాగా స్రవహస్తా అతి వేగంగా ముందుకు పోతున్నది.

అరణ్యపురాణం

19

మర్కటులు మౌగిని శిథిలాలకు చేర్చి, చాలా ఘనకార్యం చేశామని మహా మురిసి పోయారు. వాళ్ళకు మౌగి మిత్రులను గురించిన ఆలోచనే రాలేదు. మౌగి ఎన్నడూ నగరాన్ని చూసినవాడు కాదు. ఈ నగరం పూర్తిగా శిథిలమైనప్పటికీ అతనికి చూస్తుంటే మహా ముచ్చటగా ఉన్నది. చాలా కాలం క్రితం ఎవరో ఒక మహారాజు ఆ నగరాన్ని ఒక గుట్ట మీద నిర్మించాడు. నగర ద్వారానికి వెళ్ళే దారి అనవాళ్ళింకా ఉన్నాయి. ద్వారం తలుపులు మాత్రం శిథిలమై, పెరిగి పోయిన చెక్కలు తుప్పుపట్టిన బిందుల కింకా వేళ్ళాడుతున్నాయి. రాతిగోడల నుంచి చెట్లు మొలిచాయి. బురుజు గోడలు విరిగి పడిపోయాయి. బురుజు గవాక్షాల నుంచి అడవి లతలు బయటికి వచ్చి వేళ్ళాడుతున్నాయి.

గుట్ట శిఖరాన ఉన్న రాజభవనం మీద కప్పు లేదు. ఆవరణలోనూ, జలయంత్రాల వద్దా ఉండిన చలువరాళ్ళు బద్దలైపోయి, ఎరగానూ, పచ్చగానూ అయిపోయాయి. నాపరాళ్ళ మధ్యగా గడ్డి, మొక్కలూ మొలుచుకొచ్చాయి. రాజభవనం నుంచి చూస్తే కప్పులు లేని ఇళ్ళవరసలు, నల్లగా, తెనె పట్టులోని గదుల్లాగా కనబడతాయి. నాలుగురోడ్లు కలిసే కూడలిలో ఉన్న చిగ్గ హానికి ఇప్పుడే ఆకారమూ లేదు. రోడ్ల పక్కన ఉండిన బావులు గోతుల్లాగా అయి పోయాయి. శిథిలమైన ఆలయాల గోపురాల మధ్యగా అడివి అత్తిమొక్కలు ఎవుగా పెరుగుతున్నాయి.

మర్కటులు దాన్ని తమ సొంత నగరంగా భావించి, అరణ్యంలో నివసించే ప్రాణులను నిరసనగా చూసేవాళ్ళు. కాని

అట్ట చివరి బొమ్మ

వాళ్ళకు ఆ ఇళ్ళు ఎందుకు కట్టినవే, వాటిని ఎలా వాడుకోవాలో తెలీదు. వాళ్ళు రాజుగారి దర్బారు భవనంలో గుండ్రగా కూచుని, శరీరాలు గోక్కుంటూ, తాము మనుమలమన్నట్టు నటించేవాళ్ళు. లేక పోతే, కప్పలు లేని ఇళ్ళలోకి, బయటికి పరిగెత్తుతూ, రాళ్ళూ రప్పలూ పిరి, ఒక మూల భద్రం చేసి, వాటిని ఎక్కడ వాచు కున్నదీ మరిచిపోయేవాళ్ళు. తమలో తాము పొట్లాడుకుని కేకలు పెట్టి, చెమ్మి చేసు కుని, రాజుగారి ఉద్యోగంలోకి పరిగెత్తి, అక్కడి చెట్లను ఊపి, పూలూ కాయలూ రాల్చి, అనందించేవాళ్ళు. రాజభవనంలోని

చీకటి కోణాలూ, చీకటి నడవలూ వెతు కుతూ తిరిగేవాళ్ళు. కాని తాము చూసిన దేమిటో వాళ్ళకు గుర్తుండేది కాదు. “మనం అచ్చు మనుమలల్లనే జీవిస్తున్నాం కాదా?” అని ఒకరినొకరు ప్రశ్నించుకునేవాళ్ళు. మడుగుల్లో నీళ్లు తాగి, నీటిని కెలికి, తమలో తాము చచ్చేట్టు పొట్లాడుకుని, మందలు మందలుగా పరిగెత్తుతూ, “మర్కటులంత వివేకమూ, మంచి తనమూ, తెలివీ, బలమూ, మర్యాదా గల వాళ్ళు అరణ్యంలో ఎవరూ లేరు,” అని కేకలు పెట్టేవాళ్ళు. చిట్టచివరకు నగర జీవితం విసుగెత్తినప్పుడు వాళ్ళు అరణ్యంలో చెట్ల మీదికి వెళ్ళి, అరణ్యవాసుల దృష్టి ఆకర్షించటానికి నానా అగచాట్టూ పడేవాళ్ళు.

అరణ్య సంప్రదాయాలు తెలుసుకున్న మౌగ్గీకి ఇదేం జీవితమో అర్థం కాలేదు, నచ్చలేదు కూడా. పొద్దువాలే సమయానికి మర్కటులు మౌగ్గీని శిథిలాలకు చేర్చి, దీర్ఘ ప్రయాణం అనంతరం ఆతణ్ణి అల వాటు ప్రకారం నిద్ర అయినా పోనివ్వ కుండా, చుట్టూ వలయంగా నిలబడి, చేతులు చేతులు పట్టుకుని పిచ్చి పాటలు పాడుతూ స్మృత్యం చేశారు. ఒక మర్క టుడు ఉపన్యాసం ఇచ్చాడు; మౌగ్గీని

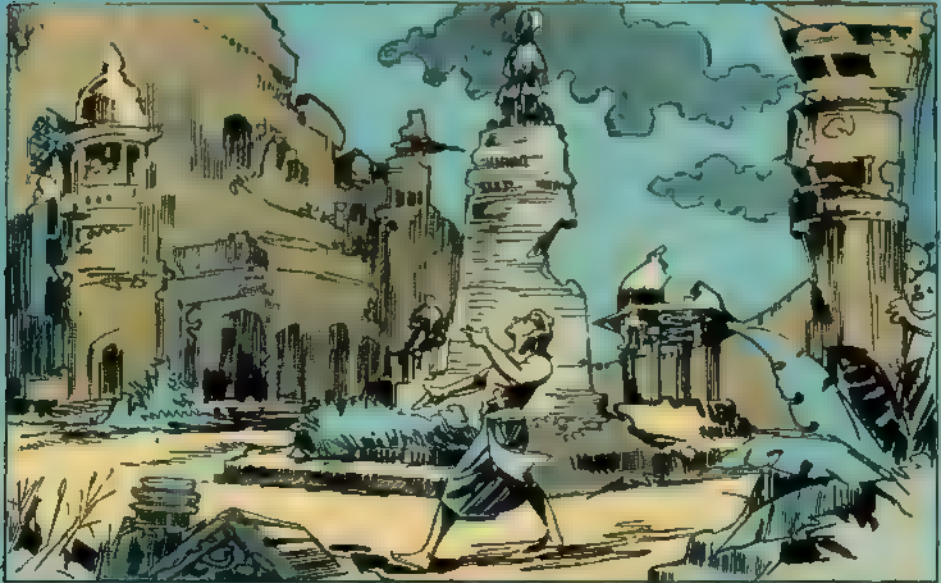
పట్టుకు రావటం మర్కట చరిత్రలో ఒక నువ్వు ఘట్టమన్నాడు, మౌగ్గీ తమకు కర్రల తోనూ, తడవలతోనూ చాప లల్లటం నేర్చు తాడనీ, అందువల్ల తమకు వర్తం నుంచి రక్షణ ఉంటుందనీ తెలిపాడు.

మౌగ్గీ కొన్ని లతలు తెచ్చి అల్లటం ఎలాగో చూపాడు. మర్కటులు కొంత సేపు తాము కూడా అతనిలాగే చేయ యత్నించారు. కాని వాళ్ళకు త్వరలోనే విసుగైతేంది. ఆ తరువాత వాళ్ళు ఒకరి తోకలు ఒకరు లాగటమూ, "భో, భో!" అని అరుస్తూ నాలుగు కాళ్ళ మీద ఎగర టమూ ప్రారంభించారు.

"నాకు అకలిగా ఉన్నది. నా కీ ప్రాంతపు అరణ్యం తెలియదు. నాకు తిండి తీసుకు రండి, లేదా ఇక్కడ వేటాడటానికి అను మతి అయినా ఇవ్వండి," అన్నాడు మౌగ్గీ.

అతనికి కాయలూ, పళ్ళూ తీసుకు రావ టానికి ఇరవై, ముప్పై మంది మర్కటులు బయలుదేరారు. అయితే దారిలో వాళ్ళు యుద్ధం ఆరంభించి, తెచ్చే పళ్ళు పూర్తిగా ధ్వంసం చేశారు.

మౌగ్గీకి అకలితోపాటు ఆగ్రహం కూడా దహించుకు పోతున్నది. అతను వేటనినాదా లిస్తూ అశిథిల నగరం అంతా తిరిగాడు. కాని అతని కేకలకు ఎలాటి జవాబూ రాలేదు.

"ఇంత పాపిష్టి చోటు ఎక్కడా ఉండదు. మర్కటులను గురించి భాలా చెప్పిన దంతా అక్షరాలా నిజం. వీళ్ళకొక సంప్రదాయం లేదు, వేట పిలుపులు లేవు. నాయకత్వం లేదు. అర్థం లేని మాటలూ, చెంగబుద్ధులూ వీళ్ళూనూ! నే నెక్కడ తిండికి మాడినా, హత్య అయినా తప్పంతా నాదే.. ఎలాగైనా అరణ్యానికి తిరిగి పోగలిగితే బాగుండును—భాలా చేత దెబ్బలు పడితే పడతానుగాక!" అనుకున్నాడు మౌగ్గీ.

అతను ప్రాకారం దాకా వెళ్లాడే లేదో, మర్కటులు అతన్ని పట్టుకుని వెనక్కులా కొక్కిచ్చి, "నీ ముఖం కూడా నీకు తెలివే?" అంటూ గిచ్చారు. మౌగ్గీ పళ్ళ బిగువున సహించాడు.

రాజసౌధం ఆ వరణలో చలవరాతి మండపం ఒకటి ఉన్నది. సూరేళ్ళ క్రితం అంతఃపుర స్త్రీలు నేల అడుగున ఉన్న సొరంగం కుండా అక్కడికి వచ్చి వెన్నెల

విహారాలు చేసేవారు. మండపం చుట్టూ చిత్రపు పని చేసి రత్నాలు తాపిన చలువ రాతి పలకలుండేవి. వాటి సందులలో నుంచి వెన్నెల లోపలికి వచ్చేది. ఇప్పుడు ఆ మండపం కప్పు సగం కూలి, సొరంగ ద్వారాన్ని మూసేసింది. మర్కటులు మౌగ్గీని ఇక్కడి మీదై మీదికి తెచ్చి, అతని చుట్టూ మూగి, "మే మెంత గొప్పవాళ్ళం! ఎంత జ్ఞానులం! ఎంత బలవంతులం! ఎంత మంచివాళ్ళం! మా నుంచి పారి పాతావే! మా సంగతి నుపు అరణ్యంలో అందరికీ చెప్పాలి," అని కోలాహలంగా మాట్లాడారు.

"నిశ్చయంగా వీళ్ళను విచ్చి నక్క కరిచినట్టున్నది. వీళ్ళకు పిచ్చే, సందేహం లేదు. అదుగో చంద్రుడికి చిన్న మేఘం అడ్డొస్తున్నది. అదేమరింత పెద్ద మేఘమైతే హాయిగా తప్పించుకు పోదును గద!" అనుకున్నాడు మౌగ్గీ. —(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

20

ప్రాకారం కింద ఉన్న, కిథిల మైన అగస్త్యలో కూర్చుని కావా, బాపిరా ఆ మేఘాపై చూస్తున్నాడు. ముందగా ఉన్న మర్కటలతో తలవదిటం ఆచాయ మని అంతరికి తెలుసు.

"నేను పడమటి గోడ వద్దకు పోయి నేల వాలున బారి వస్తాను. మర్కటలు నా మీద వలంల నుక్కాలో పడే అవకాశం లేదు. అయితే—" అన్నాడు కావా.

"నాకు తెలుసు. బాలూ ఇక్కడ ఉంటే ఎంత బాగుండేది. కాని ఏం చేస్తాం? చంద్రుడికి ఆ మబ్బు అడ్డం రాగానే నేను మిద్దె మీదికి పోతాను," అన్నాడు బాపిర.

"పెట సాగింది," అంటూ కావా పడమటి గోడ నేన పాసుతూ వెళ్ళిపోయాడు.

చంద్రుడికి మబ్బు అడ్డైంది. బాపిర చది చప్పుడూ కాకుండా మిద్దె మీదికి ఎక్కి

పచ్చి, మౌగిలి చుట్టూ మూగిన కోతుల మీద పడి, ఎదాపెదా బావసాగాడు.

మర్కటలు కోమలెనూ భయంతెనూ హాహాకారాలు చేశారు.

"ఒక్కడే ఉన్నాడు! చుంపండి, చుంపండి!" అని ఒక మర్కటడు నేక పెట్టాడు. కోతులు కుట్టలు కుట్టెలాగా బాపిర మీద పచ్చిపడి, రక్కటమూ, కొరకటమూ, పికిటమూ, లాగటమూ ప్రారంభించారు. అయిదొక్కరు మర్కటలు మౌగిలి గట్టిగా పట్టుకుని, చలవ రాతి ముటవం కప్ప మీదికి ఈడ్చుకు పోయి, అందులోని కలత నుంచి లోపలికి తీసేశారు.

"అక్కడే ఉండు. నీ మిత్రులను చంపేసి పచ్చి నీతో ఆడుకుంటాం— ఈ లోపుగా విషమై పురుగులు నిన్ను

చలపెమ్మకుంటూ ఉంటే!" అన్నాడు.
మర్కటులు మౌగిరి.

మౌగిరి పాము భావలో, "మనమూ
మనమూ ఒకటే!" అన్నాడు. మనమూ
లోపల ఉంటే తొక్కచెదారల ముక్కగా పద
చాకుత్తు చచ్చుతూ, బుగ్గిబిడులున్న
చప్పుడూ వినవచ్చింది.

"పడగలు దించండి!" అని ఒక అర
చుకు చాముకుంటూ ఒక కాము. "నివ
అను, అమ్మతా, మమ్మల్ని తొక్కినట్లు!"
అన్నాయా కంఠాలు మౌగిరి.

చక్కయిన గొప్పల రుచులలో నుండి
బయటటి చూస్తూ, పరిమళాల పెట్టెలుగా

నిలబడి, బయట చామురతో పాగే యుద్ధాన్ని
అలరించాడు మౌగిరి. మర్కటులు
మూకుమ్మడిగా వచ్చి చాముర మీద పడి
అడుభా, గుంబూ 9 చరిచరామతూ పెనుగు
రాడులున్నాయి. చాముర మెలికలు తిరిగి
పోతూ తన స్వేచ్ఛల నుంచి తనను
కాపాడుకొంటున్నది ప్రాణాలరచిత పెట్టుకుని
పోరాడుకున్నాడు.

చాముర మురిగి రావని, భాలూ ఎక్కువ
నమిమలలోనే ఉంటారని మౌగిరి అను
కున్నాడు. అతడు గొంతెత్తి, "నీళ్ళ తొట్టెల
కేసి చచ్చి, చామురా. నీళ్ళ తొట్టెల్లోకి
దూకెయ్యి," అని కేక పెట్టాడు.

మౌగిరి కేక పెట్టడం వంటిది, అతను
కేసుంగా ఉన్నాడని తెలిసింది. చామురను కొత్త
చైతన్యం వచ్చింది. అతను ఎలా వెదా
వెట్టెలు తీస్తూ, ఒక్కొక్క అంగుళమే
నీళ్ళ తొట్టెం కేసి పోసాగాడు.

గుంతలో, అరచాగిరి నమిమంగా ఉన్న
గొడ కట్టలలో చిగిర నుంచి భాలూ యుద్ధ
భంగుకరించి పడిపోయింది. భాలూ, పాపం,
అను సాఫల్యములతో వెనుంగానే వచ్చి
చేరాడు. "పచ్చికాను, చామురా! పైకెక్కి
వచ్చును! ఈ వెధవ రాళ్ళు, కాళ్ళ, కింద
నిలబడుతూ ఉన్నాయి! ఆగండిరా, మర్క

బాధములాదా!" అంటూ భాలా మిద్దె మీదికి వచ్చేవాడు.

అతను మైత్ర కరుణతోనే మృదధానంగా మర్కటులు మమ్మలాగా అతన్నే కమ్మేసి, మూయి చేశాయి. భాలా చొరగి, మర్కటుల్లా తన గుంప కోసిస్తూ వెళ్ళేవాడు.

నీటిలో పడి పెద్దరాయి పడినట్లు అయింది. బాఫీర నీటి తొడిలోకి దూచి, నట్టి మోగి అప్పుల చేసినట్లున్నాడు. మర్కటులు అతన్నే గత అంచుకోలేదు. బాఫీర నీళ్ళమడుగు చుట్టూ మూగి, తల మూర్చి నీటి మైకి పెట్టి ఆయాసంతో లొప్పత్తు బాఫీర కేసి చూస్తున్నారు—బాఫీర భాలాకు సాయం వచ్చే విషయలో అతను కనుక్కోవాలని!

కావా ఆఖరు క్షిణంలో పారిపోయిస్తూ అనుమానం తగిలి బాఫీర పాములను అభయం కోరసాగాడు. ఆ కేక విని భాలాకు, ఒక మరక మర్కటులతో సతమతమవు తున్నా కూడా, నవ్వాగ లేదు.

అయితే కావా పారిపోలేదు. పడమటి గోడ పై భాగానికి చేరవానికి అతనికి గుంత పేపు వట్టొంది. అతను గోడ పై అంచును అందుకుని, అతి భారమైన తన శరీరాన్ని పైకి చేదుకోనేటప్పుడు గోడలోని గంధకం

వదులై కిందికి పడిపోయింది. ఆ గోడ పై భాగం నుంచి కోతులన్న చొటికి వాట మైత్ర వట్లారు! కావాకు అది ఎంతో ఉప యోగం. కావా తన శరీరం ప్రతి అంగు శమనా సరయిన పాంకంలో ఉన్నట్టి లేసింది చూపుకునేటప్పుడు ఒకటి రెండుసార్లు తల నుంచి తోక దాకా మెలికలు తిప్పి, చాది చూసుకున్నాడు.

భాలాతో యుద్ధం చేసే మర్కటులు యుద్ధం చేస్తున్నారు. బాఫీర ఉన్న సీత కొట్టె చుట్టూ ఉన్న మర్కటులు కోలా హలంగా ఆరుస్తున్నారు. గొడ్డిలాయి "మాంగ" పైన ఎగురుతూ, కింద బరిగె

దురా ఆరస్యవాసులకు వ్యాఖ్యానించి చెబుతున్నాడు. ఆరస్యవాసులు ముద్ద వివరాలను అర్హితే అలక్షిస్తాడని, హాథీ గట్టిగా ఘోకారం కూడా చేశాడు. ఆరస్యంలో అక్కడక్కడా ఉండే మర్కటులు స్త్రీల లేవ, మూకలు మూకలుగా చెట్లమార్గాల, శిథిలాలలో ఉన్న తమ వారికి అంటగా పోరాటంలో పాల్గొనడానికి బయలుదేరి పడ్డవారు. చుట్టుపక్కల ఆచార మైళ్ళ మేర స్త్రీలపై పడుతుంటే మేలుకున్నాయి.

కావా తాడున్న ఎత్తు నుండి బానిసలాగా దూకుతూ వచ్చాడు. ఆతను తలతో ఏ ప్రాణిని గాని పీడిస్తున్నాడు అదిని విడిచి వదిలివేసి అదేమిట అంటుంటే కత్తి నుండి. అది గుంపుల పోడి. నాలుగైదు అడుగుల కొండచిలువ మనవి లెమ్మను తలతో మోటుచిందుల పీ మనవి అమోతు కూలి పడిపోతాడు. కావా మున్నె అడుగుల నడిచి గల కొండచిలువ!

కావా మొదటి పాటు భారా పైన మూగిన మర్కటుల మధ్య తగిలింది. మరి రెండో పాటుకు ఆస్కారమే లేదు. "కావా! కావా! పంగిత్తుడి! పంగిత్తుడి!" అని శిశువు పెడుతూ మర్కటులు చెల్లాచెదురుగా పారిపోయారు.

కావా ఏ నాటవాడు! ఆతన్నీ గురించి ఎన్నో తరాల మర్కటులు పెద్దవాళ్ళ నుంచి ఎన్నో శిశువుల వచ్చారు. కావా వీశిటి దొంగ! వాడు నిశ్శబ్దంగా కొమ్మ వెంటిడి వాకి వచ్చి, ఎంత లాభ మర్కటుల్లున్నా వాట్లను బెట్టుకోగలడు! చెట్టు మీద ఒక ఎండు కొమ్మలాగా ఉండిపోయి, మోస గించ గలడు! వాడి కత్తికి అపధి ఏమిటా తెలిసిన మర్కటుడు గాని, వాడికి దొంగి ప్రాణాలతో విరుట్పడిన మర్కటుడు గాని లేడు. అందుచేత మర్కటులు చెల్లాచెదురుగా పారిపోయి, గోడలూ, గొప్పలూ, గళ్ళ కప్పలూ ఎక్కడాడు.

21

మర్కటలు కావాను చూసి, తనను పది
లేని పాంపాగానే భాలా పెద్ద పెట్టున
నిట్టారాడు.

కావా నోడకెంచి భయంకరంగా ఒక్క
సారి బుస కొట్టాడు. మర్కటలు, ఎక్కడి
వాళ్ళక్కడ స్తంభించి పోయి, మాట్లాడటం
మానేకాదు. అంతటా నిశ్శబ్దం అవించింది.
ఆ నిశ్శబ్దంలో మౌగిలి, బాహుర నీటి నుండి
బయటికి వస్తూ తన ఒంట మీది తడి విడి
లించు కోవటం వినబడింది.

బాహుర రొచ్చతూ, "నా పని అయి
పోయింది. మనిషికూనను ఆ మందపంలో
నుంచి బయటపెట్టు. వాణ్ణి తీసుకుని
పోదాం. లేకపోతే మర్కటలు మళ్ళీ మీద
పడగలరు," అన్నాడు.

"బుస్! అగండి. ఆ మర్కటలు
నా ఆజ్ఞ లేకుండా కదల లేదు. నేను ఇంకా

ముందు రాలేక పోయాను," అని కావా
బాహురకే, "తమ్ముడా, నువ్వు ఎవరినే
పిలిచినట్లున్నావు?" అన్నాడు.

"యుద్ధాద్రేకంలో నేను నేక పెదత పెట్టి
ఉండవచ్చు... గాయపడ్డావా, భాలా?"
అన్నాడు బాహుర.

భాలా కాళ్ళూ, చేతులూ అడించి చూసు
కుంటూ, "నన్ను పీ వంద పిల్లభాలూల
కింద విడ గొట్టబాసితి వాళ్ళు ప్రయత్నిం
చాడు. అబ్బ, ఒక్కరికా హూనమయింది!
కావా, ఇవాళ నువ్వు మా ఇద్దరి ప్రాణాలూ
కాపాదా పనబాని నేమి సందేహం
లేదు," అన్నాడు.

"దాని నేల లే. మనిషికూన ఎక్కడ?"
అన్నాడు కావా.

"ఇక్కడే! ఈ బోనులో. ఇందులో
నుంచి నైకి ఎక్కలేను," అన్నాడు మౌగిలి.

అల్ల చివరి కొమ్మ

మొదటి పాఠశాల పాఠ్యపుస్తకములు

కొట్టాడు. చక్కమల పాడి పాడి అయి, చాలి పడింది. ఇంత చూసి లెవలది. అక్కడి పిచ్చిడి. గురిలో నుంచి మౌనీ బయటికి చూశాడు. అతడు భాలా మీద పసి వెయ్యో, బాఫీర మీద పసి వెయ్యో వేసి. ఇద్దరినీ కొగలించుకున్నాడు.

భాలా మౌనీని మృదువుగా కొగలించు కుంటూ, "గాయపడ్డావా, కామానా?" అని అడిగాడు.

"గాయలే కాదు, అకలి దహించుకు పోతున్నాను. అయ్యయ్యో, మీ పిచ్చుకా బాగా గాయపడ్డారే! నెత్తున కూడా కాయతున్నాను!" అన్నాడు మౌనీ.

మౌనీకిల్లల వగిరా, చాలా ప్రవేశం మీదా ఉన్నట్టిది తాను మర్చిపోలను చూస్తూ, "గాయపడింది అక్కాగా మేమే కాదులే!" అన్నాడు బాఫీర, పిచ్చుకు నాక్కుంటూ, "నీమీదరవా లేదు. నువ్వు బలకులం అయి చాలారా, కప్పావో!" అన్నాడు భాలా, మౌనీ పిచ్చుకుకు.

"అమరా అనవత చూసే శోపంబు. ముందు కావాలి కృతార్థం చెప్పక, మౌనీ. అందు లేకపోతే ఈ ముచ్చట పాపమయ్యేది కాదు, నువ్వు దక్కే వాడివి కావు," అన్నాడు బాఫీర.

"పిచ్చి తిన్నాడు వారిది. నుమరి చాగా నువ్వం చెప్పాడు. మా పిచ్చికి తక్కువే ఉంది," అన్నాడు ముందువలలో, బాములు.

"అహ! ఈ మనవికూనకు అందరూ గిహతులే! మనవికూనా, ఇంతవల మారం ఎక్కు. ఏమీ చేస్తారా, చెక్క చాక్కెంది. నీకు గొప్ప ముచ్చట పోతున్నాను," అన్నాడు కావా.

కావాని ముందులో చెక్కెక్కు గొప్పలో కీట ఉన్న చోటు వెతకి, గురి కొనం ముచ్చట అక్కరి రెండు ముచ్చట పోలికగా గొప్ప. అం నీరలలో అరేమనకు పసి రెండు, అరేమనకు పిచ్చి. పిచ్చిలు

చందమామ

మర్నటులు, ఎవరో లాగినట్టుగా కావా శేరి ఒక అడుగు వచ్చారు. వాళ్ళతోబాటు బాలూ, బామీరలు కూడా ముందుకు ఒక అడుగు వేశారు.

"ఇంకా దగ్గిరి!" అని కావా పెద్ద గేక పెట్టాడు.

మోగ్గీ, బాలూ బామీరల మీద చేతులు వేసి, వాళ్ళను మెక్కు లాగాడు. వాళ్ళిద్దరూ నిద్రపేలుకున్నట్టుగా అయ్యావి.

"చెయ్యి తియ్యకు, తమ్ముడా. లేకపోతే నేను కావా దగ్గిరికి పోతాను," అన్నాడు బామీర రహస్యంగా.

"ఎముంది అందులో? కావా మెలికలు తిరుగుతున్నాడు. మనం పోదాం," అన్నాడు మోగ్గీ.

వాళ్ళు మళ్ళీ అరవ్యావృకల కిందికి చేరాక బాలూ పెద్దగా శ్వాస విడిచి, "ఓహో! నే నెన్నటికీ కావా స్నేహం కట్టను," అన్నాడు.

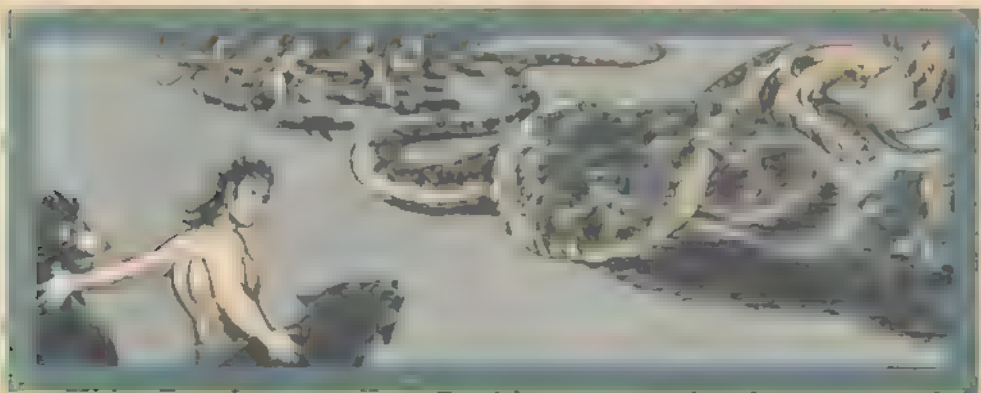
"వాడు మన తలచున్న నవాడు. ఇంకొక్క కనుం ఉంటే నేను వాడి నేట్లాకే నడిచి ఉండును," అన్నాడు బామీర.

"తిరిగి చూడుడు ఉదయించే లోపగా ఆ నేట్లాకే ఎంచుకు నిద్రపనున్నారో! వాడి వేట బాగానేపాగుతుంది," అన్నాడు బాలూ.

"పెద్ద పాము అర్థం లేకుండా మెలి కలు తిరగటం తప్ప నా శేమి కనిపించ లేదే?" అన్నాడు మోగ్గీ. కావా సృత్యంలో గల సమ్మాహనశక్తి మోగ్గీకి అర్థం కాలేదు. అతను మనిషికూన.

మోగ్గీని బామీర తన పిప్ప మీద ఎక్కించు కుని బయలుదేరాడు. మోగ్గీ బామీర పిప్ప మీదనే నిద్రపోయాడు. బాలూ బామీరలు తమను గుహకు చేర్చుటమూ, తోడెలమ్మ సరసన పడుకో బెట్టటమూ కూడా వాడెరగడు....

ఆ విధంగా పసికంఠం లోనే మోగ్గీకి కావాతో పరిచయం కలిగింది.

అరణ్యపురాణం

22

మౌగి మనుషుల మేల్మేలులపై అరణ్యానికి తిరిగి వచ్చాక, అతనికి కావాలి అందిన పాతన్నెహం అలాగే అంది పోయింది. అనాడు గతులు తనను కథిలాలకు ఎత్తుకు పోయినప్పుడు కావ వాళ్ళందరినీ చిత్రవచ చేసి తనను కాపాడిన సంగతి మౌగి ఏ నాడూ మరచలేదు.

కావ మరకసారి కుటుంబం విడిచిన సంగతి తెలిసి మౌగి అతన్ని పరామర్శించ దానికి వెళ్ళాడు. కుటుంబాన్ని విడిచాక, కొత్త చర్మం కాస్త బిడసెక్కి వాకా కావ నిస్థైర్యంగా ఉంటాడు.

మౌగి ఇప్పుడు కావకు పాతనాటి మనస్సి కూసకాడు. మిగిలిన అరణ్య వాసులందరితో బాటు కావ కూడా అతన్ని అరణ్యానికి నాయకుడుగా అమోదించి, అరణ్య వార్త లన్ని అతనితో చెబుతున్నాడు.

అపరాధం అయింది. కావ శరీరపు చుట్టలమధ్య మౌగి, కుర్చీలో చెరగిల బడి కూర్చున్నట్టు కూర్చుని ఉన్నాడు. అతను చుట్టూలాపడి ఉన్న కావ కుటుంబాన్ని వెళ్ళుకోవట్టి చూస్తున్నాడు.

"కళ్ళ మీది పారకూడా ఎంత స్పష్టంగా ఉందో!" అన్నాడు మౌగి.

"నీ చర్మం ఎప్పుడూ పాతబడి పెళుసు బారవా?" అని కావ అడిగాడు.

"అలా అనిపించి నవ్వుకు వెళ్ళిస్తాడం చేస్తాడు. ఉక్క మరీ బాస్తగా ఉన్నప్పుడు, చర్మమంతా ఉడిపాము. పరిగెత్తత బాగులయ నని అనిపించి మాట నిజం," అన్నాడు మౌగి.

"నేను చర్మమూ విన్నోస్తాను, స్నానమూ చేస్తాను. కొత్త చర్మం ఎలా ఉంది?" అని కావ అడిగాడు.

మొగ్గి కావా చర్మంమీది పాదాల మీదుగా నెముపడుతూ, "కాబేలు చర్మం ఇంకా గట్టిగా ఉంటుంది గాని దానికి సొంపు లేదు. సీతాకోకచిలుక రెక్కమీది చుక్కల్లాగా, చాలా అందుగా ఉంది," అన్నాడు.

"అది నీకు తగిలితే గాని మెరుపెక్కడు. వెళ్ళి స్నానం చేద్దాంపద," అన్నాడు కావా.

"నెను నెమ్మ ఎత్తేదీ?" అంటూ మొగ్గి కావా మధ్య భాగాన్ని వట్టుకుని ఎత్తాలని చూశాడు. అది చచ్చినా కదలలేదు. కావా తమాషా చూస్తూ ఉందిపోయాడు.

అ తరవాత వాళ్ళు నిత్య వ్యాయామక్రిత అరంభమయింది. ఇద్దరూ కుస్తీ పట్టి

వాళ్ళు. అది బలానికి, దృష్టికి కూడా పరిచి. రెంజిలోనూ కావాదే పై చెయ్యి. కాని, మొగ్గి దృఢకాయువయాక, అతని కత్తులను పెంపొందించ బానికి కావాయే ఈ అట మొగ్గికి వెళ్ళాడు. ఒకసారి కావా మొగ్గిని తన చుట్టలలో పాదాలనుంచి తంకందాకా చుట్టసేవాడు. అప్పుడు మొగ్గి తన చేతిని విడిపించుకుని, కావా కంఠాన్ని పట్టుకోవ బానికి ప్రయత్నించేవాడు. తరవాత కావా తన చుట్టలను కాస్త వదులు చేసేవాడు. మొగ్గి తన రెండు పాదాల మీదా కావా తొకను తొక్కి పట్టడానికి ప్రయత్నించేవాడు. కావా తన తలను మొగ్గి కేసి వెగంగా, కొట్ట బోయేలాగా విసిరేవాడు. మొగ్గి అతి నేర్పుగా అతని తలను పక్కకు నెట్టని, చెప్పిను తప్పుంచుకో జూసేవాడు. కాని అది సాధ్యమయ్యేది కాదు. మొగ్గికి దొరకకుండా కావా అతని కరిరాన్ని, తలచుకున్న చోట నల్లా తలతో తాకివాడు. చిట్ట విజరకు కావా మొగ్గిని ఒక్క గట్టిచెచ్చి కొట్టి, అంత దూరాన పడేటట్టు చెయ్యటంతో ఈ అట ముగిసింది. మొగ్గి నవ్వుతూ, రొచ్చుతూ లేచి వచ్చేవాడు.

ఇవార కూడా ఈ అట అలాగే ముగిసింది. తరవాత ఇద్దరూ బంతరాళ్ళు

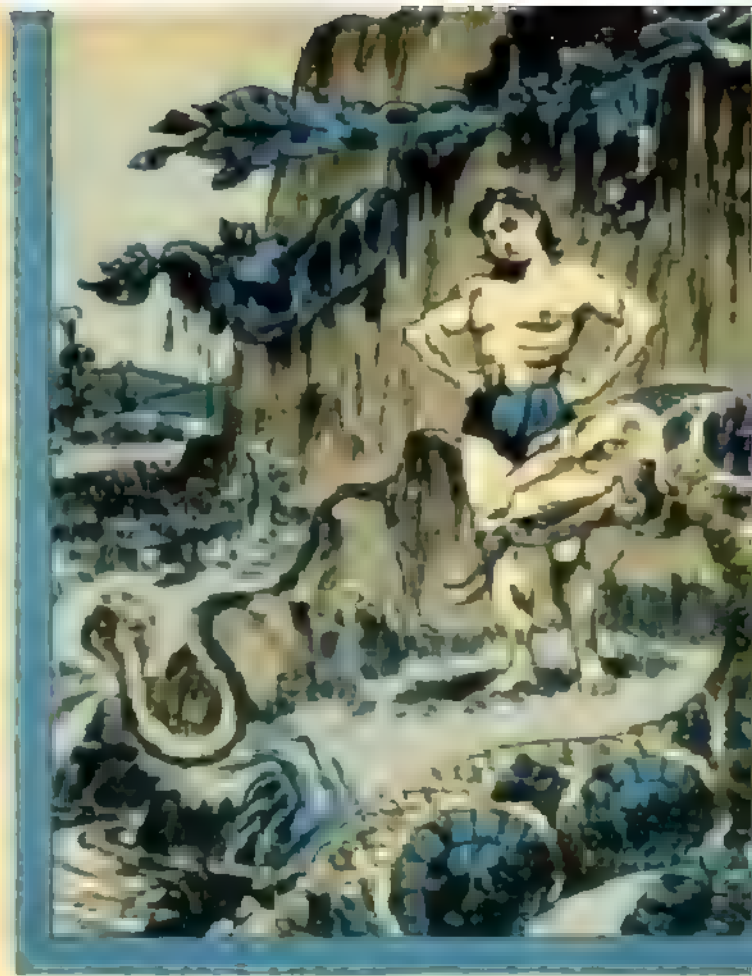
మధ్యన ఉన్న చీకటి కొనేరుకు వెళ్ళి అందులో శుశులు కొట్టారు.

"ఇదే నిజమైన శుశుం. మనిషి శుశులో ఈ సమయానికి మనుషులు మంచిగాలి రాకుండా తలుపులన్నీ బిగించి, కొయ్య బల్లలమీద వదుకుని, కంపుగుచ్చలు నిలుపునా కప్పుకుని, ముక్కులకుండా ముదనస్త్రపు పాటలు ప్రారంభించేవాళ్ళు—వాకు బాగా జ్ఞాపకం. అరణ్యం చాలా మెరుగు." అన్నాడు మోగ్గి మత్తుగా.

ఎక్కడినుంచో ఒక తాడుపాము రాళ్ళు దిగివచ్చి, నీచుతాగి, "వేటసాథారి!" అని తన దారిన వెళ్ళిపోయాడు.

"అయితే, తమ్ముడా. నీకు కావలసిన దంతా అరణ్యంలో దొరుకుతున్న దంటావా?" అని అడిగాడు కావా.

"అంతా ఎక్కడ దొడకు తున్నదిలే! దొరికితే వెలకొక పిర్రలానేను చంపక పోయాడా? వానా కలంలో ఎంతా, ఎంతా కలంలో వానా వస్తే ఎంత దాగుండును! కరువు మాడేటప్పుడు ఒక మేక దొరక్క పోయిన అనిపిస్తుంది. మేక దొరికితే అది లేది కాకపోయిన అనిపిస్తుంది. లేది దొరికితే అదివి దున్న కాకపోయిన అనిపిస్తుంది. అంచుకీ అంతే?" అన్నాడు మోగ్గి.

"నీ కుగి కరికలేదా?" అని కావా అడిగాడు.

"అరణ్యం కిచ్చలేని కరికంటూ ఏ ముంది?" అన్నాడు మోగ్గి.

"ఆ తాడు చెప్పటం—" అని కావా ప్రారంభించాడు.

"ఏ తాడు? ఆ తాడు ఏమి చెప్పనే లేదే?" అన్నాడు మోగ్గి.

"నీచుతాగి పోయిన తాడుకాదు, ఇంకో తాడులే," అన్నాడు కావా.

"నువ్వు విషపువుదుగులతో స్నేహం కట్టవనుకుంటానే! నువ్వే వరుగతో మాట్లాడావు?" అని మోగ్గి అడిగాడు.

చందమామ

"మూడు నాలుగు నెలల వ్యవధి. శివరాత్రి వేడుకల వెళ్ళాను. నీకా చదువు పాఠశాల ఉండే ఉంటుంది. అక్కడ నే నెకా సారంగంలో వేట చేసి, చిన్న గుమ్మకు తీశాను. తరవాత నెడలెచి, ఆ సారంగం కుండానే ఇంకా ముందుకు పోయేవారికి ఒక తెల్లపతకం కనపడింది. అరసు నాకు తెలిసి పిమ్మటాచిన్నో చెప్పింది, నే నెప్పుడూ చూడనది పిమ్మటా చూపింది" అన్నాడు కావా.

"కత్తకం ప్రాణురా? వేదాన దీన
వేదా?" అని మౌనీ అనకటో అడిగాడు.

"వాటిని వేరొకటి, వేరొకటి వేళ్ళన్నీ
ఉండి చక్కాపాకాయి. మనవి అయిన వాడు
వాటిని చూడడానికి ప్రాణాలైనా అర్పిస్తావను,
తెల్లవడగ అన్నాడు" అన్నాడు కానా.

"దానిని చూద్దామా మరి? నేను కూడా
 ఒకప్పుడు మురిసిపోతా?" అన్నాడు మోగ్.

"అబ్బ, అబ్బ! ఆ తెల్లపతక తెర
వచ్చిననుకూడా ఇది అరవ్యమంత ముందు!

అతనితో నిన్ను గురించి చెప్పాను. కాను మనిషిని చూసి చాలా కలమయిందిట. నిన్ను తీసుకురమ్మన్నాయ్. అక్కడ ఉన్న వస్తువులు చూడటానికి నువ్వు ప్రాణాలైనా బలి పెడతావుట!" అన్నారు కానా.

“ಅದೇನೆ ನೆಲೆತಡಗಿನದೆ ಅಯ್ಯ ಕಂವಾಲಿ.”
ಅನ್ವಾಯ ಮೌಢಿ.

"కనే కాదు. అది—దాన్ని ఎక్కడ పట్టించాలో నాకు తెలియలేదు," అన్నాడు కాన.

"అక్కడికి పోదాం. నే నెప్పుడూ తెల్ల
నాగును చూడలేదు. అతను వాటిని చంపి

"చంద్రావా?" అని మోర్సీ అడిగాడు.
"నాల్గి ప్రాణుని ఉండదు. అరవే

అరణ్యపురాణం

23

ఇప్పుడు మౌగిలి వానరులంటే ఏ మాత్రమూ లక్ష్యం లేదు. వానరులకే మౌగిలి అంటే గుండె వడ. అయితే మౌగిలి కథలాలను చేరే సమయానికి వానరమూకలు అరణ్యంలోని కొన్ని ప్రాంతాల మీదికి దాడి పోయి ఉండటం చేత కథలాల విర్రవం గా ఉన్నాయి. అంతటా నిశ్శబ్దం, వెన్నెల కాస్తున్నది.

కానీ మిట్ట ప్రాంతం మీద ఉంటే రాని వానపు మేలుకట్టు మీదుగా పాకి, దాని మధ్యగా ఉన్న మెట్ల వెంబడి కింపికి పిగ పోగాడు. ఆ మెట్లు కూడా కథలావస్త్ర లోనే ఉన్నాయి.

"మనమూ మనమూ ఒకటే," అని మౌగిలి పాముభాషలో కేక పెట్టాడు. అతను మెట్లు దిగటానికి కాళ్ళమీదా చేతులమీదా కూడా కదలవలసి వచ్చింది. మెట్ల దిగువన చాలి పీటవాలగా దిగిపోయింది. అది అనేక

మెలికలుగల చారి. కొంతదూరం పోయాక రాత కట్టడులో నుంచి ఒక పెద్ద పేచీ తోచుకు వచ్చి ఉండటం కనిపించింది. దాని తాలూకు మహా వృక్షం మొదలు ముమ్మై అడుగులు ఎగువన ఉన్నది. వాళ్ళు ఒక ఇరుకు నుంచుకుంటూ దూరం ఒక నేల గది లోకి అడుగు పెట్టారు. అది చాలా వికారంగా ఉన్నది. దిప్పలాగా ఉన్న దానికప్పు నుంచి కూడా అక్కడక్కడా చెట్ల వేళ్ళు దిగాయి. కప్పలో రంధ్రాలు ఏర్పడటంవల్ల కొద్దిపాటి కాంతిరసాలు గదిలోకి ప్రవేశిస్తున్నాయి.

"ఇది చాలా క్రమకరమైన గుహ. అయితే రోజూ వచ్చి పోవటానికి మరీ దూరమై పోయింది. ఇక్కడ మనం చూడ పరిచుచేమిట?" అన్నాడు మౌగిలి.

"నెనున్నాను కానా?" అని గది మధ్య నుంచి ఒక కంఠం ప్రవీణించింది. ఏదో

అట్ట చివరి తొమ్మిది

తెల్లపడగ చెప్పుకు పోతున్నాడు:

"నా దొక్కరికి ఎచ్చాక అయ్యడు సార్లు. రాలే పలక ఎత్తి, మరితత నిట్టి వీరిచాడు. గారతి గొప్ప నిట్టి మరెక్కడా లేదు—నూరు రాజుల నిధి. అయితే అఖరుసారి పలక ఎత్తి చాలా, చాలా కాలమయింది. నా సగరం సన్ను మరిచిపోయిందో ఏమో మరి."

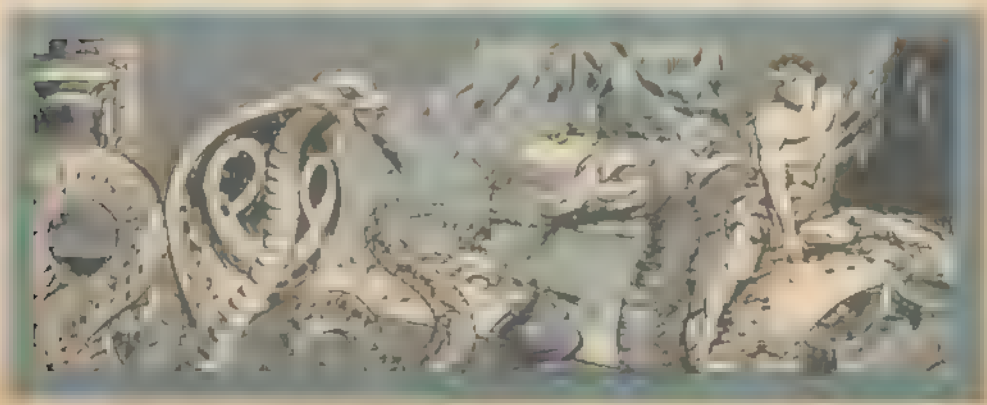
"అసలు సగరమే లేదు. పైకి చూడు. బ కనిపించదు, రాళ్ళకు చిట్టులుని దిగు తున్న మహాబల వేళ్ళు. చెట్లు, మనుషులూ కలిసి ఎరగింక" అన్నాడు కావా.

తెల్లపడగ కనిగా, "రెండు, మూడు పొల్ల మనుషుల దొక్కడ ప్రవేశించారు. నేను దొడ్లో వారి దొక్కడు చివరవ్వించాకా దొక్కమీ మొట్టకదిడు. ఆ తరువాత దొక్క చివర కొద్దిసేపు మాత్రమే ఎరులలావదు. మీరేమో దొడ్ల పొత్తి నానా అవిధాలూ గొడుగున్నాడు. ఎక్కడ మరెక్కడ ఎక్కడ మూను. సగరమే లేవని, నా రక్షింపని

ముగిసింది నను సమ్మతించారు! రాలే పలక ఎత్తి, బాహులు గానం చేస్తూ దిగి వచ్చి, నాకు చెప్పని పాట పోసి, వెలుగు లోకి తీసుకు పోయేదాకా నేను రాజనక్షిప ఎత్తకుట్టే! సగరం చెప్పిపోయిందా? అది చెప్పిపోయిందా? అయితే పనికి ఈ రత్నాలను తీసుకుంటే చూస్తాం. ప్రపంచంలో ఇంత విలువైనది మరి లేవు. పామునాటక మనకు, నువ్వు చెప్పి పొందలే ప్రాణాలతో తిరిగి పొగలిగితే చిట్ట చిట్ట రాజులందరూ నీకు వాసనపెట్టగలరు!" అన్నాడు తెల్లపడగ.

"దొడ్ల దారి అప్పుతున్నది. నాగిలా మహా, దొడ్లకు పోయినానికి ఇక్కడి పమి కనబడదే?" అన్నాడు మొగ్గి.

"నాగ్గి చురుల సాక్షిగా, ముగ్గురి దేవల సాక్షిగా ఈ అబ్బాయికి దాపుచెప్పు పట్టుకున్నది. నువ్వు ఇక్కడ మూసేల్చుగా నీకు ఏ మానవుడూ చూడనది చూపిస్తాను. చూడు," అన్నాడు తెల్లపడగ.

అరణ్యపురాణం

24

మౌగి చుట్టూ పరికించి చూసి, నేల మీది నుంచి తకతకా మెరిసే దాన్ని గుప్పట పైకి తీశాడు.

"ఓహూ, మనిషి మందలో ఆటకు ఉపయోగించే వాటి లాగే ఉంది. ఇది పడుపు పచ్చగా ఉన్నది, అవి గోధుమ రంగుగా ఉండేవి. అంతే తేడా," అంటూ అతను బంగారపు నుడ్డును కింద పడ నెచ్చాడు. ఆ చికిటి కొట్టులో కొన్న అడుగుల లోతున వెండి, బంగారు నాణాలున్నాయి. వాటిలో నగల కూరుకుని ఏనుగు అంబారీలున్నాయి. అవి బంగారు లేకుతో తయారై చేసి, రత్నాలు పొదిగింపి. రాజులు ఎక్కి తిరిగి పల్లకీలున్నాయి. వాటికి వెండి సగిమీలున్నాయి.

తెల్లపడగ చెప్పిన మాట నిజం. ఈ విచికి మూర్ఖుల కట్టడం సాధ్యం కాదు. ఎన్నో

కాళ్లాల మీద యుద్ధాలద్వారానూ, దోపిడి చేసి, వర్తకం జరిపి, చచ్చి పనూలు చేసి కూడబెట్టిన నిధి ఇది.

అయితే పిటి విలువ మౌగికి కొంచెం కూడా తెలియదు. కత్తులు అతన్నే కొద్దిగా అకర్షించాయి. కాని, తన కత్తుకున్న "పట్టు" వాటికి లేకపోవటం వల్ల వాటిని బార పెడి చేశాడు. చిక్కిచివరను అతను దృష్టిని ఒక అంకుశం ఆకర్షించింది. దాని పిడి చివర ఒక గుండ్రని, పెద్ద కెంపు ధగధగలాడు తున్నది. దాని దిగువ ఎనిమిది అంగుళాల మేర నీలపు రాళ్ళు ఒత్తుగా అమర్చబడి ఉంది. పట్టు బాగా చిక్కదానికి వీలుగా ఉన్నాయి. మిగిలిన పిడి అంతా దంతంతో చేసింది. దాని చివర ఉన్న ముల్లూ, కొక్కిరమూ ఉక్కువి. వాటిపైన బంగారు లేకున్నది. వాటి మీద ఏనుగుల బొమ్మలు

అట్ట చివరి బొమ్మ

*****

"ఇవన్నీ నీవేనంటావా? దీన్ని నాకిస్తావా? నువ్వు తింటానికి కప్పలను తెచ్చి పెడతాను," అన్నాడు మౌగ్గి.

తెల్లపడగ కూరమైన అనందంకో ఉబ్బి పోతూ, "తప్పక ఇస్తాను. ఇక్కడ ఉన్న నిధినికేవల మంతా నీవే—నువ్వు వెళ్లిపోయే దాకా!" అన్నాడు.

"నే నీంక వెళ్లిపోతున్నాను. ఈ చోటు చీకటిగానూ, చలిచలిగానూ ఉన్నది. ఈ ముల్లకర్రను అరణ్యానికి తీసుకు పోతాను," అన్నాడు మౌగ్గి.

"అరణ్యానికి తీసుకు పోతావా? సరే... ముందు, నీ కాలి దగ్గర ఆవేమిటో చూడు!" అన్నాడు తెల్లపడగ.

మౌగ్గి ఒక మనిషి కపోలాన్ని పైకి ఎత్తి, "మనిషి తల ఎముక. అక్కడ ఇంకా రెండున్నాయి," అన్నాడు.

"వాళ్ళు కొన్ని ఏళ్ళకితం ఈ నిధిని ఎత్తుకు పోదామని వచ్చారు. చీకట్లో నేను వాళ్ళను పరామర్శించాను. తరవాత వాళ్ళు కదలలేదు," అన్నాడు తెల్లపడగ.

"నిధి, నిధి అంటావు. నా కెందు కానిధి? నా కి ముల్లకర్ర కావాలి. దీన్ని నాకిచ్చావా వెట సాగారి. లేకపోయినా వెట సాగారి. నేను విషప్రాణులతో పోరాడను. మీ వాళ్ళ

చిత్రించి ఉన్నాయి. ఆ చోట్మేలే మౌగ్గిని అకల్తించాయి. వాచని చూపుట పాథి భావకం వచ్చాడు.

మౌగ్గి ప్రతి చర్యనూ ఎంతో శ్రద్ధగా గమనిస్తూ తెల్లపడగ, "ఇదంతా ఒక్కసారి కళ్ళ చూడటానికి ప్రాణాలల్పస్థై మాత్రం ఏమిట? నేను నీకు ముహూపకారం చేశాను కానూ?" అన్నాడు.

"నా కేమి ఆశ్రయం కావటం లేదు. ఇవన్నీ కరినంగానూ, చల్లగానూ ఉన్నాయి. తిని తానికి వసిరిరావు. కాని, ఇది బాగుంది. దీన్ని పట్టుకు పోయి, ఎంతలో చూడాలి," అంటూ అంకుశం ఎత్తి చూపించి,

***** చందమామ *****

+++++

దగ్గర నేను అభయమంతల కూడా నేర్చుకున్నాను," అన్నారు మౌగ్గి.

"ఇక్కడ అభయమంతల నా ఒక్కదిదే!" అన్నారు తెల్లవడగ.

కావా, ఇళ్ళు చొరుక్కొని వెళ్ళిపో, ముందుకు చూసి, "మనమీ తనకు రమ్మన్న ఎవరు?" అని అడిగాడు.

"నే నీ అన్నాను. నేను మనమీ చూసి ఎంత కాలమయింది. ఈ మనమీ సర్ప భాష మాట్లాడతాడు కూడానూ," అన్నారు తెల్లవడగ.

"కానీ అప్పుడు చంపటం మాట రాలేదు. నేను ఒంటరిగా ఆరణ్యానికి తిరిగి పోయి, ఇతన్ని మృత్యువుకు అప్పగించి వచ్చాడని చెప్పనా?" అన్నారు కావా.

తెల్లవడగ ఆహంకారంగా, "చంపటం గురించి ముందుగా మాట్లాడే అలవాటు నాకు లేదు. నువ్విక్కణ్ణించి వెళ్ళినా, మాననా, గోడలో సొరంగం ఉంచనే ఉంది. కోతులను చంపేవాడా, బాప్తిగా మాట్లాడకు. నేను నీ మొద మీద కాకానంటే చాలు, నువ్వు సొదిలోకి మిగలకుండా పోతావు. ఇక్కడికి వచ్చిన మనమీ ఉపరితో తిరిగి పోవటమన్నది పినాడూ జరగలేదు. నే నీ నగర రాజు నిక్షేపరక్షకుణ్ణి!" అన్నారు.

"ఒరి పాలి పోయిన చీకటి వురుగా, నేను మళ్ళీ చెయ్యరున్నాను, విను. నీ రాజు లేడు, నగరమూ లేదు. మన చుట్టూ ఉన్నది అరణ్యం," అన్నారు కావా.

"నిజి ఉన్నదిగద. పోనీ ఓ పని చెద్దాం. కుర్రాణ్ణి పరిగెత్తమని, నువ్వు విశేడం చూడు, కావా. అటూ ఇటూ వరిగెత్తు కుర్రాడా, అడు కుందాం!" అన్నారు తెల్లవడగ.

మౌగ్గి కావా నెత్తిమీద నెమ్మదిగా చెయ్యి పెట్టి, రహస్యంగా, "ఈ తెల్లవాడి కింత వరకూ మనమీ మందలో వాళ్ళ సంగతే తెలుసు. నా సంగతి ఎరగదు. చేట కావాలిట వాడికి. ఇద్దాం," అన్నారు.

+++++ చందమామ +++++

అతను తన చేతిలో ఉన్న అంకుశాన్ని చప్పున తెల్లపడగ మెడ మీద వేట్టట్టుగా వేశాడు. దాని బరువు కింద తెల్లపడగ కదలలేక పోయింది. మెలికలు తెరుగుతున్న తెల్లపడగ కఠీరం మీద కావా దూకి, "చంపు!" అని నేక పెట్టాడు.

మౌగ్గి కుడిచేయ్యి అవయవంగా కత్తి మీదికి పోయింది.

"చంపను. అకలికి తప్పు గుండ్లెత్తడూ చంపను," అని మౌగ్గి తెల్లపడగను మెడ వెనుక పట్టుకుని ఆతని నోడు కత్తితో వగలదీసి, "చూడు, కావా! బెరడు!" అన్నాడు. తెల్లపడగ పై వపలలో భయంకరమైన విషపు కోరలున్నాయి. దాని చిగుళ్ళు పడితపోయి, నల్లగా ఉన్నాయి. వాటిలో విషం పట్టి పోయింది.

మౌగ్గి తెల్లపడగ మెడ మీది నుంచి అంకుశం ఎత్తి, అతన్ని విడిచి వుచ్చుతూ, "రాజువీధిదానికి కొత్త రకమిదు రావాలి,

బెరడూ. నువ్వు చెయ్యరాని పని చేశావు, బెరడూ. నువ్వే, అటూ ఇటూ పరిగెత్తి అడుకో," అన్నాడు.

"ఇంత అవమానం భరించలేను. నన్ను చంపెయ్యి," అన్నాడు తెల్లపడగ.

"నీ చంపటాలతో చాలి వచ్చింది. ఇక ఈ ముట్లకర్రను నేను పట్టుకు పోతాను. నిన్ను ఒడించాను గద!" అన్నాడు మౌగ్గి.

"దాని మూలంగా చావు రాకుండా చూడకో! అది మృత్యువు! జ్ఞాపకం ఉంచుకో! నా నగరులో ఉండే ప్రతి ఒక్కరికీ సరిపథ్యంక మృత్యువు దానిలో ఉన్నది. అది ఎంతోకాలం నీకు దక్కదు, అదివి చూడు. నీ దగ్గర నుంచి తాగునీటి వాడికి దక్కదు. దాని కోసం హత్యల పరుల పర పోగులుంటి. నా కత్తి ఉడిగిపోయింది. ఇక నాకు చెయ్యబలిసిన పనిని ఆ అంకుశమే చేస్తుంది. అది మృత్యువు! మృత్యువు! మృత్యువు!" అన్నాడు తెల్లపడగ.

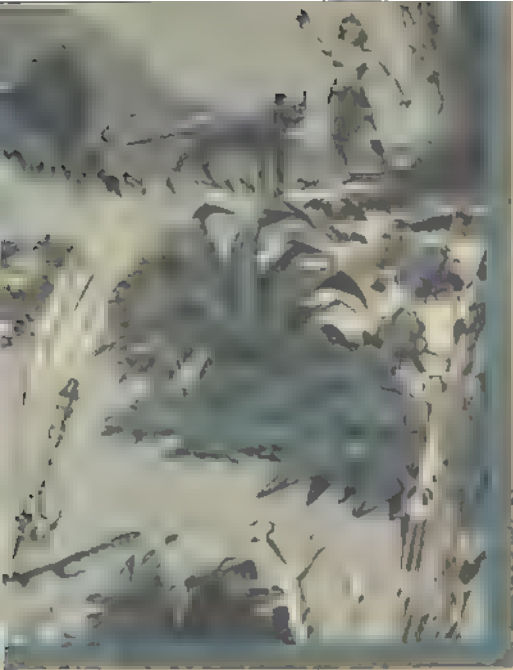
ఈ పూట వెటకు పోదాం, వస్తావా?" అన్నాడు కావా.

"అమ్మ, పక్కాగా చూడండి
 పాపం!" అన్నా బాగా బుద్ధిగా,
 మళ్ళీ మళ్ళీ చూడండి. పాపం అమ్మ
 కాదు. మనం చేసినది, పాపం చూడండి
 అమ్మ, పక్కాగా చూడండి.

[illegible]

అప్పుడు, నీ అనుభవం రాత్రు
నాకి పోయింది అని చెప్పింది. నాకు అనుభవం

*****

"మనుషులు హాథీ నంకానాన్ని తలలో పొడిచి రక్తం తెప్పించటానికి! అలా మనిషి అజ్ఞులను అమలు చేసుకోవటానికి! గోళ్ళూ, కోరలూ లేని మనిషి ఇటువంటివి, ఇంకా హెరమైనవి స్పష్టం చేసుకున్నాడు!" అన్నాడు బాఫీర.

"చీ, చీ! మనిషిమందకు సంబంధించిన ప్రతిదీ రక్తం కళ్ళ చూసేదే! ఈ సుగతి తెలిస్తే దీన్ని తినుకురాకనే పాడును," అంటూ మోగి తన చేతిలో ఉన్న అంకుశాన్ని దూరంగా విసిరి వెళుడు. అది తళతళా మెరుస్తూ వెళ్ళి, ముప్పై గజాలదూరాన నేలలో గుచ్చుకున్నది. మోగి మంచుతో తడిసిన గడ్డిమీద చేతులు దుద్దుతూ, "పీడ వదిలించుకున్నాను. ఆ బెరడుగాడు నేను చస్తానన్నాడు. పాలిపోయిన ముసిలి, వెరి పీమగు!" అన్నాడు.

"రాతల్లా వేదాది, పగలల్లా వాగటం నా వల్ల కాదు. నేను నిద్రపోతున్నాను, చిన్న తమ్ముడూ," అన్నాడు బాఫీర తన చోటికి బయలుదేరిపోతూ.

మోగి మంచి చెట్టు చూసుకుని ఎక్కి, లతలు అల్లి ఉయ్యాల చేసుకుని, అందులో ఉగుతూ నిద్రపోయి, అంచమైన ఎర్ర రాయి గురించి కలగన్నాడు. తిరిగి అతనికి

నంగకుంకా తెలుసు. ఆ ఎర్రరాయి కోసం ఒక్క రాత్రిలో మూడు హత్యలు చేసేవాళ్ళు చాలామంది ఉంటారు," అన్నాడు బాఫీర.

"చేసేటందు కిమి లేకపోతే మనుషులు హత్యలు చేస్తారని నాకూ తెలుసు. ఈ ఎర్ర రాయి తినటానిక్కూడా పనికి రాదే, దీని కోసం చంపటం దేనికని!" అన్నాడు మోగి.

"మోగి, నువ్వు పడుకుని నిద్రపో! మనుషుల మందలో ఉన్నావు, కాని ఏం రాతం?" అన్నాడు బాఫీర, నిద్ర ముంచుకొస్తూ.

"ఈ ములికి గం పస్త్రపుతో ఏం పని, బాఫీరా?" అని మోగి అడిగాడు.

***** చందమామ *****

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

మెలకువ వచ్చేసరికి చీకటి పడుతున్నది.
మర్నాటిల్లా చిట్టమీద పెద్దగా ఆరున్నాయి.

"దాన్ని ఇంకోసారి చూసుకుందాం," అనుకుంటూ లతలుపట్టుకుని అతను గిరిదిరి దిగి వచ్చాడు. అప్పటికే బాఫీల ఆక్రమణ తారటాడుతూ, హోలీలుతున్నారు.

"అ మురిరి గల పువ్వువేషములదీ?"
అన్నాడు మౌగ్గి.

"ఎవరోమనిషి రిసుకున్నాడు. ఇవిగో వారి అడుగుబాటలు," అన్నాడు బాఫీర.

"బెరడుగాదు చెప్పినది నిజమైతే అనునది చాలా. బాధలవెంబడి పోయాలి,"

అన్నాడు మోగ్గి.
 "బావ లెక్కదిద్దావు. ముందు కరువు
 నింపుకుందాం," అన్నాడు బామిర.

వాళ్ళు త్వరలోనే ఆహారం దొరికింది. ఇద్దరూ కడుపునొందా తిని, తాగి, అడుగు జాడల నడుసరించి బయలుదేరారు. అ కాలిగుడ్డులు గలవాడు, కొంతదూరం నడిచి తరవాత పరిగెత్తి, చివరకు ఒక పక్కకు తిరిగాడు. ఆ ప్రదేశంలోనే ఇంకొకమనిషి కాలి గుడ్డులు మొవటి గుడ్డలను చేరవచ్చాయి. ఈ రెండోబక పాదాలు చిన్నవి. కాలి వేళ్ళు లోపలికి ముణిగి ఉన్నాయి. అవి గొండు వెటగాడివని మోగి గ్రహించాడు.

రెండు షతల బాడలుండటం చేత మౌగి
చిన్న అడుగుల వెంటా, దా ఫీర పెద్ద
అడుగుల వెంటా చిల్లి నడుస్తూ, తాము
గ్రహించిన విషయాలు ఒకరి కొకడు నేక
పెట్టి చెప్పుకున్నారు.

చివరకు రెండు వాడలా ఏకమయ్యాయి. ఆ దారిలోనే ఒక గ్రామస్థుడి కమల దారికి అడ్డంగా పడి ఉన్నది. వారి గుండెలోకి విప్రులో నుంచి గోరువారి బాణం గుచ్చు కుని ఉన్నది. "ఒకచావు! ఆ మత్తువేదీ?" అన్నాడు మోగి.

"గోరువారు తీసుకుని ఉంటారు," అంటూ బాపీర, చిన్న పాదాలవూర వెంటిడి

♦♦♦♦♦ చందమామ ♦♦♦♦♦

దాని గోమయ, కొంతదూరం వెళ్ళాక ఒక
 ఇసుమలో నెగడు వెనక చోట గోయవాడి
 కుంబ దొంగింది. రెండో చావు! అక్కడే
 పాపింకలు ధరించిన నలుగురి కాలిగుర్తులు
 కనిపించాయి.

మౌగ్గీకి ఇక ముందుకు పోమింది
 కాలేదు. కానీ బాపీర, వెనక్కు
 తిరగటం వెటగాది లక్షణం కాదన్నాడు.

ఆ నలుగురి ఆడుగు వాడల ననుసరించి
 వాళ్ళ ఒక గుట్టపై పడిచాక బాపీరకు
 పొగవారి. తగిలింది. ఆ ప్రాంతాలలోనే
 పాపల మువ్వ బాపీరకు మరొక కనుం కని
 పింపింది. వాణ్ణి ఎవరో గొణి చూపాడు.
 గోయవాడు పట్టాణ్ణి పీటా చచ్చాడు.

మరో అరేబియన్ వాళ్ళకు వాళ్ళకు ఆ
 పొరుగు నొమ్మ, దాని ఒక్కరి మూడు
 కవాలూ ఇనుపదాయి. ఎవరి మీదా గాంబు
 లేదు. 'పిళ్ళలా చచ్చి పు?' అన్నాడు
 మౌగ్గీ అశ్చర్యంగా.

"విషం!" అన్నాడు బాపీర. పిళ్ళ
 చేతిలో చచ్చినవాడు మటవాడు. వాడు
 ముందుగానే మిగిలిన వాళ్ళ అహారంలో
 విషం కలిపాడు. అందుకు నెగడు పక్కనే
 పడివున్నది.

మౌగ్గీ దాన్ని కిక్కిరించింది తెచ్చి
 నుదుకు చాలా పక్కాత్వం వస్తాడు. అతను
 దాన్ని ఒక చోట కాత్కారికంగా పూడ్చి
 ఉంచి, రెండు రోజుల ఆపరతరం రాతి
 పూట తెల్లపడగ ఉంటే చొడికి పిళ్ళ, రుంఘం
 కుండా ఆ అంకురాన్ని చొవలకి వెన, "రప్ప
 పితామహా, మూంచి ముందున్న రావణాశిప
 రక్షింకు లేడు తెచ్చుకో! చొవలకి వచ్చి
 వాడు ప్రాణాలతో తిరిగి వాసుండా చూడు!"
 అని చెప్పాడు.

"పీటా, ఇది తిరిగి వచ్చిందా?
 నువ్వుకా చిత్రక ఉన్నావా? నువ్వు
 దావెలా తప్పించుకో గరగావు? ఎంత
 అశ్చర్యం!" అన్నాడు తెల్లపడగ.

అరణ్యపురాణం

26

వచ్చి గిరి జీవితం మహా ఉత్సాహంగా గడిచి పోతున్నది. అరణ్యంలో అందరూ ఆతనికి మిత్రులు. వారికి ఆతనికి అభిమానంతో చాటు కొద్దిపాటి భయంకూడా లేక పోలేదు. అతడు అరణ్యంలో వివిధ ప్రాంతాలకు వెళ్ళి ఉన్నాడు ఆతని సమీపం అన్నలా వెంట ఉండి ఉండేవాడు, లేకపోతే పంటరి గానే తిరిగేవాడు. అతన్ని గురించి ఎన్నో కథలైనా చెప్పబడతాయి. వాటిలో ఇప్పుడు చెప్పబోయేది ఒకటి.

తేడలయ్యా, తేడలమ్మా పోయారు. వాళ్ళు ఉంటూ వచ్చిన గుహకు మోగి ఒక పెద్ద కొండరాయిని తీసుకు వచ్చి ఆత్మల పెట్టెగాను. తరవాత వారి మీద చావు పాట పాడేగాడు.

'బాలా చాలా వృద్ధుడై పోయాడు. అతని కళ్ళలో ఇప్పుడు నీళ్ళులేదు.

ఉక్కునరాలూ, జనవ కండరాలూ కలిగిన బాహిర కూడా ఇప్పుడు వెంటమిడి వెనకటంత వేగంగా లంఘించలేక పోతున్నాడు.

అశేలా వండు ముసలి. అతని శరీరం తెల్లగా నెరిసిపోయింది. అతని చెక్క ఎముకలు వెళ్ళుకొచ్చాయి. కొమ్మకాళ్ళతో నడిచిపడ్డు నడుస్తున్నాడు. అతని బహిరన్న మోగియే సంపాదించి పెడుతున్నాడు.

నయనాని తోడేళ్ళ మంద ఎద్దిత్తి అయి పోయింది. ఆ మంద తాలూకు రెండోతరం వాళ్ళు అయిదేళ్ళ వయసులో సంపూర్ణ జప శక్త్యాలు కలిగి ఉన్న వున్నాడు. ఆ తరవాతి చెందిన నుమారు నలభై మంది తోడేళ్ళూ మరొక నాయకుణ్ణి ఎన్నుకుంటే బాగుంటుందని అశేలా నలహా ఇచ్చాడు. మంద నాయకత్వానికి జరిగిన పోటీలో ఫావో నెగ్గాడు.

అట్ట వెలికి తోమ్మ

తెరిగి కంపమీద సమావేశాలు జరిగాయి. అ.శేషమి నుండి భం లేకపోయినా మౌగ్గి వాటికి హాజరై, పాదకు ఎగువరే ఎత్తుగా ఉండే రాతిమీద అశేలా సరసన కూర్చుంటూ ఉండేవాడు. అరినెప్పడైనా మాట్లాడటం ప్రారంభిస్తే అతని ప్రసంగం పూర్తి అయినదాకా అందరూ నెళ్ళబ్బంగా ఉండి వినేవారు.

ఆ రోజులలో వెటకూ, నర్తకూ ఎలాటి విహారమూ ఉండేది కాదు. సైవాళ్ళెవరూ "మౌగ్గిజనం" ఉండే ప్రాంతంలో అడుగు పెట్టేవాళ్ళు కాదు. సమావేశంలో తేడేలు కూనలను తెచ్చి, "చూడండి! బాగా లేదే!" అన్నాడు.

చూడండి!" అన్న హెచ్చుగతు పెనపెంచే ప్రవృత్తి మౌగ్గి నీరస పులకించేది. ఆ సమావేశాలకు అతడు విధిగా హాజరయేవాడు.

ఎక్కడో దీనిని పడేవేళ మౌగ్గి ఒక ముప్పై మంది, దాని అర్థభాగాన్ని అశేలా గోను తో ఎక్కువోతులవగా ఒక మంది నేక విడిచింది. మరేకాని గతింబునక అలాటి నేక మౌగ్గిని పెనపెంచనే లేదు. పులివెక్కనగా వెటాడుతూ పోయే నెళ్ళలు అలాటి కర్ణ కరెంట్లను నేక వెడతాయి. అందులో ద్వైపమూ, ఏబయగర్వమూ, భయమూ, స్వేచ్ఛ, ఒక విధమైన వెటకారమూ మిశ్రమంగా వ్యవస్థాయి. వాయిన్ గుగ అవతలి ప్రాంతం నుంచి అలాటి నేక వినవచ్చింది.

ఆ నేకలు మౌగ్గిలోవాటు, అతని వెనకనే గొరుగుంటూ, అడుతూ, పాడుతూ నడిచే అతని అస్త్రాలు కూడా పెన్నారు. వారు చట్టున అగిపోయారు. వారి రోమాలు నెక్కుబొడుచుకున్నాయి. వారు గుర్రమన్నారు. అప్రయత్నంగా మౌగ్గి చెయ్యి కత్తి మీదికి పోయింది. అతని కళ్ళు ఎరుపెక్కాయి. అతను కనుబొమలు ముదేస్తూ, "నక్కడ నేటాడ సాహసించే చారల వాడెవరూ లేదే!" అన్నాడు.

"ఇది చారలవాడి కేకకాదు. భారీవిత్తుల
చేత పుట్టినదే. ప్రత్యేకము!"
అన్నాడు పెద్దన్న.

అది విక మళ్ళీ పనిపించుచు. మోర్తీ
కొత్త గుట్ట పో. నమోదు పని గే నుట్ట
మన పనికొడు. ముందేచక్క చాలా
మంది అటువంటి పనికొలుచు. మోర్తీ
గుట్ట చేరేసరికి పావ, అగల చక్క
అన్న చాల మంది తోడక్క పనికొలుచు
కూర్చుని ఉన్నారు. ప్రియా, పనివిల్లలా
మూలం లా. ఇక్కడ పనిగా పనికొ
లున్నారు. ఇలాంటివారు వాళ్ళు బయట
ఉండటం క్షమంకాదు.

వాయిస్ గంగ గలగలలా, సాయం
కాలం, గాలికి పుట్ట చేరే కలగలలా అప్పు
మరేమీ ఆ చికిటిలో విసరావటం లేదు.
కానీ అంతలోనే నుట్టి అంతలో పనికొలుచు
తోడలు పలుపు విసబడింది.

ఆ తోడలు మందలో తోడలు కాదు.
మందల మంది వాళ్ళలా గుట్ట మీద
సమావేశమై ఉన్నారు.

"ఏకాచాలు! ఏకాచాలు!" అంటూ
విక మళ్ళీ ప్రత్యేకము, ఏకాచాలు
కుంటూ. పనికొలుచు, మోర్తీముందు
సాఫ్టగా పనిపొయ్యడం. అతడి పనికొలుచు గు

పనికొలుచు. ఆ అని పక్కలు బాగా రోడ్డు కట్టు
ఉన్నాయి. 'వేటసాగాలి! మీ వాడుకు
పనికొలుచు?' అని పావ గంభీరంగా అడిగాడు.

"వేటసాగాలి! నేను ఏకాచం," అన్నాడు
కొత్త తోడలు. అంతలో అతడు ఏమందా
చెప్పి, వింటున్నా వేటసాగాలి. అతని గుండె ఆడుకుని కిరీటం కలపించి
పావటం స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది.

"ఏమిటి ఏకాచం?" అని పావ అన్నా
ప్రశ్నించాడు.

"ఏకాచాలు, దక్కను ఏకాచాలు—
పనికొలుచు గుక్కలు! దక్కను గుక్క
మయిందిట, ఉత్తరంగా పనికొలుచు—చా

పాడుగునా మారణ మోముం సాగిస్తూ, ఈ చంద్రుడు మొదట కనిపించిన నాడు నాకొక భార్య, ముగ్గురు కూనలూ ఉండే వారు. మైదానంలో పిల్లలకు నా నవహదాలిని వేట చెప్పకూ ఉండేది. ఆర్థరాత్రివేళ వాళ్ళు వేట తమకపు నేకలు పెన్నాను. తెల్లవారేసరికి నలుగురూ కవాలై ఉన్నారు. పగ తీర్చుకోవడానికి బయలుదేరి, ఏక చాలను కళ్ళూరగాను," అన్నాడు ఏకాకి.

"ఎంత మంది?" అని మౌగి చప్పున అడిగాడు. తేడెళ్ళ మంద కోమల గుర్తు మంటున్నది.

"నాకు తెలియదు. వాళ్ళలో ముగ్గురిని బిచ్చు కింద పెట్టుకుంది. కాని చివరకు వాళ్ళు నన్ను లేదని తనిమినట్టు తరిమారు. మూడు కాళ్ళ మీద నన్ను పరిగెత్తించారు. చూడండి!" అన్నాడు ఏకాకి, నజ్జు అయి పోయిన తన ముందు కాలును చూస్తూ. దాని మీద రక్షణ నల్లగా అట్ట కట్టుకుని

ఉన్నది. అతని పక్కలా, కంతం మీదా కూడా గాట్లున్నాయి.

అశేలా మౌగి తనకోసం తెచ్చిన ఆహారం ముందు నుంచి లేస్తూ, "తిను," అన్నాడు. ఏకాకి దాని పైకి ఆరంగా దూకాడు. అతను తన ఆకలి కాస్త తీర్చుకున్నాక, "మీరు పెట్టిన ఈ తిండి వృథా పోదు, నన్ను కాస్త బలు తెచ్చుకోనిచ్చారంటే నేను కూడా వేటలో కలుస్తాను. నా కుటుంబం పోయింది. నేను ఆ ఏకాచాల మీద పగతీర్చుకోవాలి," అన్నాడు.

అతని చపరలు ఎముకలు కొరకటం అలగించి పాప, "అలాటి చపరలతో అప సరం ఉంది. ఏకాచాల వెంబడి కూరలు కూడా ఉన్నారా?" అని అడిగాడు.

"లేదు. లేదు. అందరూ ఎర్ర వేటగాళ్లే. పూర్తిగా పెరిగినవాళ్ళు. దక్కనులో తిండి లను తినేవాళ్ళే అయినా పలంగానూ, బలు గానూ ఉన్నారు," అన్నాడు ఏకాకి.

అరణ్యపురాణం

27

ఈ సునకలను గురించి అతలాకు గొంత
తెలుసును. అతను మౌనీతో రహస్యంగా,
"ఒంటరిగా దావటం కంటే మందలో
దావటం మేలు. ఇది నా అభిప్రాయం—
మంచి వెట. కానీ మనకి ప్రమాదాన్ని ఇట్టి
నీ కింకా చాలా అయ్యి ఉన్నది.
ఉత్తరంగా వెళ్ళి, సుఖంగా ఉండండి.
శుశ్రూష వెళ్ళాక ఎవరైనా మిగిలితే,
యుద్ధవివరాల్ని తెలుసుకోవద్దు," అన్నాడు.

"ఏమో, నేను వెళ్ళి బుర్రవగుట్టల్లో
చేపలు పట్టి, చెట్ల మీద నీలపావలెం?
కాయలు కొడుక్కు తినడానికి మర్నటుల
సహాయం కూడా తీసుకోవాలా? మంచ
మాత్రం పోరాటం సాగిస్తుందే?" అన్నాడు
మౌనీ రహస్యంగా.

"చావుతో పోరాటమే. ఎర్రకుక్కల
సంగతి ఏకేం తెలుసు? నే చెప్పేది ఎను.

దారలవాడు సైతం—" అని అతలా
ప్రారంభించాడు.

"అవును! నేను ఒక దారలవాణ్ణి
చలవాను. పెరళా అయితే ఎర్రకుక్కలు
మూతామడల దూరాన ఉంటానని తోక
ముడిప పొలిపాడేవాడు. ఏను. ఒక తోడే
లయ్యి ఉండేవాడు. అయిన నా తండ్రి.
ఒక తోడెలమ్మ ఉండేది—నా అల్లి. ఇంకో
మనలి తోడెలు నాకు తల్లి అయ్యి
కూడానూ. అయిన ఇష్టమందిపోయాడు.
గనక నేను చెప్పి చేమటంటే—కుక్కల
తుండా ఇక్కడికి వచ్చే పక్షంలో వెటలో
మంచతో బాటే నేనూనూ. నా కత్తి కూడా
ఏ తోడెలుకొలే!" అన్నాడు మౌనీ.

"తోడెలు భాష మాట్లాడే మనకు, నీకు
కుక్కలంతా సంగతి తెలియ. నేనైనా పగ
తిరుగుతోపడానికి పోరాడతాను గానీ, ప్రాణా

— నవంబరు ౧౯౫౫ —

రమ్మ! ఏం? వాళ్ళు నక్కలు - నక్కలు వస్తున్నారు! వాళ్ళ కాళ్ళపెళ్ళ మళ్ళ మచ్చుకుంటుంది. ఎవరీ నులా నులాగా మళ్ళీ కాసుకునా బిగుచి, ఎక్కిమిడి మొదలవుతారు. వావాతామా? చెప్పండి! ఏమి కాగిరి! ముందుతా కదిలండి. నక్క నోల, బిల్లుల వాసు! కుహర! తులె ము కూసం కోసం! ఎలా, పెలా వధ చెయ్యండి," అని అరిచాడు.

ముంద అంతా అరవడం చెప్పుకోలేక అరిచింది.

మళ్ళీ అరవడం అరవడం. "మీరీ నీళ్ళ మురీ ఉంటుంది. అసలా, చావల ను త్రుతాలు ముచ్చా. నేను చెళ్ళ అంతా ముచ్చా అన్నది చక్క ముచ్చాను" అని చెప్పాడు.

ఏకాకి నగం లేచి, "నిష్కారంగా ఉన్నవాతాడు. నీకుల అంతా ముచ్చా అ చచ్చు తివావెంత? చాలలవాడు కూడా బిల్లుల బిల్లులనో" అన్నాడు.

"తులా చచ్చాక ముచ్చాతుకుంటుంది. అంతరికి వేల కాగిరి!" అంటూ మళ్ళీ ఏకాకికి పరిగెత్తాడు. అతడు చాలా ఉన్నే కలలో ఉండి, అతను ఎక్కడ ఉంటున్నాడో కూడా లెక్కించుకుంటా పరిగెత్తుతాడు.

అది ముంద ములానో కాదు. వాళ్ళు తామా ఉన్నవాళ్ళా ములానో సాగి పోతారు. అది తిండి కోసం పరిగె వేట కాదు. అది ముంద ములానో తిండి కోసం లేదు. నీకుల నీళ్ళ పాటు చాకా ఉన్నారా వా... ముందుగాళ్ళు అల చావకుని. అది వా... కిత్తు నింపు కోంది," అన్నాడు ఏకాకి.

మళ్ళీ నక్కగా ముంద ములానో ఉన్నారా వా... పోనాటి! వా పోయి బిల్లుల్ని, ముక్కల్ని ప... లేచి! ముంద! ముంద భయపడి అలచాడుకుంటే వాళ్ళు ముంద ములానో పరిగెత్తేస్తా

దానికి పరిణామంగా అతను కావా చుట్టలకు
కాలు తగిలి బొక్కతోడ్పాడి పడ్డాడు.

కావా పడి తీరానికి సమీపంలో వేళ్ళు
నిడివే బాటలో చూటుకు పని పడిగా చూస్తూ
న్నాడు. "నామీ పని? తూతూ పనిగా
తీర్తూ పని చెప్పగొప్ప!" అన్నాడుతను.

"నీ పనితప్ప. నీను పాతన్న పనికోసం.
పప్పుడు కనిపించినా ఇంకా రాభో, నుకా
దాడుకూ పనికి ఉంటావు. నీన్న పాతన్న
వాళ్ళు అరిచింబలో మరేమీ పని. నీ చుట్ట.
నీ పరిమూ, నీ పడు పా, నీ అందమూ!"

అన్నాడు మోగి తిన్నా.

"ఈ పల్లెటూరా లిట్టే పోనీ! ఈ
అట్టి నా పిడ రాళ్ళు వెల నన్ను నానా
మాటలూ అని పిల తెరగిలేదే? అ తిరి
గంత తిరుగా పలుకుతుంటే ఇట్లాడు?"
అంటూ కావా మోగి శాసన పట్టెలు తెచ్చి
ఈయ్యల లాగా తయారు చేశాడు.

"అతను, నా పేట దాన అట్లాన్న,
ఈల పనిరా పిరిపింబుకోసపోతే రాళ్ళు
పెట్టనూ!" అంటూ మోగి కావా చుట్టల
మధ్య పులిగా వెరగిరిపడి కూర్చున్న,
ఎర్రనుక్కల పూర్తంత మంతా చూస్తాడు.

అంతా పని కావా, "అంతా నీ మూతం
ఉంటుంది?" అన్నాడు.

"నా శాసన తెలియ. నేను చూడలేదు.
నీ శాసన తెక్కల కట్ట కానీ పట్టాడు.
పటి పేట, కావా! నీ తరవాత ఎంత
మందిమి చెప్పగలం," అన్నాడు మోగి
ఈర్ష్యాహంకారం.

"అందులో నువ్వెందుకు వెలు పెరు
తున్నా?" నువ్వు పని పని మురిపి మురిపి
నిన్ను పక్కనా? మాటల పరిమళం. కుక్కల
నుగతి తెలివ్వు చూ పుకుంటాయినా,"
అన్నాడు కావా.

"కిందపేడు శాసన కాదును ఈ పేడు
మట్టి. నేను మురిపిస్తే నీ? నేనూ ఒక
తెడలునా నీను వాళ్ళకు మాట ఇచ్చాడు.

ఈ కుక్కలు చాటిపోయిన చాక నేడు మందలో వాళ్ళే," అన్నాడు మోగ్గీ.

"మీట ఇద్దరూపడి మరీ మాట్లాడకు. అయితే ఈ తుదా పట్టుపడితే మీ చేర్చా మని నీ ఉద్దేశం?" అన్నాడు కావా.

"కుక్కలు వాయిగలగ ఇది రావాలి. లోతు తక్కువ నీటిలో నిలబడి నా కత్తితో వాటిని ఎదుర్కొందా మనుకుంటున్నాను. నా మీట మంద ఉంటుంది. కుక్కలను నీటివాలుకు మళ్ళించవచ్చును అక్క," అన్నాడు మోగ్గీ.

"కుక్కల తండా పక్కకు తరగట కల్ల. నువ్వు చెప్పి వేట ముగిశాక ఒక్క మనిషి కూడా, ఒక్క తోడేలు కూడా కూడా మిగలవు. ఎవ్వకదే మిగులుతాయి," అన్నాడు కావా.

"ఒన్నే, చెప్పాం. వేట ముగించి మబా గానె ఉంటుంది. నేనెన్నో పద్ధతులు చూడ చెడు. జ్ఞాపనీ కాను, బలంగలవాణ్ణి కాను.

గుంతకన్న మంచి ఉపాయం నువ్వు చెప్ప గలవా, కావా?" అన్నాడు మోగ్గీ.

"నూరుపద్ధతులు చూశాను. చాలా చెట్లు నా కళ్ళ ముందు పుచ్చినవి," అన్నాడు కావా.

"కాని ఈ వేట కొత్తది. కుక్కల తుదా మన కేసి పూర్వం ఎన్నడూ రాలేదు," అన్నాడు మోగ్గీ.

"ప్రతిదీ అదివరకు జరిగినదే నా యేళ్ళు జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్నాను, కాస్తేపు కదలకుండా అలా కూర్చో," అన్నాడు కావా.

ఒక గంటసేపు మోగ్గీ కవలకుండా ఉండిపోయాడు. కావా తల నేలకానించి గతిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. అతని కళ్ళు కాలివెహినమై పోయాయి నెలలో వేటాడు తున్నట్టుగా అతని తల ఈ పక్కకూ ఆ పక్కకూ తోవకొచ్చింది. మోగ్గీ కూడా నెలప మగిలలో పడ్డాడు. వేటకు ముందు ఉనుకు ఆవనరం.

అరణ్యపురాణం

28

కావా శరీరం మళ్ళీ రావిక్కటమూ, అతను చైతన్యంతో మన కొట్టటమూ మౌగిలి తెలియ వచ్చింది.

"గదివిని రుతువులన్నీ తిరిగి చూశాను. హన్! నది శిని పొదాం పడ. కుక్కల తండా గురించి విం చెయ్యాలి నేను నీకు చూపుతాను," అన్నాడు కావా.

అతను బాణంలాగా నూటిగా వాయిన్ గంగ పెద్ద పాయశిని బయటపెరాడు. మౌగిలి అతిని వెలపడే బయటపెరాడు. అడుగున "కాంతిల" గల మడుగులోకి అతను ప్రవేశించినప్పుడు మౌగిలి కాను కూడా తుదసాగాడు.

"ఈడకు, తమ్ముడా. నేను చాలా వేగంగా పోతాను. నా పీపు పట్టకొ," అన్నాడు కావా. మౌగిలి తన ఎడమ చేతిని కావా మెడ చూట్టా వేసి, కుడి చేతిని తన

శరీరానికి అంటి ఉంచి, కాళ్ళు నూటిగా పెట్టుకున్నాడు. అప్పుడు కావా ప్రవాహానికి ఎదురీడుతూ వెళ్ళాడు.

కాంతిలకు ఒకటి, రెండు మైళ్ళు ఎగువన వాయిన్ గంగ చలవరాతి గుట్టల మధ్యగల సన్నని కనుమకుండా, అతి వేగంగా ప్రవహిస్తుంది. కాము కనుమ కుండా పోయేటప్పుడు మౌగిలి ఈ పక్కా, అ పక్కా చూశాడు. గాలిలో అతనికి తియ్యి తియ్యని, పుల్ల పుల్లని వాసన వచ్చింది. అతడు చప్పున తన తలను నీటి అడుగుకు ముంచి గాలికొసం మూత్రమే అప్పుడప్పుడూ పై కెత్తుతూ వచ్చాడు.

నీటి అడుగున ఉన్న ఒక రాతికి తోక మెరిక వేసి కావా అగాడు.

"ఇది మృత్యు గహ్వరం! ఇక్కడి శిలలు కొచ్చా?" అన్నాడు మౌగిలి.

[illegible]

టిగలు పెడపాతున్నాయి. వాటిని చూసే
మొగ్గి తన తలను నీటిలో ముంచాడు.

కాదా మళ్ళీ కదిలి, ప్రవాహానికి ఎదురు
 తాడుతూ కనుమ అవతలి చివరకు
 చేరుకుని, "ఇది ఈ రుతువులో వెట ఖామి,
 చూడు!" అన్నాడు.

నది ఒడ్డున మూడు అస్త్రపరివారాలు కనిపించాయి. రెండు జరిక పెల్లలవి, ఒకటి అడవి దున్నడినూ. ఆ మూడు బంతువులూ దారి తప్పి వచ్చి, తేనెటీగల బారి పడ్డాయి.

“వాళ్ళు నిద్ర లేచేలోగా మనం వెళ్ళిపోదాం,” అన్నాడు మోగ్గీ.

"వాళ్ళు తెల్లవారేగని లేవరు. నేను చెప్పేది విను. చాలా చాలా ఏళ్ళ క్రితం ఒక చుప్పి, కుక్కలు తమముతూంటే, దక్షిణం నుంచి గురుసేన వచ్చింది. దానికి ఆరణ్యం తెలిదు. అది భయంకో గుడ్డివై పోయి ఈ కనుమలోకి దూకింది. కుక్కలూ దూకాయి. మిట్ట మధ్యాహ్నంవేళ ఈగలు మంచి రోషంమీద ఉన్నారు. దూకిన కుక్కలు నీటిని చేరే లోపలే చచ్చారు. దూకన కుక్కలూ చచ్చారు. కాని చుప్పి విడిగింది!" అన్నాడు కావా.

"దుప్ప ఎలా బతికింది?" అని మౌగి
అశ్చర్యంగా అడిగాడు.

"నరిగి చూడు. అంతా నిద్రపోతున్నారు. నేను ని జ్యేష్ఠులక వాదనవ్వుకు కూడా ఈ ప్రదేశం ఇలాగే ఉండేది. ఏమీ చూస్తు లేదు," అన్నాడు కానా.

అరణ్యం వున్న నాటినుండి ఈ కనుమ
లోని రాళ్ళ గుట్టలలో కొంత తేనెటీగల
నివాసాలు ఏర్పాటు ఉన్నాయి. అందుచేత
ఈ ప్రాంతానికి అరమైలు దూరంలోకి ఏ
ప్రాణీ రాదు. ఆ సంగతి మౌగ్గీ ఎరుగును.
కనుమలోని ప్రతి గహ్వరులోనూ తేనె
పట్టున్నాయి. కనుమ పొడుగునా రెండు
వక్రలా నల్లటి ముఖ్యత పరవాలు చేళ్ళాడ
గట్టియుగా కనుమడుతుంది. కొన్న కొట్ల తేనె

◆◆◆◆◆ చందమామ ◆◆◆◆◆

+++++

"ప్రాణభయం కొద్దీ ముందు దూకింది దుప్పి. అది దూకినాకగాని ఈగలకు చైతన్యం కలగ లేదు. ఆ తరువాత దూకిన కుక్కల పని భారీ అయిపోయింది," అన్నాడు కావా.

"దుప్పి చావనే లేదా?" అన్నాడు మోగ్గీ ఆలోచిస్తూ.

"ఈగల మూలంగా చావ లేదు. కాని అది ప్రవాహంలో పనిపాతుంటే చలంగా పట్టుకునేటందుకెవరూ లేదు—ఏ మోగ్గీ గాని అలా దూకితే కావా అనే స్థూలకాయుడుంటేటట్టుగా!" అన్నాడు కావా.

"మృత్యువుతో చెలగాటమే! కాని— కావా, అరణ్యంలో నీ అంతజ్ఞాని మరొకడు లేడు," అన్నాడు మోగ్గీ.

"కుక్కల మంద నిన్ను తరిమిందే అనుకో. పైన ఉండగానే చావని కుక్కలు ఇక్కడో, ఇంకా దిగువనే నీటిలో పడతారు. వాయినగంగ ప్రవాహం మహా దారుణ మైనది. పావం, వాళ్ళను పట్టుకునేందుకు కావా ఉండడు. వాళ్ళు నీయినీ గుహల దగ్గర తేలుతారు. అక్కడ వాళ్ళ పీకలు కొరకటానికి మంచ సిద్ధంగా ఉంటుంది," అన్నాడు కావా.

"అద్భుతం, అద్భుతం! రాత్రి సూర్యుడు పొడిచినా ఇంతకన్న మంచి

ఏర్పాటుండబోదు. పోతే, పరిగెత్తటమూ, దూకటమూ మాట చూడాలి. సన్ను కుక్కలు చూసి, వెంటపడేటట్టుచెయ్యాలి," అన్నాడు మోగ్గీ.

"ఎగువన ఉన్న రాళ్ళగుట్టలను ఆపకలి పక్కమంచి చూకావా?" అన్నాడు కావా.

"లేదు, లేదు. ఆ మాట మరీవాను," అన్నాడు మోగ్గీ.

"వెళ్ళి చూడు. చాలా ఘోరమైన ప్రదేశం. అంతటా నెర్రెలూ, గుంటలూనూ. పొరపాటున కాలు పడరానిచోట పడిందో, వెట అక్కరే ముగుస్తుంది. నిన్నిక్కడే పడిలేసి, కుక్కలతుచా కోసం ఎక్కడ

+++++ చందమామ +++++

చూడాలి మందకు చెబుకాను. అ పైన ఇది నాకు సంబంధించిన సంగతి కాదు. నా బాతివేరు, తోడేళ్ళ బాతివేరు." అంటూ కావా ప్రవాహం వెంటది ఈదుకుంటూ వెళ్ళాడు. ఒక చోట అతనికి పావే, అశేలాలు కనిపించారు.

"నీ! కుక్కలు! కుక్కల తండా ప్రవాహం వెంట వస్తుంది. మీకు ధైర్యం ఉంటే, వాళ్ళను లోకు తక్కువ నీటిలో చంపవచ్చు," అన్నాడు కావా.

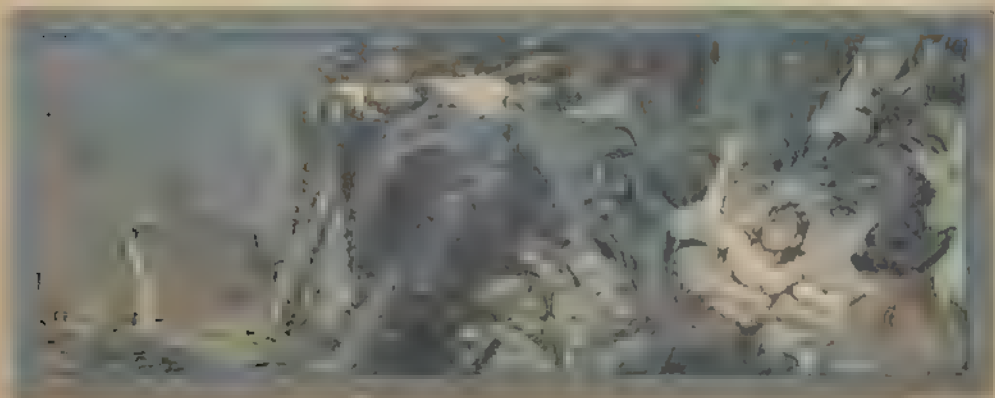
"వాళ్ళిప్పు డెస్తారు? మనిషి కూన ఎక్కడ?" అని అశేలా అడిగాడు.

"వాళ్ళు వచ్చిరప్పుడు వస్తారు. ఇక మీ మనిషికూన మాటా? అతని వద్ద మాట తినుకుని మృత్యువుకు ఎరవేకాదుగా? అతను నా వెంట ఉన్నాడు. అతనికంటే దావకపోతే అది నీ తప్పకాదు. పండు కుక్కా! తండా కోసం ఇక్కడే వేచి ఉంటుంది. నేనూ, మీ మనిషికూనా మీపక్షన

ఉన్నందుకు సంతోషించండి," అంటూ కావా ప్రవాహానికి ఎదురీడి వెళ్ళి కనుమ మధ్య సెలించి ఎగువనున్న కొండల అందును పరికించసాగాడు.

త్వరలోనే నక్షత్రాలకు అడ్డంగా మౌగ్గి తల కదలటం కనిపించింది. తరవాత మనిషి నీటిలో దూకిన చప్పుడయింది. మరుక్షణం మౌగ్గి కావా చుట్టలమధ్య చేరాడు.

"అదొక పెద్ద దూకు కాదు. నేను సరదాకు అంతకంటే రెట్టింపు దూకాను. అయితే పైన ఉన్న ప్రదేశం చాలా చండాలు మైనది. పొట్టిపొట్టి పాదదా, లోతైన గుంట లానూ. ఒక చోట మూడురాళ్ళు ఒకదాని మీద ఒకటి పెప్పి పెట్టాను. పరిగెత్తటప్పుడు వాటిని కాళ్ళతో తోసేస్తాను. ఈగలకు చచ్చే కోపం వస్తుంది. నేను మళ్ళి వచ్చేదాకా ఇక్కడే ఉండు, కావా. వేకువన తండాను రెచ్చగొడతాను," అంటూ మౌగ్గి కనుమ చివర ఒడ్డుకు ఈదుకుంటూ వెళ్ళాడు.

అరణ్యపురాణం

29

మౌగ్గి మృత్యువును కవింపచటమంటే చాలా ఇష్టం. అడిగాక అరణ్యంలో తన శివరూపాన్ని ఎదురు లేరన్నది రుజువు చెయ్యాలన్న అభిలాష కూడా అతనికి అమితంగా ఉండేది. చెట్ల మీది లేనే పట్లను అతను భాలూ సహాయంతో చాలా సార్లు దోచాడు. తనెట్టిగలకు అదవి వెల్లల్లి వాసన సరివడదని అతనికి తెలుసు.

అందుచేత ఇప్పుడతను ఒక గుప్పెడు అదవి వెల్లల్లి పీఠి మూటగట్టుకుని ఏకాకి చెప్పిన నెత్తురు జాడనుచెట్టి నడిచాడు. ఆ జాడ దట్టంగా పెరిగిన చెట్ల రిండుగా పోతున్నది. చెట్లగుంపులకూ, తనెట్లకూ మధ్య ప్రదేశంలో పాచలు తప్ప చెట్లు లేవు.

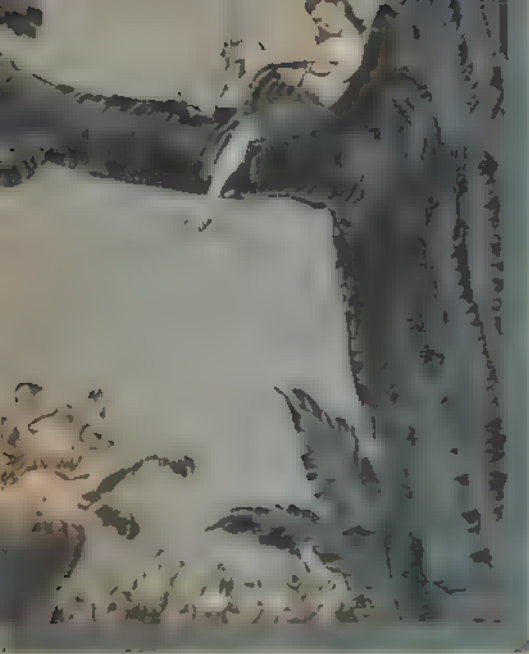
ఈ బయలు ప్రదేశాన్ని మౌగ్గి ఒక గుంట పాటు శ్రద్ధగా పరిశీలించాడు. తరవాత అతను చెట్ల కేసి తిరిగి వెళ్ళి, భూమి

ఎనిమిది అడుగుల ఎత్తున ఉన్న ఒక చెట్టు కొమ్మ ఎక్కి కూర్చున్న, తన కత్తిని అరికాలి మీద పడును పెట్టసాగాడు.

మధ్యాహ్నం కావస్తూండగా అతనికి కుక్కలతుండా వాసన తెలియవచ్చింది, పదార్థాన్ని కూడా వినిపించింది. శునకులు ఏకాకి నెత్తురు జాడను పసికట్టి వస్తున్నారు. ఎర్ర కుక్క ప్రమాణం తోడెల్లలో సగం కూడా ఉండదు. కాని ఆ కుక్కల కాళ్ళలోనూ, దవడలలోనూ చాలా శక్తి ఉన్నది. శునకుల నాయకుడి తల కనబడగానే మౌగ్గి, "చెట్ల సాగాలి!" అని శిశ పెట్టాడు.

శునక నాయకుడు తల ఎత్తి చూశాడు. అతడి వెనకగా వచ్చే అనుభాగ్యులైన శునకులు అగిపోయారు. వాళ్ళ నోళ్ళు రక్త మయంగా ఉన్నాయి. వాళ్ళందరూ కలిసి రెండెందలకు తక్కువ ఉండదు.

*****

మొగ్గి ఇరిగిస్తూ, ఎలుక లాగా కిచకిచ శబ్దం చేశాడు, శునకులు తన దృష్టిలో ఎలుకల కన్న ఎక్కువ కాదన్నట్టు.

కుక్కలకుడా చెట్టు మొదలును చుట్టు ముట్టించి, శునక నాయకుడు రౌద్రంగా ఒకసారి మొరిగి, "నువ్వు మానుకోతవి!" అని తిట్టాడు.

దానికి బాబుగా మొగ్గి తన కాలును శునక నాయకుడి నెత్తికి ఎగువగా దాచి కాలివేళ్ళు ఆపించాడు. దానితో తండాకు అగ్రహారం వచ్చి, వెర్రెత్తింది. శునక నాయకుడు ఎగిరి ఆందుకోబోతే మొగ్గి తన కాలును పైకి లాక్కుంటూ, "కుక్కా, ఎర్ర కుక్కా! దక్షిణదేశానికి తిరిగి పోయి తొందలను వట్టకుని తను! నీ కాలివేళ్ళ నుదున అంతా బొచ్చే!" అన్నాడు, తన కాలి వేళ్ళను మళ్ళీ అడిస్తూ.

"బామ్మలని కోతగాదా, దిగి రారా! ఎలాగూ నెమ్మై తిండికి మాడ్చి చంపేస్తార!" అని శునకులు శేకలు పెట్టారు.

మొగ్గి కొనసది కూడా ఇదే—శునకులకు అగ్రహారం తెప్పించటం. అతను కొమ్మపీచ చాచుకుని వదుకుని, శునకులను గురించి తన కున్న అభిప్రాయాలన్నీ వివరించ సాగాడు. మొగ్గి నోరు మహా చెడ్డది. అతని

శునకనాయకుడు ఏకాకి రక్షణవాద మొఠడి అందాను తనకుపోయినానికి దీక్షగా ప్రవర్తించాడు. అలా బరిగిపట్టుకుంటే పగటిపూట శునకులు తోవేళ్ళపైపలాలను చెయ్యకుంటారు. ఏకటి పడినదాకా శునకులను కానున్న చెట్టు దగ్గరే నెలిమెయ్యాలని అతని ఉద్దేశం.

"ఎవరి అనుమతితో మీరు ఇటుకల బదులుచేరి వచ్చారు?" అని మొగ్గి శునకులను అడిగాడు.

ఒక శునకుడు తన కోరలను చెళ్ళ బెట్టుతూ, "ఈ కనబడే ఆరణ్యాలన్నీ మావే!" అన్నాడు.

***** చందమామ *****

మాటలు శునకులపైన కూలాలకన్న క్రూరమైనవి. వాటి ప్రభావంతో శునకులు గురు పెట్టటంతో మొదలుపెట్టి, తలలు ఎగిరి పోయేటట్టు మెరగటందాకా వచ్చారు. కొమ్మమీద ఉన్న మౌగ్గీని అందుకోవాలని శునక నాయకుడు చాలాసార్లు ఎగిరాడు. మౌగ్గీ కుడిచేయ్యి నిడ్డంగానే ఉండి గాని, గురి తప్పటం ఇష్టంలేక అతను చేయ్యి చేసుకోలేదు.

చిట్టచివరకు శునకనాయకుడు కౌసావేళంతో నేలమీది నుంచి పిచ్చెనిమిది అడుగుల ఎత్తు ఎగిరాడు. మౌగ్గీ కుడిచేయ్యి కొండచిలువ తలలాగా చప్పున ముందుకు వచ్చి శునకనాయకుడి మెడ పట్టేసింది. అ అడుగుకు మౌగ్గీ ఉన్న కొమ్మ తాగి పోయి, అతను కింద పడినంతవఱకు జరిగింది.

కాని మౌగ్గీ కుక్కమెడ పట్టు విడవక శునకనాయకుణ్ణి ఒక్కొక్క అంగుళమే కొమ్మ మీదికి లాగాడు. అతను ఎడమ చేత్తో కుక్కతోక కోసేసి, శునకుణ్ణి కింద విడిచేశాడు.

గంజమీ అవసరం లేదు. ఇక శునకులు ఏకాకి నెత్తురు బాదను లక్ష్మిపెట్టారు. మౌగ్గీ రక్తం తాగికాని వాళ్ళు ఆ చెట్టు కింది నుంచి కదలరు—లేదా అతని చెరిలో చావనైనా పోరాడలేరు.

చచ్చారు. వాళ్ళు ఉన్నచోటనే చుట్టలు చుట్టుకుని పడుకోవటం మౌగ్గీ చూశాడు. ఇక వాళ్ళు వళ్ళిపోయే భయంతోడు గంజ మౌగ్గీ చెట్టుమీది పైమంగకు ఎక్కి, నిర్భయంగా నిద్రపోయాడు.

మూడు నాలుగు గంటలయాక అతను నిద్రలేచి చూసేసరికి శునకులంతా అక్కడే ఉన్నారు. ఏమీ చేడిచప్పుడూలేదు. వాళ్ళ కళ్ళు ఉక్కులాగా మెరుస్తున్నాయి. నూర్మోయ అస్తమించుతున్నాడు. ఇంకొక అరగంటలో తనెరిగలు పని పరమిస్తారు. మొరక వెలుతురులో శునకులు అంత బాగా పోరాడలేరు.

మొగ్గి చెట్టు కొమ్మ మీద లేచి నిలబడతూ శునకులతో, "మీ రింత శ్రద్ధగా నాకు కాపలా ఉండవలసిన పనిలేదు. అయినా నేను మిమ్మల్ని మరచను. మీరు నిజమైన గస్తీగాళ్ళు. నాకది అంత సచ్చలేదు. అందుచేత మీ పెద్దాయన తోక తిరిగి ఇవ్వదలచలేదు. నీకు సమ్మతమేనా, ఎర్రకుక్కరాజా?" అన్నాడు.

"ఓరి మానుకోరిగాదా! అట్టే వాగకు. నీ డొక్కను నేనే స్వయంగా చిరేస్తాను," అన్నాడు శునకనాయకుడు.

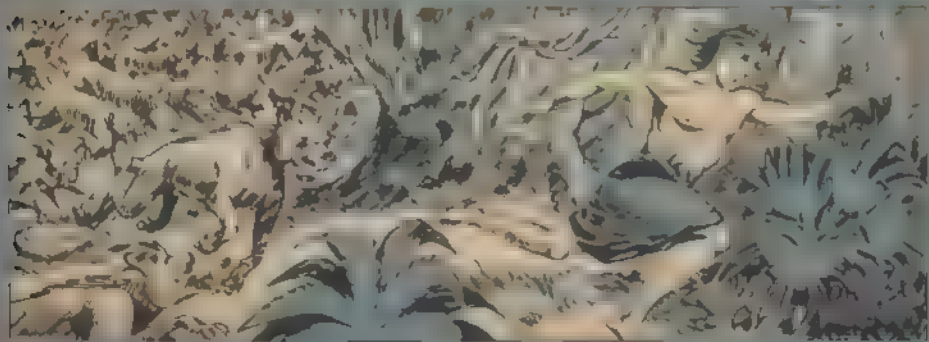
"తొందరపడకు, ఎలుకబుద్ధి! అందరికీ మొండితోకలు కాగలవు. మీ దక్షిణదేశానికి వెళ్ళి ఒక మర్కటుడు ఇలా చేశాడని చెప్పుకో. పోవా? అయితే నా వెంటరా, నీకు జ్ఞానేపదేశం చేస్తాను!" అంటూ మొగ్గి మర్కటుల లాగా కానున్న చెట్టు నుంచి మరొక చెట్టుకు మారి, మళ్ళా దాని నుంచి మరోచెట్టుకూ, ఇంకో చెట్టుకూ వెళ్ళ

సాగాడు. శునకులు తలలు ఎత్తి అతని కేసే చూడసాగారు.

అప్పుడప్పుడూ మొగ్గి కాలుపట్టుతప్పి పడబోయినట్టు నటించాడు. అప్పుడు చూడాలి శునకుల తొక్కులాట! తళతళలాడే కత్తి చేతబట్టి చెట్ల మీదుగా కదులుతుంటే, నిప్పులాగా మెరిసి బొచ్చుతో శునకులు చెట్లకిందుగా అతన్ని అనుసరించి నడవటం ఒక విచిత్రమైన దృశ్యం.

"నీ బాద మాకు తెలియకుండా చేదా మనా నీ ఉద్దేశం? చచ్చేదాకా నిన్ను వదలం!" అన్నారు శునకులు.

"నీ వెధవ తోక నువ్వే ఉంచుకో!" అంటూ మొగ్గి శునకనాయకుడి తోకను వెనక్కు విసిరివేశాడు. శునకులందరూ దాని కేసి మూగారు. మరుక్షణం మొగ్గి చెట్టుబోదె వెంటిది స్రున నేలకు జారి, వాయువేగంతో కొండ తేనెపట్లున్న గుట్టల కేసి పంగిరైతసాగాడు.

అరణ్యపురాణం

30

మౌగ్గి తమను తప్పించుకుని పారిపోతూం డటం కళ్ళబడగానే శునకులు ఒక్క పెడబొబ్బ పెట్టి అతడి వెనకగా దొడు సాగించారు.

మౌగ్గి తేలికగా, అయానం రాకుండానే పరిగెత్తాడు. తేనెపట్టు దగ్గర పడినప్పుడు అతను తన శక్తి అంతా వ్యయపరచ నిశ్చయించుకున్నాడు.

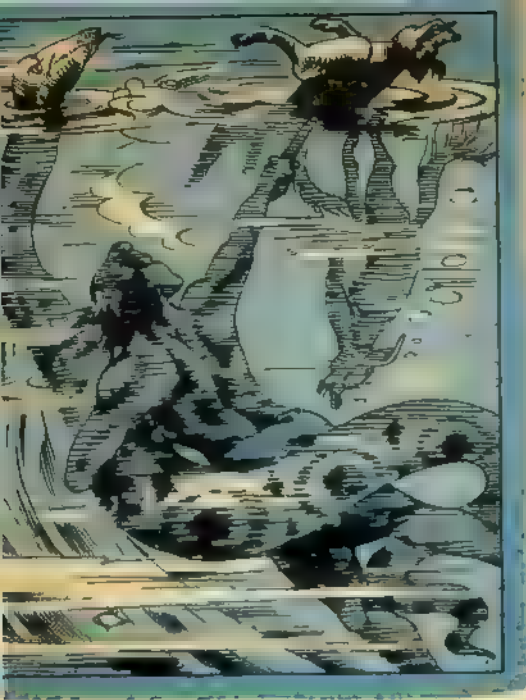
తేనెటిగలు మనకవెలుగు రుండగానే నిద్రపోయాయి. ఎందుకంటే పొద్దుపోయాక పూలు వికసించే ఋతువు కాదది. అయినా మౌగ్గికి, తేనెపట్లకు కొంత దూరంలో ఉండగా, మృదువైన ఝంకారం వినిపించింది. అన్న డతను తన శక్తి కొద్దీ పరిగెత్త నారంభించాడు. పరిగెత్తేటప్పుడు తన కాలికే, తాను పేర్చి ఉంచిన రాళ్ళకుప్పును కనుమలోకి నెట్టేవాడు. మృదువైన ఝంకారం

కాస్తా భయంకరమైన హెరుగా మారింది. గాలిలో తేనెటిగలు నల్లని మేఘంలా కాన వచ్చాయి. దిగువన చాలా లోతుగా వాయిన్ గంగ ఉన్నది. అందులో కావా తల కూడా "డైమండ్" అకారంలో కనిపించింది.

మౌగ్గి ఒక్క ఉప్పున నదిలోకి గింతే కాదు. తోక లేని శునకనాయకుడు ఎగిరి అతని విపులు కరవ యత్నించాడు. మౌగ్గి తన విజయానికి చాలా ఉప్పొంగిపోయాడు. అతని శరీరం పైన ఒక్క ఈగకాటు లేదు. అంతా అనుకున్నట్టు సక్రమంగా జరిగి పోయింది. వెల్లుల్లి వాసన ఈగల నుంచి అతన్ని కాపాడింది.

మౌగ్గి నీటి పైకి లేచేసరికి కావా శరీరం అతన్ని పొదవటానికి సిద్ధంగా ఉంది. కొండ పై అంచు నుంచి శునకుల శరీరాలు కనుమలోకి పడుతున్నాయి. అవి చూడటా

బద్దారు ; వాటి కాట్లకు తట్టుకోలేక నదిలోకి దూకేశారు.

మౌగ్గీకి శ్వాస తిరిగి వచ్చిన దాకా అగి కావా, "ఈగలు చాలా కోపంమీద ఉన్నారు. మనం ఇక్కడ నిలవటం క్షేమం కాదు," అని చెప్పాడు

మౌగ్గీ తన కత్తిని చేతపట్టుకుని, ప్రవాహం వెంబడి ఉదసాగాడు. సాధ్యమైనంతవరకు అతను నీటి అడుగునే ఉంటూ ఉదాడు.

"జాగ్రత్త, నీటిలోకి దూకిన శునకులందరూ చావలేదు," అన్నాడు కావా.

"కత్తి సిద్ధంగానే ఉన్నది," అని మౌగ్గీ జవాబిచ్చాడు. ఈగలు ప్రవాహం వెంట రావటం అతనికి అశ్చర్యాన్ని కలిగించింది.

శునకులతండాలో సగం భాగం అపాయం తెలుసుకుని, పక్కలకు పరిగెత్తి నదిలోకి దూకేసింది. వాళ్ళ మొరుగు విని పిస్తున్నది. ప్రాణాలు దక్కించుకున్న శునకులు మౌగ్గీ చేసిన ద్రోహాన్ని మరవలేదు. నీటిలో పడినా ఈగలు వాళ్ళను వెంటాడుతూనే ఉన్నాయి. మౌగ్గీ తనకు అందిన శునకుణ్ణి పట్టుకుని కత్తితో చంపేస్తున్నాడు.

"శాంతికిల" సమీపిస్తున్న కొద్దీ సియోసి తోడెళ్ళమంద అరుపు మరింత స్పష్టంగా

నికి తేనెటీగల శుద్ధుల లాగా ఉన్నాయి. శునకుల శరీరాలు నీటిని చేరుకునేలోపల ఈగలు పైకి ఎగిరిపోతున్నాయి; కళేబరాలు ప్రవాహం వెంబడి కొట్టుకుపోతున్నాయి.

ఇంకా సముద్రపు హోరు లాంటి ఈగల ధ్వని వినవస్తూనే ఉన్నది. ఎగువ నుంచి శునకుల మొరుగుడు కూడా వినిపిస్తున్నది. శునకులలో కొందరు మాత్రమే కనుమలోకి పడిపోయి, ప్రవాహంతో కొట్టుకుపోయారు. కొందరు పైన వున్న నెర్రెలలో పడి, దీగువ నుండే గుహలలోకి జారి, అక్కడ ఈగల వాత పడ్డారు. కొందరు శునకులు చెట్లు ఎగబాకటోయి, ఈగల చేత ఆవరించ

వినిపిస్తున్నది. ఒడ్డుకు దారితియమని శునకులు తమ నాయకుణ్ణి అడుగుతున్నారు. తేనెటిగలు వెనక్కు తిరిగిపోయాయి. "ఇక నేను కూడా వెళ్ళిపోతాను. నాకు తోడెళ్ళుకో ఏమిటి సంబంధం? వేట సాగారి, తమ్ముడూ!" అని కావా వెళ్ళిపోయాడు.

శునకులు తడిసి ముద్ద అయి, ఉత్సాహాన్ని కోల్పోయి, ఒకరొకరే ఒడ్డు చేర సాగారు. కుంటికాలితో గంతుతూ ఏకాకి ఒడ్డునే ఉన్నాడు.

"ఈ వేట బాగాలేదు," అన్నా దొక శునకుడు రొప్పుతూ.

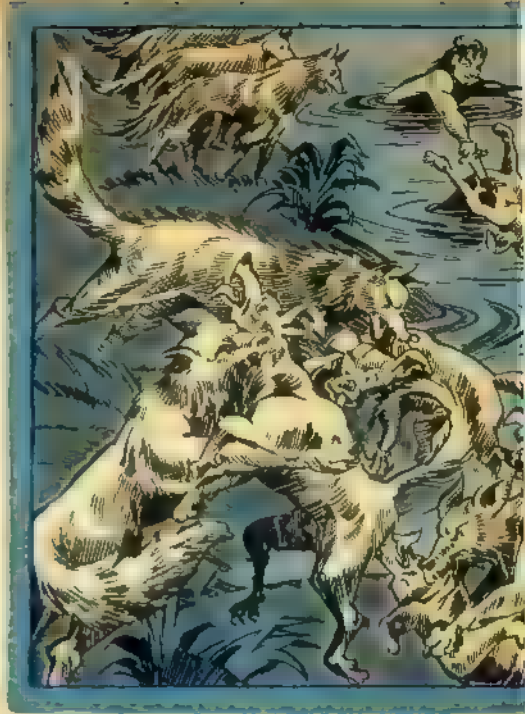
"భలే వేట!" అంటూ మోగి ఆ శునకుడి పక్కకు దూకి, తన కత్తిని శునకుడి గుండెల్లోకి దింపి, శునకుడి చివరి కాటు నుంచి తప్పకున్నాడు.

"నువేనా, మనిషికూనా?" అని ఏకాకి కేకపెట్టాడు.

"చచ్చిన శునకుల నడుగు, ఏకాకి! వాళ్ళ నోట మట్టికొట్టాను. వాళ్ళ నాయకుడికి తోక లేకుండా చేశాను. నీ కోసం కొందరు మిగిలారులే!" అన్నాడు మోగి

"రానీ!" అన్నాడు ఏకాకి.

తోడెళ్ళమంద వాళ్ళకు చాలా సమీపం లోకి వచ్చింది.

నది మలుపు తిరిగి చోట శునకులు ఒడ్డు పట్టారు. అది పొరపాటు. ఇంకొక అరమైలు దిగువన వాళ్ళు ఒడ్డు పట్టి ఉండ పలిసింది. వాళ్ళ కోసం తోడెళ్ళు చింత నిప్పుల్లాటి కళ్ళతో వేచిఉన్నారు. ఏకాకి కనిపించటంతో నాయకుడు శునకులను ఒడ్డు పట్టించాడు.

నుదీర్ఘమైన యుద్ధం అరంభమయింది. ఇప్పటికీ శునకుల సంఖ్య తోడెళ్ళ సంఖ్యకు రెట్టింపున్నది. కాని తోడెళ్ళు అన్నిటికీ తెగించి ఉన్నారు—అడవాళ్ళతోనూ, పిల్లల తోనూ సహా. శునకులు యుద్ధంలో పాటలు చిల్చేస్తారు. తోడెళ్ళు కంఠాలు కొరికేస్తారు,

లేదా దొక్కలు చీలుస్తారు. నీటిలో నుంచి మోరలెత్తి బయటికి వచ్చే శునకుల కంఠాలు తోడేళ్ళకు నులువుగా అందాయి. కాని శునకులు పైకి వచ్చాక బలం వాళ్ళదే అయింది.

పోరాటాన్ని చూస్తూ ఉన్న మౌగ్లీని అన్నలు నలుగురూ పొదుపుకున్నారు. వాళ్ళ కేసి దూకిన శునకులను మౌగ్లీ తన కత్తికి బలిచేశాడు. అతి వృద్ధుడైన అకేలా, సగం చచ్చిన ఏకాకి, కొత్తనాయకుడు ఫావో ఎంతో సాహసంతో పోరాడారు. శునక నాయకుడు చిక్కక చిక్కక ఏకాకికే చిక్కాడు! మౌగ్లీ సహాయం పోబోతే ఏకాకి, "అగు, ఇది నా వంతు!" అన్నాడు.

ఏకాకి మహావీరుడు. శునక నాయకుణ్ణి చంపి మరీ చచ్చాడు. ఏకాకి చాపగానే మౌగ్లీ మిగిలిన తోడేళ్ళను హెచ్చరించుతూ, "ఒక్క శునకుణ్ణి కూడా ప్రాణాలతో పదలకండి!" అని అరిచాడు.

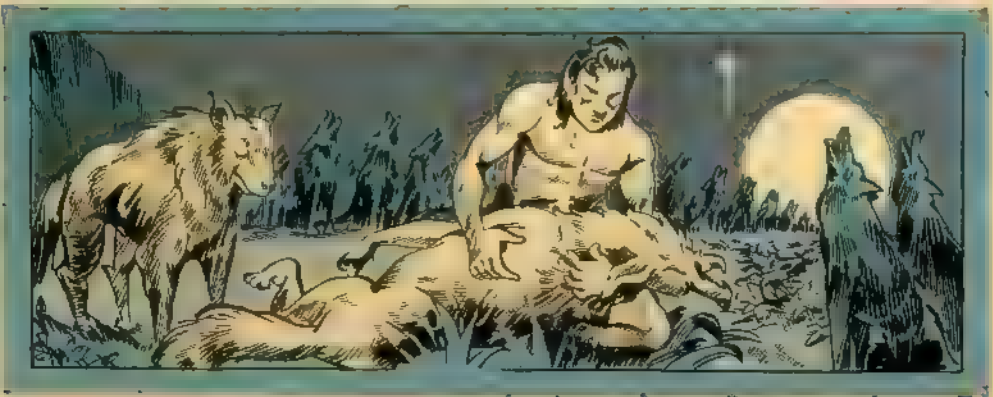
అకేలా ప్రాణాలతో ఉండగానే మౌగ్లీ కంట పడ్డాడు.

"ఇది నా అఖయ పోరాటమని ముందే చెప్పాను. ఇవాళ నువు లేకపోతే ఈ మందలో ఒక్కరు మిగిలి ఉండరు. నువ్వుక నీ వాళ్ళ దగ్గరికి తిరిగి వెళ్ళు. అన్ని ఋణాలూ పూర్తిగా తీరిపోయాయి," అన్నాడు అకేలా.

మౌగ్లీ అకేలా ఒంటిని పాదివి పట్టుకుని నిలబెట్టాడు. ఒకప్పుడు మందకు నాయకుడైన అకేలా చావుపాట పాడాడు. అతని కంఠం అంతకంతకూ బలమెక్కి, సది దాటి చాలాదూరం వినిపించింది.

"వేట సాగాలి!" అంటూ అకేలా తన బలమంతా కూడగట్టుకుని గాలిలోకి ఎగిరి, వెల్లికిలా పడిపోయాడు. అతని ప్రాణం పోయింది.

ఆ రాత్రి జరిగిన యుద్ధంలో ఒక్క శునకుడు కూడా ప్రాణాలతో మిగలలేదు.

అరణ్యపురాణం

31

ఎర్రకునకులతో పోరాటమూ, ఆకేలా మరణమూ జరిగి ఏడాది వెళ్లిపోయింది. మౌగ్గీ కిప్పుడు పదిహేడో ఏడు నిండబోతున్నది. కాని అతను ఈడుకు మించి కనిపించేవాడు. దానికి కారణం అతని అపార శరీర దౌర్బల్యమూ, మంచి ఆహారమూనూ. అతి వేగంగా చూకుతూ పోతున్న చింకను అతను తల పట్టుకుని పడదోయగలడు. అరణ్యంలోని ప్రాణులు అతని దారికి ఆడ్డు తొలుగుతారు. వాళ్ళకు అతనంటే చెడ్డ భయం.

శీతాకాలం అయి పోయి, వసంత కాలం రాబోతున్నది. వాయునగంగ ఒడ్డున ఒక ఎత్తయిన గుట్ట మీద బాఘీరా, మౌగ్గీ పడుకుని ఉన్నారు.

“పాత సంవత్సరం అయి పోయి కొత్త సంవత్సరం ఆరంభం కానున్నది. కొత్త పాటలు పాడే తరుణం దగ్గర పడింది.

అరణ్యానికి కొత్త జీవం వస్తుంది,” అంటూ బాఘీర వెల్లికిలా పడుకుని, గాలిని కాళ్ళతో కొట్ట పాగాడు.

“అదేం పని? నువ్వు, నేనూ అరణ్యానికి ఏలికలం గద! ఏగ్గుచేటుకాదూ?” అని మౌగ్గీ బాఘీరను మందలించాడు.

బాఘీర సరిగా లేచి కూర్చుని, “కొత్త పాటల సమయం వస్తున్నదని చెప్పాను గద!” అన్నాడు.

“అవును! మీ రంతా నన్ను ఒంటరిగా విడిచిపోతారు. కిందటిసారి ఏం జరిగింది? పొలాల నుంచి చెరుకుగడలు తెమ్మని హాథీకి కబురు చేస్తే, రెండు రోజులయ్యాక వచ్చాడు. ఈ లోపల అతను ఘంకరిస్తూ చెట్ల మధ్యగా పరుగులు తీయటమూ, వెన్నెట్లో తందనాలు వెయ్యటమూ తప్ప చేసినదేమీ లేదు,” అన్నాడు మౌగ్గీ.

అట్ట చివరి బొమ్మ

“కొత్త పాటల తరుణమంటే అంతే!”
అన్నాడు బాఫీర.

వసంతా గమనంతో అరణ్యానికి ఒక నూతన శోభ వచ్చింది. అరణ్యవాసులు ఎంతో ఉల్లాసంగా ఉన్నారు. వాళ్ళ కంఠ ధ్వనులే మారిపోయాయి. మామూలుగా ఈ రుతువులో మౌగిలి కూడా ఎంతో ఉల్లాసంగా ఉండి, అరణ్యంలోపడి ఎన్నో మైళ్ళు పరిగెత్తేవాడు.

కాని ఈసారి అతనిలో ఉత్సాహం లేదు. తిన్న తిండి కడుపులో రాయి పెట్టిపట్టున్నది. మనసులో ఏదో చిరాకు. బాఫీరతో తాను చిరాకుపడి ఎందుకు మాట్లాడాడో మౌగిలి

అర్థం కాలేదు. అతని శరీరంలో జబ్బు లక్షణాలేవీ లేవు. తాను తప్ప మిగిలిన అరణ్య వాసులందరికీ వెర్రి పట్టుకున్నట్టుగా ఉన్నది!

వసంతంలో యౌవనంలో ఉన్న తోడేళ్ళు ఒకరితో ఒకరు యుద్ధాలు చేస్తారు; మందకు తెలియకుండా ఏ కాంత ప్రదేశంలో పొట్లాడుకుంటారు. ఈ సంగతి మౌగిలికి తెలుసు. తెలిసి కూడా అతను, పొట్లాడుకోబోతున్న ఇద్దరు తోడేలు యువకుల మధ్యకు వెళ్లి, వాళ్ళను వేరు చెయ్యాలని చూశాడు. ఇద్దరూ ఏకమై మౌగిలిని పక్కకు నెట్టేసి, మరుక్షణం కలియబడ్డారు.

మౌగిలి చప్పున కోపం వచ్చింది. అతను ఒర నుంచి కత్తి పైకిలాగి, క్రోధంతో పళ్ళు బయటపెట్టాడు. ఇద్దరు తోడేళ్ళనూ చంపెయ్యాలని అతని ఉద్దేశం. కాని అతని కేదో నీరసం వచ్చేసింది. కత్తి తిరిగి ఒరలోకి వెళ్లిపోయింది.

“నే నేదో విషం తిన్నాను. ఇన్నాళ్ళూ నన్ను నెట్టెయ్యగల తోడేలు ఉండటం నే నెరగను. ఈ ఇద్దరు అర్భకులు నన్ను అవలీలగా తోసి పారేశారు! నాలో బలం లేదు. నేను త్వరలోనే చచ్చిపోతాను,” అనుకున్నాడు మౌగిలి.

ఆ సాయంత్రం అతను వేటాడాడు గాని, తిండి సయించలేదు. ఆ రాత్రి పండు వెన్నెల. అరణ్యమంతటా కొత్త పాటలూ, పొట్లాటలూ సాగుతున్నాయి. ఇలాంటి రాత్రి పరుగు తియ్యటం మౌగి ఆలవాటు. అతను గొంతెత్తి గట్టిగా పాడుతూ, అరణ్యం మధ్యగా ఉత్తరాన ఉన్న ఊబుల కేసి పరిగెత్తాడు—ఎగరటంతాటి పరుగు.

అతను త్వరలోనే ఊబులను చేరి, వాటి మధ్యకు వెళ్లి, తుంగల మధ్య కూర్చున్నాడు. అరణ్యంలోనే వదిలేశాననుకున్న విషాదం అతన్ని మళ్ళీ ముంచెత్త సాగింది. తాను నిశ్చయంగా విషం తిని ఉంటానను

కున్నాడు. ఆ రెండు తోడేళ్ళూ పొట్లాడు కునేటప్పుడు తనకు భయం వేసింది. ఇదే అకేలా గాని, ఫావో గాని అయితే భయ పడతారా?

అతని కిప్పుడు చావు భయం కూడా పట్టుకున్నది. ఈ ఊబి గుంటల మధ్య తన శవం తేలుతుందా? అరణ్యంలో ఉన్న గుట్ట మీదికి పోయి చాపటం మేలనీ, అకేలాను గద్ద పీక్కుతిన్నట్టు తనను కూడా తినకుండా తన శవాన్ని బాఘీర కాపాడతాడనీ అనిపించింది.

అతని కంట ఒక పెద్ద అశ్రుకణం రాలింది. ఆ దుఃఖంలో అతని కేదే సంతృప్తి

కనబడింది. అతనికి అకేలా చస్తూ అన్న మాటలు గుర్తు వచ్చాయి. మనుమల వద్దకు తిరిగి పొమ్మన్నాడు అకేలా మౌగ్గిని.

"అవసానదశలో అకేలా మతి పోయి ఏమిటో అన్నాడు. నేనే ఆరణ్యాన్ని!" అని మౌగ్గి పైకే గట్టిగా అనేశాడు.

తుంగల మధ్య నుంచి ఒక అడవి గేదె, "మనిషి!" అన్నది.

దాని వెంట ఉన్న దున్న తల ఎత్తి చూసి, "ఛీ, మనిషి కాదు! సియోసీ మంద వెంట ఉండే బొచ్చులేని తోడేలు!" అనటం మౌగ్గి విన్నాడు. అదున్న పేరు మైసా. మౌగ్గి అతన్ని ఎరుగును.

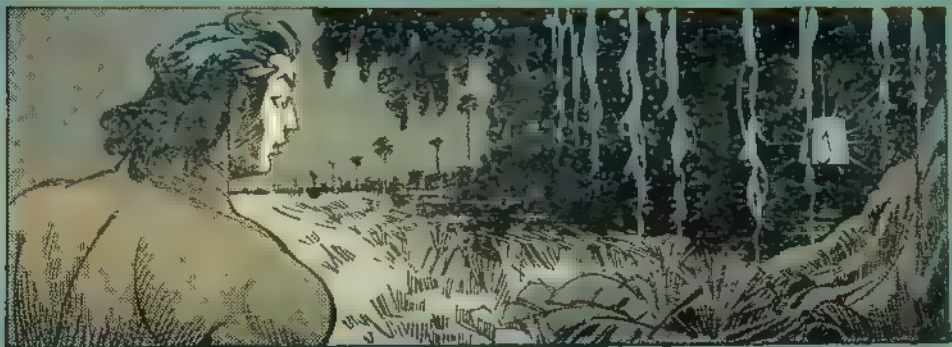
మైసా అన్న మాటలకు కోపం వచ్చి మౌగ్గి తుంగ మధ్యగా వెళ్లి, తన కత్తితో మైసాను పొడిచి, మైసా బాధతో అరుస్తుంటే, గట్టిగా నవ్వుతూ, "సియోసీ మందలో ఉండే బొచ్చులేని తోడేలు నిన్ను ఒకప్పుడు తోలాడను!" అన్నాడు.

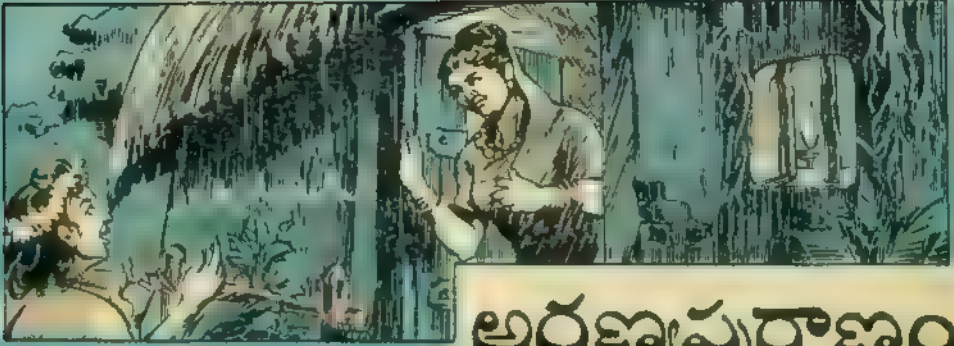
"నువా! తోడేలువా! చాల్లే! నువ్వు పెంపుడు జంతువుల్ని తోలేవాడివని ఆరణ్యాని కంతకూ తెలుసు. నువ్వు నిజమైన వేటగాడివే అయితే పాములా పాకి వచ్చి, అడకూతురి దగ్గర నాకు అవమానం చేస్తావా?" అన్నాడు మైసా.

"నా కి ప్రాంతం కొత్త. ఇటెక్కడన్నా మనిషిమంద ఉందా, మైసా?" అని అడిగాడు మౌగ్గి.

"ఉత్తరంగా పో. ఊబి దాటాక గ్రామం ఉంది," అన్నాడు మైసా.

మౌగ్గి ఊబిదాటి ఒక వికారమైన మైదానం చేరాడు. అతనికి దూరంగా దీపం కనబడింది—ఎర్రపువ్వు! అతను మనుమల విషయం అలోచించి చాలాకాల మయింది. కాని ఇప్పుడా "ఎర్రపువ్వు" అతన్ని అకర్షిస్తున్నది. "మనిషి మంద ఏ మాత్రం మారిందో చూడాలి," అనుకుంటూ అతను ముందుకు సాగాడు.

అరణ్యపురాణం

32

మౌగ్గి తాను అరణ్యంలో లేచన్నమాట పూర్తిగా మరిచిపోయి, ఎదురుగా కనిపించే దీపంతాంతి కేసి నిశ్చింతగా నడిచాడు. మూడు, నాలుగు కుక్కలు ఒక్కసారిగా మొరగ నారంభించాయి.

మౌగ్గి చప్పున కూర్చుని, తడేలు లాగా చిన్నగా గుర్రుపెట్టాడు. దానితో కుక్కలు మొరగటం మానాయి.

"నే నీ మనిషి మంద ప్రాంతాలకు అసలు చేరికి వచ్చినట్టు?" అనుకున్నాడు, అతను మూతి నిమిరుకుంటూ. కిందపిసారి మనిషిమంద రాళ్ళు వెసిరి నప్పుడు ఒకరాయి అమూతకే తగిలింది.

గుడిసె తలుపు తెరిచి, ఒక స్త్రీ ద్వారం వద్ద నిలబడింది. లోపల ఒక్క పడుపున్నాడు. ఆ స్త్రీ వెనుదిరిగి, "పడుకోరా. పిచక్కనో చూసి కుక్కలు మొరిగాయిలే!" అన్నది.

గడ్డిలో దాగి ఉన్న మౌగ్గి చలిబ్బరంతో వణికినట్టు వణికాడు. ఆ గొంతు అతనికి బాగా పరిచితమైనది. ఆ సంగతి నిర్ధారణ చేసుకోవాలి. అప్రయత్నంగా అతని నోట మనిషిమాట పచ్చేసింది. అతను చిన్నగా, "మెప్పువా! మెప్పువా!" అని పిలిచాడు.

"ఎవరా పిలిచేది?" అన్నదా స్త్రీ, వణుకుతున్న గొంతుతో.

"మరిచి పోయావా?" అన్నాడు మౌగ్గి. అతని గొంతు ఎందుకు పోయినట్టయింది.

ఆమె తలుపు నగం మూసి, ఇంకో చెయ్యి రొమ్ముకు చెక్కిపెట్టి, "నిజంగా నువ్వే అయితే, నీకు నేనెం పేరుపెట్టానో చెప్పు," అన్నది.

"సత్తా! ఒరిసత్తా!" అన్నాడు మౌగ్గి.

"రా, నాయనా, లోపలికి రా," అన్నది మెప్పువా.

అట్ట చివరి బొమ్మ

మౌగ్గి గుడిసెలోకి అడుగు పెట్టి మెప్పు వాను ఎగా దిగా చూశాడు. ఈమె తన మీద ఎంతో ప్రేమ చూపింది ఒకప్పుడు. తాను ఈమెనే ఒకసారి కాపాడాడు. అయితే ఈమె కిప్పుడు జుట్టు నెరుస్తున్నది; అయినా అమె కళ్ళలోనూ, కంఠ స్వరంలోనూ మార్పులేదు.

అమె కూడా సహజంగా అతనిలో మార్పు ఉంటుందని ఊహించ లేదు. అమె అతన్ని నఖ శిఖ పర్వంతమూ పరీక్షించింది. ఇప్పు డతని తల వాకిలి అంత ఎత్తుకున్నది. అతను ఎత్తుకు తగ్గట్టు బలంగానూ, చాలా అందం గానూ ఉన్నాడు. నల్లని ఆతని జుటు

భుజాల మీదికి పడుతున్నది. మెడన అతని కత్తి వేళ్ళాడుతున్నది. తలమట్టూ మల్ల పూలదండ ఉన్నది. చూస్తే ఏ దనచవుడో అనిపించేటట్టున్నాడు.

మంచంలో పడుకుని ఉన్న బిడ్డ లేచి గట్టిగా ఏడుపు మొదలెట్టాడు. మెప్పువా వాణ్ణి ఈమెకో బెట్టుతున్నంత సేపూ మౌగ్గి చుట్టూ ఉన్న పంటపొలాలనూ, నీటికుండ లనూ, మనుషులు ఉపయోగించే ఇతర పస్తువులనూ చూశాడు.

"బాబూ, ఏమన్నా తినటానికి, తాగ టానికి ఇచ్చేదా? ఇదంతా నీవే. మా ప్రాణాల. కాపాడిన వాడివి! నేను నత్తూ అని పేరు పెట్టింది నీకేనా? లేక నుపు ఎవరన్నా చెప్పడివా?" అన్నది మెప్పువా.

"నత్తూనే. నేనుండే చోటు నుంచి చాలా దూరం వచ్చేశాను. వెలుగు కనబడింది. ఏమీ ఆలోచించకుండా దగ్గిరికి వచ్చాను. నువ్విక్కడ ఉంటున్నావని నాకు తెలీదు," అన్నాడు మౌగ్గి.

"మేం ఖాన్దివారాకు వచ్చాక అక్కడ ఇంగ్లీషువాళ్ళు మాకు న్యాయం చేస్తా మన్నారు. మమ్మల్ని గ్రామస్థులు దహనం చెయ్యాలని చూశారు. జ్ఞాపకం ఉంది కాదా?" అన్నది మెప్పువా.

"అదంతా నే నెక్కడ మరిచిపోతాను?" అన్నాడు మౌగ్లీ.

"ఇంగ్లీషువాళ్ళు చట్టాలన్నీ తిరగేసి, ఆ దుర్మార్గుల కోసం పచ్చిచూస్తే మొదలు గ్రామమే లేదు," అన్నది మెస్సెనా.

"అదీ నాకు జ్ఞాపకమే," అన్నాడు మౌగ్లీ.

"అందుచేత మా ఆయన ఇక్కడ పొలాలలో పనికి కుదిరి, కష్టపడి పని చేసి కాస్తంత భూమి కూడా సంపాదించు కున్నాడు. ఆ గ్రామపు పొలాలంత మంచి పొలం కాదనుకో. మా కెంత కావాలి? బద్దరం ప్రాణులం," అన్నది మెస్సెనా.

"ఆయన ఏదీ?" అని మౌగ్లీ అడిగాడు.

"పోయాడు. ఏడాదయింది," అన్నది మెస్సెనా.

"ఏడు?" అంటూ మౌగ్లీ పిల్లవాణ్ణి చూపాడు.

"నా కొడుకే. రెండేళ్ళ క్రితం పుట్టాడు. నువ్వు వనదేవుడివైతే నీ వాళ్ళ నుంచి ఏడికి అపాయం లేకుండా ఆశీర్వదించు," అంటూ మెస్సెనా తన చిన్న కొడుకును ఎత్తుకున్నది. ఆ కుర్రవాడు భయంపొంది, మౌగ్లీ మెడలో వేళ్ళాడే కత్తిని పట్టుకొబ్బోయాడు. మౌగ్లీ వాడి బుల్లివేళ్ళను పట్టుకుని, ఎడంగా తోసేశాడు.

"లేదా, పులిపట్టుకు పోయిన నా సత్తూవే అయితే. ఏడు నీ చిట్టితమ్ముడు; విణ్ణి అన్నగా ఆశీర్వదించు," అన్నదామె, పిల్ల వాణ్ణి మౌగ్లీకిస్తూ.

"అయ్యయ్యో, ఆశీర్వదించటమూ అదీ నా కేం తెలుస్తుంది? నేను చేపన్నీ కాను, వీడి అన్ననూ కాను.... చూడమ్మా, నాగుండె ఎందుకో బరువుగా ఉంది," అన్నాడు మౌగ్లీ.

"ఉండదూ మరి—రాత్రిపూట చెమ్మ నేలల్లో పరిగెత్తితే? బద్దరం పట్టుకుని ఉంటుంది," అన్నది మెస్సెనా.

ఆరణ్యంలో తనకు రోగం వస్తుందన్న అలోచనకు మౌగ్లీ నవ్వుకున్నాడు.

“నాయనా, పొయ్యిరాజేసి కాసిని పాలు కాచి ఇస్తా, తాగుదువు గాని. ఆ మల్లెవంద తీసి అవతలపెట్టు. దాని వాసన మహా ఘాటుగా ఉన్నది,” అన్నది మెస్సెవా.

మోగ్లీ కూర్చుని ముఖం చేతులలో దాచుకుని ఏదో గొణిగాడు. అతనిలో ఎన్నడూ ఎవరని వింత వికారాలేవేవో చెలరేగుతున్నాయి. తాను విషపదార్థ మేదో తిన్నావన్న భావం వదలటంలేదు. తల నాదు గానూ, పైత్యం చేసినట్టినా ఉన్నది.

అతను మెస్సెవా ఇచ్చిన పాలను రెండు గుక్కల్లో తాగేశాడు. మెస్సెవా అతన్ని మళ్ళీ మళ్ళీ భుజంతట్టింది. అతను తన పోయినకొడుకు పట్టా ఆయినా కాక పోయినా, రక్తమాంసాలు గల మనిషి మటుకు అవును! ఆమెకు ఆదే సంతోషం.

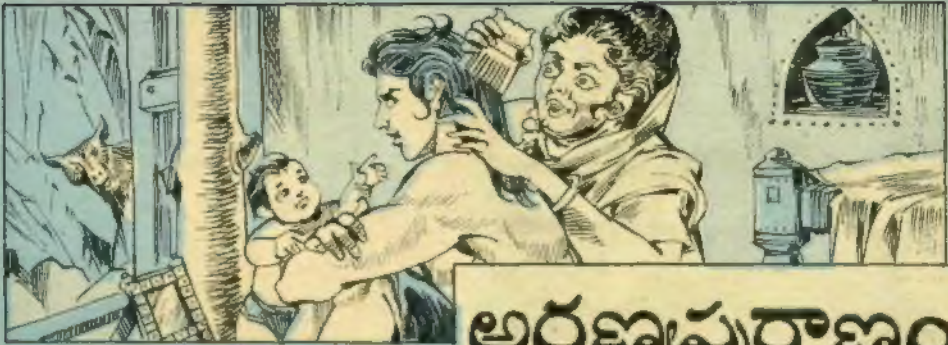
“నాయనా, నువ్వు అందంగా ఉంటావని ఎవరన్నా నీతో అన్నారా?” అన్నదామె, తన కళ్ళలో గర్వం ప్రదర్శిస్తూ.

మోగ్లీ తల చెనక్కు తిప్పి తనను తాను చూసుకోవటానికి ప్రయత్నించాడు. మెస్సెవా అతన్ని చూసి విరగబడి నవ్వు సాగింది. ఎందుకో తెలికుండానే మోగ్లీకూడా గట్టిగా నవ్వాడు. వాళ్ళిద్దరినీ చూసి పసి పిల్లవాడు కూడా నవ్వు నారంబించాడు.

మెస్సెవా వాళ్ళు ఎత్తుకుని తన లొమ్ముకు అడుముకుని, “అత్తను చూసి నవ్విచ్చు సుతా? అందులో సగం అందం వచ్చిన నాడు నీకు చాబుగారి చిన్న కూతురి నిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యమో, నెమ్మ పినుగు అంజారీలో ఊరేగించమో?” అన్నది.

ఆమె మాటల్లో హెచ్చుభాగం అతనికి అర్థంకాలేదు. చాలా దూరం పరిగెత్తడేమో, ఆ పైన వేడి వేడి పాలు తాగిన ఫలితంగా అతను పడుకుని మెటినే గాత నిద్రలో పడి పోయాడు. మెస్సెవా అతని ముఖం మీది పెట్టుకలను పైకి తేసి, అతని మీద దుప్పటి కప్పి, ఎంతో తృప్తిపడింది.

అరణ్యపురాణం

33

మౌగ్గీ అనాడు మిగిలిన రాత్రి, మర్నాడు పగలూ నిద్రపోయి, చీకటి పడే వేళకు లేచాడు. నిద్రమేలుకుంటూనే అతను కత్తిమీదికి చెయ్యి పోనిచ్చి, చివలున లేచి నిలబడి, యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యాడు. మెస్సనా అతన్ని చూసి నవ్వుతూ భోజనం తెచ్చి పెట్టింది.

అతనిలో చెలరేగే ఆందోళన అలాగే ఉన్నది. అతనికి పరిగెత్తాలని కూడా ఉన్నది. కాని పసిపిల్లవాడు మౌగ్గీ ఒళ్ళో నుంచి దిగలేదు. మౌగ్గీ జాట్లు దువ్వుతానని మెస్సనా కూడా వట్టుపట్టింది. ఆమె పిచ్చి పాటలేవే పాడుతూ, మౌగ్గీ జాట్లు చిక్కు తీస్తూండగా, బయటినుంచి పెద్దన్న మూలగటం వినిపించింది.

మౌగ్గీ జంతువుల భాషలో, "రమ్మ న్నప్పడు వచ్చావు కావు," అన్నాడు.

"నీ మిత్రులందరినీ చేర్చుకు, పుణ్యం ఉంటుంది," అన్నది మెస్సనా మౌగ్గీతో.

"నీ కేమీ భయం లేదు. అనాడు మీరు కాన్తివారాకు వెళ్ళేటప్పుడు మీకు తెలికుండా నా మిత్రులు ఎందరో మిమ్మల్ని అనుసరించి కాపాడారు. అమ్మా, నేనిక వెళ్ళాలి!" అన్నాడు మౌగ్గీ.

మౌగ్గీ తలుపు మీద చెయ్యి వేసి తెరవ బోతుండగా మెస్సనా అతని మెడ చుట్టూ చేతులు వేసి, "మళ్ళీ రా, నాయనా! కొడుకువో, కావో, నువ్వంటే నాకు ప్రాణం. చూడు, వాడు కూడా ఏడుపు మొహం పెట్టాడు," అంటూ పసివాణ్ణి చూపింది. మౌగ్గీకి గొంతులో ఏదో అడ్డం పడ్డట్టనిపించింది; "తప్పక వస్తాను," అన్నాడు.

అతను బయటికి వచ్చి పెద్దన్నతో, "మీరు నలుగురూ నేను పిలిచినప్పు డెందుకు

రాలేదు? ఇంతకాలం ఏం చేస్తున్నారు?" అని అడిగాడు.

"ఎంతకాలం? నిన్న రాత్రేగా? కొత్త పాటలు పాడాలి," అన్నాడు పెద్దన్న.

"అవునవును," అన్నాడు మౌగ్లీ.

"నువ్వు చేసిన పనేమిటి? మనిషి మందలో కలిసి తిని, నిద్రపోయావా?" అని పెద్దన్న అడిగాడు.

మౌగ్లీ ఏదో అనబోతుండగా తెల్లదుస్తులు వేసుకుని ఒక అమ్మాయి దారి వెంబడి పోతూ కనబడింది. పెద్దన్న వెంటనే దాక్కున్నాడు. మౌగ్లీ పొలంలో ఎత్తుగా పెరిగిన మొక్కల మధ్యకు వెళ్ళాడు.

ఏదో దయ్యాన్ని చూశాననుకుని ఆ యువతి కెవ్వున అరిచింది. తరవాత ఒక్క నిట్టూర్పుతో తనను తాను సంబాళించుకుని ముందుకు పోయింది. మౌగ్లీ పైరు మొక్కల మధ్య నుంచి ముఖం బయటికి పెట్టి ఆమె కనబడకుండా పోయిన దాకా చూశాడు. తరవాత పెద్దన్న కేసి తిరిగి, "నేను మనిషి మందకుపోతే నా వెంట మీరు రారా?" అని అడిగాడు.

"ఆదివరకు వచ్చాం కామా? ఇప్పుడు రాలేదా?" అన్నాడు పెద్దన్న.

"ఎన్ని సార్లయినా వస్తారా?" అని మౌగ్లీ అడిగాడు.

పెద్దన్న కాస్సేపు మౌనంగా ఉండి, "బాఫీర అన్నది నిజం. మనిషి చివరకు మనిషినే చేరుకుంటాడు. అమ్మ కూడా అనేది—" అన్నాడు.

"అకేలా కూడా అదే అన్నాడు," అన్నాడు మౌగ్లీ, గొణుక్కుంటూ.

"మహాజ్ఞాని కావా కూడా అలాగే చెప్పాడు," అన్నాడు పెద్దన్న.

"నువ్వేమంటావు పెద్దన్నా?" అని మౌగ్లీ అడిగాడు.

"వాళ్లు నిన్ను ఒకసారి వెళ్ళగొట్టారు. నీ మూతి మీద రాయి విసిరారు. నిన్ను

చంపటానికి బలదేవుణ్ణి వంపారు. నిన్ను ఎర్రపువ్వులోకి తోయ్యాలని చూశారు. వాళ్ళను నువ్వే నా నా తిట్టూ తిట్టావు. వాళ్ళ మీదికి అరణ్యాన్ని పంపకం చేశావు," అన్నాడు పెద్దన్న.

"ఇంతకూ నీ ఉద్దేశం చెప్పలేదు," అన్నాడు మౌగ్గి. ఈ సంభాషణ చేస్తూ ఇద్దరూ పరిగెత్తుకున్నారు.

"మా నలుగురమూ నీ వాళ్ళమే. నీ దారే మా దారి. ఒక తల్లిబిడ్డలం. అరణ్యాని కేం చెప్పకుంటావు?" అన్నాడు పెద్దన్న.

"బాగా జ్ఞాపకం చేశావు. నువ్వు ముందు వెళ్ళి కొండ మీద అందరినీ సమావేశ పరుచు. నా కడుపులో మాట వాళ్ళకు చెప్పకుంటాను," అన్నాడు మౌగ్గి.

మరొక తరుణంలో అయితే అందరినీ ఒక్క కేకతో సమావేశపరిచే పనే. కాని కొత్త పాటల తరుణం ఇంకా పూర్తి కాలేదు.

"అరణ్యాధిపతి మనుషుల మధ్యకు పోతున్నాడు. కొండ మీదికి రండి!" అని పెద్దన్న కేకలు పెట్టాడు.

"ఎండలు ముదిరాక తిరిగి వస్తాడటలే!" అన్నారు కొందరు నిర్లక్ష్యంగా.

మౌగ్గి కాళ్ళిడ్చుకుంటూ సమావేశ స్థలానికి చేరేసరికి ఆక్కడ అన్నలు నలుగురే

ఉన్నారు. వాళ్ళు కాక కళ్ళు బొత్తిగా కనబడని భాలూ, కావా కూడా ఉన్నారు.

"నీ శకం ముగిసిందా, మనిషికూనా? కానిని కన్నీళ్ళుపదిలైయ్యి," అన్నాడు కావా.

మౌగ్గి బాధతో మూలుగుతూ, "ఆ శునకుల చేతిలోనైనా పోయాను కాను. నా బలమంతా పోయింది. పడుకుంటే నిద్రరాదు. స్నానం చేస్తే తాపం పోదు. నా ఎముకలన్నీ గుజ్జులా గయాయి," అన్నాడు.

"ఎందు కిన్ని మాటలు? ఆ నాడు అకేలా కూడా అన్నాడు — మౌగ్గిని మనిషి మందకు తిరిగి వెళ్ళమని. నేనూ అన్నాను. ఈ మునలాడి మాట ఎవరు వింటారు?

బాఫీరా కూడా—ఏడీ, బాఫీర ఎక్కడ?” అన్నాడు భాలూ.

“నాకు ఏనాడో తెలుసు, అరణ్యం వద్దన్నా మనిషి మనిషిమందకే పోతాడు చివరకు,” అన్నాడు కావా.

అన్నలు నలుగురూ బిత్తరపోయి ఒకరి నొకరు చూసుకుని, మౌగ్గీ కేసి చూశారు.

భాలూ మౌగ్గితో, “నాకు కళ్ళు కనపడక పోయినా, బుద్ధికి అంతా కనపడుతుంది. కప్పాయ్, నీ దారి నువ్వు చూసుకో. మనిషి మందలో చోటు చేసుకో. కాని అరణ్యం నువ్వు ఎవ్వడు పిలిచినా పలుకుతుంది, నీ చెప్పచేతల్లో ఉంటుంది,” అన్నాడు.

“నాకు పోవాలని లేదు. నన్ను కాళ్ళు తూడ్చుకుపోతున్నాయి,” అన్నాడు మౌగ్గీ.

“పట్టులో తేనె అయిపోయింది. విడిచి పోక తప్పదు,” అన్నాడు భాలూ.

“ఒకసారి విడిచిన కుబుసంలోకి మళ్ళీ ప్రవేశించేది లేదు,” అన్నాడు కావా.

“కాని బాఫీర మాటేమిటి? నన్ను ఎద్దు నిచ్చి కొన్నాడు—”

మౌగ్గీ మాట పూర్తి కాకముందే పొదలను తోసుకుంటూ బాఫీర వచ్చాడు. అతను రక్తసిక్తమైన పంజా ఎత్తి చూపుతూ, “ఇందుకే నేను రావటం అలస్యమయింది. రెండేళ్ళ వయసు గల ఎద్దును చంపాను. నిన్ను అదే విడుదల చేస్తుంది, తమ్ముడూ. అన్ని రుణాలూ తీరిపోయాయి. వేట సాగలి, తమ్ముడూ! భాలూ ఆభిప్రాయమే నాదీనీ!” అన్నాడు.

భాలూ మౌగ్గీని గట్టిగా కొగలించుకున్నాడు. భాలూ భుజం మీద తల పెట్టి మౌగ్గీ ఏడుస్తుంటే, “కుబుసం విడవటం ఎంత కష్టం!” అన్నాడు కావా.

పెద్దన్న తల ఎత్తి చూసి, “నక్షత్రాలు పలచబడుతున్నాయి. ఇక మన దారి మనం వెతుక్కోవాలి!” అన్నాడు మిగిలిన తోడేలు తమ్ముళ్ళతో. —(అయిపోయింది)

